वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०८१/०८२

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वन निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय

रुपन्देही

०७१-५२०२२२
९८५७०१५१०९

Email: dforupandehi@gmail.com
Website: www.dforupandehi.lumbini.gov.np

लुम्बिनी प्रदेश सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वन निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय

रुपन्देही

Ph No. 071-520222, 9857015109

dforupandehi@gmail.com www.dforupandehi.lumbini.gov.np

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०८१/०८२

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वन निर्देशनालय

डिभिजन वन कार्यालय

रुपन्देही

०७१-५२०२२२
९८५७०१५१०९

Email: dforupandehi@gmail.com
Website: www.dforupandehi.lumbini.gov.np

प्रकाशक
डिभिजन वन कार्यालय, रूपन्देही
ओमसतिया ४, रूपन्देही

सल्लाहकार
सिनियर डिभिजलन वन अधिकृतः प्रवीण विडारी

सम्पादक
वरिष्ठ वन अधिकृतः दिपक के.सी.
वरिष्ठ वन अधिकृतः गोकुल पौडेल
शाखा अधिकृतः टेकराज भट्टराई

तयार गर्ने
वरिष्ठ वन अधिकृतः सुजन धिमाल

आवरण फोटो
१. निलगाईको बच्चालाई दुध ख्वाउदै, २. वन डढेलो न्यूनिकरणको पातपतिङ्गर सफा गर्न लागि Air Blower को प्रयोग, ३. बृक्षारोपण, ४. सैनामैना वन नर्सरी, ५. घाटगद्दी, ६. वन उद्यम (सःमिल)

दुई शब्द

राज्यको प्रमुखस्रोतको रूपमा रहेको वनस्रोत समृद्धिको लागि एक महत्वपुर्ण आधारक्षेत्र हो । हरित रोजगारी, जलवायु परिवर्तन, जैविक विविधता संरक्षण, वातावरण सन्तुलन लगायतका विषयमा वनक्षेत्रको अतुलनीय भूमिका रहन्छ । लुम्बिनी प्रदेशको वाह्र वटा जिल्ला मध्ये उच्च जनसँख्या र न्यून वनक्षेत्र रहेको यस रूपन्देही जिल्लामा वनमा आधारित रोजगारी वृद्धि गरी उपलब्ध प्राकृतिक, सांस्कृतिक तथा जैविक स्रोतहरुको दिगो र महत्तम उपयोग मार्फत स्थानीय समुदायहरुको जीविकोपार्जन एवम् राष्ट्रिय अर्थतन्त्रमा उल्लेखनीय योगदान पुर्याउन वन सम्बर्द्धन प्रणाली मार्फत दिगो वन व्यवस्थापनद्वारा वन क्षेत्रको उत्पादकत्व र वन पैदावारको उत्पादन वृद्धि गर्ने काठ, दाउरा, जडिबुटी लगायतका महत्वपूर्ण वन पैदावारहरु र वातवरणीय सेवाहरुको सरल र सतत् आपुर्ति गर्ने, वन वन्यजन्तु तथा जैविक विविधता लगायतको प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण कार्यहरू सम्पादन गरिदै आएको छ ।

१६ वटा स्थानीय तहमध्ये ११ वटा स्थानीय तहमा मात्र वनस्रोत भएको यस जिल्लाको वन संरक्षण र विकासका लागि आ.व. २०८१।८२ मा प्रदेश सरकारबाट चार वटा प्रमुख कार्यक्रम र संघीय सरकारबाट तीन वटा कार्यक्रम कार्यन्वयन भएका थिए । पहिलो वन, वन्यजन्तु जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम, दोस्रो वन क्षेत्र भित्र खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्यक्रम, तेस्रो वन उद्यम तथा पर्यापर्यटन प्रवर्धन कार्यक्रम र चौथो कृषि वन तथा वृहत्तर हरियाली प्रवर्धन कार्यक्रम प्रदेश सरकारबाट सञ्चालन भएको थियो भने संघीय सरकारबाट समृद्धिका लागि वन, वातावरण र राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शर्सत अनुदान) सञ्चालनमा रहेका थिए । यस वर्ष समग्रमा ८६.२४ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हुदा करिब ९९.११ प्रतिशत भौतिक प्रगति हासिल भएको छ । यस जिल्लाको कुल वनक्षेत्रको तीन चौथाई क्षेत्र समुदायको प्रत्यक्ष संलग्नतामा व्यवस्थापन हुदै आएको छ ।

आ.व. २०८१।८२ मा ४० सामुदायिक वनबाट १ लाख ५६ हजार ८०३ क्यु.फिट काठ तथा ४३२ चट्टा दाउरा उत्पादन भएको छ भने लुम्बिनी तथा देवदह साझेदारी वनबाट ५४ हजार ९१९ क्यु.फिट काठ तथा १७६.५ चट्टा दाउरा उत्पादन भई स्थानीय उपभोक्तामा वितरण तथा बाकी रहेको वन पैदावारलाई लिलाम विक्री गरी आय आम्दानी गरेको पाइन्छ ।

यसरी माथि उल्लेखित प्रतिफल प्रासिको लागि यस कार्यालयबाट सञ्चालित कार्यक्रमहरुका बारेमा सम्वन्धित सरोकारवालहरुलाई जानकारी गराउने उद्देश्यले सम्पादित कार्यक्रमहरुको संगालोको रुपमा यो पुस्तिका प्रकाशन गरिएको छ । यस पुस्तिकाले डिभिजन वन कार्यालयले आ.व. २०८०।८१ मा सम्पन्न गरेको बृक्षारोपण, काठ दाउरा उत्पादन लगायतको मुख्य मुख्य विवरण समेत समावेश गरी अभिलेखिकरण गरेको छ । यसले डिभिजन वन कार्यालयद्वारा सञ्चालित एवम् सम्पादित कार्यक्रमहरुको विवरण सार्वजनिक हुन गई वन व्यवस्थापनका गतिविधि बारे सबै सरोकारवालाहरु सुसूचित हुने छन् । यसबाट भविष्यमा अझ प्रभावकारी रुपमा वन क्षेत्रको विकास गर्न सकारात्मक तथा रचनात्मक सुझावहरु प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ। यस पुस्तिकालाई तथ्यपरक तथा विश्वसनीय बनाउन यथासम्भव प्रयास गरिएको छ। जिज्ञासु पाठक तथा सरोकारवालाहरुवाट प्राप्त हुने रचनात्मक सुझाव तथा प्रतिकृयाहरुलाई मार्गदर्शनको रुपमा लिई आगामी प्रकाशनहरुलाई थप परिष्कृत गर्दै लगिनेछ।

अन्तमा, यो पुस्तिका प्रकाशनको लागि अहोरात्र खट्ने वरिष्ठ वन अधिकृत सुजन धिमाल बिशेष धन्यबाद दिन चाहान्छु साथै यस पुस्तिकाको लागि आवश्यक तथ्याङ्क तथा जानकारीहरु उपलव्ध गराई सहयोग गर्नुहुने वरिष्ठ वन अधिकृतद्वय दिपक के.सी., गोकुल पौडेल, शा.अ. टेकराज भट्टराई, सब डिभिजन वन कार्यालयका कर्मचारीहरू र यस पुस्तिकाको सामग्री सङ्कलन तथा सम्पादन कार्यमा अनवरत खट्ने सबै कर्मचारीहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

....

प्रवीण विडारी

सिनियर डिभिजनल वन अधिकृत

विषयसूची

खण्ड १ .... १
१. जिल्लाको परिचय १
१.१ परिचय १
१.२ भौगोलिक अवस्था १
१.३ रूपन्देही जिल्लाको भौगोलिक क्षेत्र अनुसार वन क्षेत्रको विवरण २
१.४ राजनैतिक अवस्था ३
१.५ जनसङ्ख्या विवरण (२०७८ अनुसार) ३
१.६ धर्म अनुसारको जनसङ्ख्या विवरण ३
१.७ प्रमुख जातजाति अनुसारको जनसङ्ख्या विवरण ४
१.८ भाषाको आधारमा जनसँख्या ४
१.९ विकासका केही प्रमुख सूचकहरू ४
१.१० भैरहवा देखि विभिन्न स्थानको दूरी ४
१.११ प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल ५
१.१२ जलवायू तथा वर्षा ५
१.१३ जिल्लाको वनको किसिम र क्षेत्रफल ५
१.१४ भू उपयोगको अवस्था ६
१.१५ रूपन्देही जिल्लाको नयाँ स्थानीय तह संरचनाको विवरण ६
१.१६ सब डिभिजन वन कार्यालयको वन सम्बन्धी विवरण ७
१.१७ वनस्पति सम्बन्धी विवरण ७
१.१८ वन्यजन्तु १२
१.१९ नदी खोलाको अवस्था १५
खण्ड २ .... १७
२. डिभिजन वन कार्यालयको संक्षिप्त परिचय १७
२.१ स्थापना एवम् पृष्ठभूमि १७
२.२ मौजुदा वन संगठन र दरबन्दी १७
२.३ हालसम्म कार्यरत जिल्ला वन अधिकृतहरू र डिभिजनल वन अधिकृत १८
२.४ भवन तथा सम्पत्ति विवरण १८

२.५ डिभिजन वन कार्यालयबाट सम्पादित मुख्य मुख्य कार्यहरू १८
२.६ समस्या तथा चुनौतिहरु १९
२.७ वन सम्पदा विवरण २०
२.८ वनको वर्तमान अवस्था २१
२.९ वन जङ्गलको किसिम २१
२.१० वनको मौज्दात अवस्था २२
२.११ वन सिमानाको अवस्था २४
२.१२ वन नर्सरी २४
२.१३ निजी वनको अवस्था २५
२.१४ धार्मिक वन २५
२.१५ साझेदारी वन २५
२.१५.१ लुम्बिनी साझेदारी वन २५
२.१५.२ देवदह साझेदारी वन २६
२.१६ सामुदायिक वन २७
२.१७ वृक्षारोपण सम्बन्धी विवरण २७
२.१८ अन्य प्रयोजनमा वनक्षेत्र २८
खण्ड ३ .... २९
३. वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति २९
३.१ वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम ३१
३.१.१ दिवस समारोह तथा प्रचार प्रसार ३१
३.१.२ मोरिङ्गा बिरुवा उत्पादन तथा नर्सरी निर्माण कञ्चन ४ रुपन्देही ३१
३.१.३ वन अतिक्रमण नियन्त्रण (वन सिमाँकन समेत) ३२
३.१.४ वन अपराध नियन्त्रण (सूचना संकलन, गस्ती परिचालन मुद्दा दायरी समेत) ३३
३.१.५ एक वडाः एक पोखरी कार्यक्रम ३४
३.१.६ संकटापन्न तथा लोपोन्मुख वनस्पति तथा वन्यजन्तु (पंक्षी समेत) संरक्षण कार्यकम ३४
३.१.७ महत्वपुर्ण सिमसार एवं पोखरी संरक्षण कार्यक्रम ३५
३.१.८ साझेदारी वन व्यवस्थापन कार्ययोजना नविकरण तथा कार्यान्वयन ३५

३.१.९ सामुदायिक वनमा वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना तयारी, संशोधन तथा कार्यान्वयन ३६

३.१.१० सामुदायिक पशु चौपाया व्यवस्थापनका लागि नमुना घुम्ती चरीचरण कार्यक्रम (स्थानीय तहको साझेदारीमा) ३६

३.२ वन क्षेत्र भित्रका खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्यक्रम ३६

३.३ वातावरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्यक्रम ३६

३.४ वन उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम ३९

३.४.१ सिर्जना सामुदायिक वन अन्तर्गतको यशोधरा चिल्ड्रेन पार्कको संरक्षण तथा सुन्दरीकरण, देवदह-७ रुपन्देही ३९

३.४.२ बाउन्नकोटी सामुदायिक वन संरक्षण तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, ति.न.पा. १३ र १४ रुपन्देही ३९

३.४.३ शंकरनगर सामुदायिक वनमा तारबार, नर्सरी ब्यवस्थापन एवं पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन लगायतका कार्य, तिलोत्तमा रुपन्देही ४०

३.४.४ मिलन सामुदायिक वनमा वि.पि.बाटिका पार्क निर्माण, तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, देवदह-०९ रुपन्देही ४०

वि.पि. बाटिका पार्क निर्माणको लागि तयार भएको पेटी (फाउण्डेशन) ४०

३.५ कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम ४०

३.५.१ सरकारी तथा सार्बजनिक जग्गामा बृक्षारोपण र संरक्षण ४०

३.५.२ आगामी वर्षका लागि बिरुवा उत्पादन (वहुवर्षीय) ४१

३.५.३ चालु आ.व.को लागि बिरुवा उत्पादन (एकवर्षीय) ४२

३.५.४ एक पालिकाः एक वन नर्सरी निर्माण तथा सञ्चालन (पालिकासँग साझेदारी मार्फत) ४३

३.५.५ कृषि वन प्रवर्धन कार्यक्रम ४४

३.६ सम्वृद्धिका लागि वन(संघ शसर्त अनुदान) ४४

३.६.१ रुख मापन सम्बन्धि उपकरण (रेन्ज फाइन्डर, डिजिटल क्यालिपर समेत) खरिद ४४

३.६.२ आगलागी नियन्त्रणका लागि पानी टंकी, जेनेरेटर र पम्प सहितको टिलर खरिद ४५

३.६.३ नर्सरी मर्मत तथा विरूवा उत्पादन ४५

३.६.४ सुधारिएको वन पैदावर घाटगद्दी / डिपो निर्माण ४६

३.६.५ अन्तरकृया, समन्वय तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम ४७

३.६.६ पातपतिगंर, झाडी आदि व्यवस्थापन गरि प्रांगारिक मल उत्पादन ४७

३.६.७ वन्यजन्तुको उद्धार र व्यवस्थापन ४८

३.६.८ साझेदारी वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन ४९

३.६.९ सामुदायिक वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन ५०

३.६.१० सा.व.उ.स. को दिगो वन व्यवस्थापन कार्ययोजना नविकरण/परिमार्जनमा सहयोग ५१

३.७ राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान) ५१

३.७.१ वन सम्वर्धन प्रणालीमा आधारित दीगो वन व्यवस्थापन मार्फत काठदाउरा उत्पादन कार्यक्रम ५१

३.७.२ वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम ५१

३.७.३ वन डढेलो व्यवस्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयन ५१

३.७.४ वहुपर्षीय विरुवा उत्पादन (नर्सरी नाईकेको ज्याला सहित) ५२

३.८ वातावरण विभाग(संघ शसर्त अनुदान) ५२

३.८.१ पर्यावरणीय हिल पार्क निर्माण सैनामैना न.पा. रुपन्देही ५३

३.८.२ पर्यावरणीय पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन तिलोत्तमा नपा ६ ...... ५३

३.८.३ रामपिथेकस बोटनिकल गार्डेन व्यवस्थापन बुटवल ५३

३.८.४ मिलन पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन वुटवल उमनपा १२ ...... ५४

अनुसूचीहरू ५५

अनुसूची–१ : आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक प्रगति ५५

१. वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम ५५

२. वन क्षेत्र भित्रका खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्यक्रम ५७

३. वातावरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्यक्रम ५८

४. वन उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम ५८

५. कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम ५९

६. सम्वृद्धिका लागि वन(संघ शसर्त अनुदान) ६१

७. राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान) ६४

८. वातावरण विभाग (संघ शसर्त अनुदान) ६४

अनुसूची—२ : सव—डिभिजन वन कार्यालयहरुको कार्यक्षेत्र ६५

अनुसूची—३ : संगठन तालिका (Organogram) ६६

अनुसूची—४ : कर्मचारी दरवन्दी र पदपूर्तिको अवस्था ६७

अनुसूची—५ : हालसम्म कार्यरत डिभिजनल वन अधिकृतको नामावली तथा कार्यावधी ६८

अनुसूची—६ : भवन तथा सम्पत्तिको विवरण ६९

अनुसूची—७ : वन अतिक्रमणको विस्तृत विवरण ७०

अनुसूची—८ : आ.व. २०८१।८२ मा भएको विरूवा उत्पादन सम्बन्धी विवरण ७५
अनुसूची—९ : यस कार्यालयमा दर्ता भएको निजी वन सम्बन्धी विवरण..७६
अनुसूची—१० : सामुदायिक वनको विवरण ८२
अनुसूची—११ : जिल्लामा हाल सम्म भएको वृक्षरोपणको विवरण..८८
अनुसूची—१२ : अन्य प्रयोजनको लागि दिइएको वन क्षेत्रको विवरण ९१
अनुसूची—१३: काठ दाउरा उत्पादन, विक्री वितरण तथा संकलित राजश्व सम्बन्धी विवरण..............................९६
१. काठ दाउरा उत्पादन तथा बिक्री वितरण विवरण ९६
२. काठ दाउरा विक्री वितरणबाट प्राप्त राजश्व सम्बन्धी विवरण...९७
अनुसूची—१४ : वन पैदावार आपूर्ति समितीबाट विक्री वितरण भएका काठ दाउरा तथा प्राप्त राजश्व सम्बन्धी विवरण ९८
१. वन पैदावार आपूर्ति समितिमा रहेको काठ दाउराको विवरण ९८
२. वन पैदावार आपूर्ति समितिबाट वितरण भएको काठ दाउरा तथा आम्दानीको विवरण ९८
अनुसूची—१५ : वन तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी मुद्दाको विवरण..९९
अनुसूची—१६ : वन सम्वर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना लागु भएको सामुदायिक वनहरुको विवरण...१००
अनुसूची—१७ : वनक्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जना..१०२
अनुसूची—१८ : उत्कृष्ट पुरस्कार पाउने सामुदायिक/साझेदारी/निजी वन तथा कर्मचारीको विवरण १०३
अनुसूची— १९ : सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट उत्पादन भएका काठ, दाउराको विवरण १०४
१. आ.व ०८०।०८१ सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट उत्पादन भएका काठ, दाउराको विवरण...............१०४
२. आ.व ०८१।०८२ सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट उत्पादन भएका काठ, दाउराको विवरण...............१०८
अनुसूची— २० : डि.व.का. तथा सब डि.व.का.बाट सञ्चालित तालिम गोष्ठीमा सहभागीहरूको सारांश विवरण......११२

तालिकाहरूको सूची

तालिका १: रुपन्देही जिल्लाको भौगोलिक अवस्था २
तालिका २: जिल्लाको वनको किसिम ५
तालिका ३: भू उपयोगीताको अवस्था ६
तालिका ४: स्थानिय तह अनुसार वनको विवरण ६
तालिका ५: समुदायद्वारा व्यवस्थित सव डि.व.का. अनुसार वनको विवरण ७
तालिका ६: वन क्षेत्रमा पाईने रुख तथा बोट बिरुवाहरुको विवरण ७
तालिका ७: रूपन्देही जिल्लामा पाइने गैर काष्ठ वनस्पतिहरु ९
तालिका ८: जंगली स्तनधारी प्राणीहरु १२
तालिका ९: चराहरुको विवरण १३
तालिका १०: सरीसृपको विवरण १५
तालिका ११: प्रस्तावित नदी खोलाको सतहको हालको अवस्था १६
तालिका १२: सामुदायिक वनहरुको बृद्धि मौज्दात २३
तालिका १३: साझेदारी वनको मौज्दात अवस्था (प्रति हे.मा) २३
तालिका १४: सरकारद्वारा व्यवस्थित वनको मौज्दात अवस्था (प्रति हे.मा) २४
तालिका १५: आ.व. २०८१।८२ को बजेट खर्च तथा प्रगति सारांश ३०
तालिका १६: मुद्दाको विवरण ३३
तालिका १७: बृक्षारोपण विवरण ४१
तालिका १८ : आगामी वर्षका लागि बिरुवा उत्पादन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण ४१
तालिका १९ : चालु आ.व.को लागि बिरुवा उत्पादन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण ४२
तालिका २० : एक पालिकाः एक वन नर्सरी निर्माण तथा सञ्चालन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण ४३
तालिका २१ : समृद्धिका लागि वन कार्यक्रम मार्फत उत्पादित विरूवाको विवरण ४५
तालिका २२ : पातपतिगंर, झाडी आदि व्यवस्थापन गरि प्रांगारिक मल उत्पादन कार्यक्रम कार्यान्वयनको विवरण ४८
तालिका २३ : आ.व. २०८१।८२ मा उद्दार गरिएको वन्यजन्तुको विवरण ४८
तालिका २४ : साझेदारी वनको कार्ययोजना कार्यान्वयनको विवरण ४९
तालिका २५ : सामुदायिक वनको कार्ययोजना कार्यान्वयनको विवरण ५०
तालिका २६ : राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण ५२

खण्ड १

१. जिल्लाको परिचय

१.१ परिचय

नेपालको लुम्बिनी प्रदेश अन्तरगतका १२ जिल्लाहरु मध्ये रुपन्देही जिल्ला शान्तिका अग्रदुत गौतम बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी अवस्थित जिल्ला हो । यो जिल्ला २७°२०'००" देखि २७°४७'२४" उत्तरी आक्षांस र ८३°१२'१६" देखि ८३°३८'०७" पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । यो जिल्ला समुन्द्र सतहबाट १०० मिटर उचाइको तराइको समथर मैदान देखि १२१९ मिटरको उचाइको चुरे पहाडसम्म फैलिएको छ । यस जिल्लालाई चुरे, भावर क्षेत्र र तराइ/मधेश गरी तीन भौगोलिक क्षेत्रहरुमा विभाजन गरिएको छ । राजनैतिक रुपले यस जिल्लालाई पाँच प्रतिनिधी सभा निर्वाचन क्षेत्र एक उपमहानगरपालिका, पाँच नगरपालिका र दश गाँउपालिकामा विभाजन गरिएको छ भने जिल्ला सदरमुकाम सिद्धार्थनगर नगरपालिकाको भैरहवामा अवस्थित छ ।

गौतमबुद्धको पवित्र जन्मस्थलको रुपमा विश्वमा नै परिचित यो जिल्ला ऐतिहासिक, भौगोलिक एवम् पर्यटकीय दृष्टिले ज्यादै महत्वपूर्ण मानिन्छ । यस जिल्लाको नामाकरणको सम्बन्ध भगवान गौतम बुद्धसँग जोडिएको छ। गौतम बुद्धकी आमा मायादेवी यसै जिल्लाको देवदह भवानीपुरमा जन्मिएकी थिइन् । उनी अत्यन्त सुन्दरी भएकीले उनलाई रुपिदेवी भनिन्थ्यो र त्यही शब्द रुपिदेवीवाट रुपिन्देही र रूपन्देही भएको हो भन्ने भनाई छ। राजा शुद्धोधनकी रानी मायादेवी कोलिय राजकन्या रुपादेवी थिइन् । शाक्यहरु र कोलियहरुको आवतजावत गर्ने मार्गमा विश्राम स्थलको रुपमा रहेको एउटा बगैंचाको नाम यिनै रानीको नामवाट रुपादेवी राखियो । कालान्तरमा उक्त शब्द अपभ्रशं हुँदै रुम्बिनी देई, रुमिनी देई हुँदै लुम्बिनी र यसैबाट रूपन्देही जिल्लाको नाम रहेको सुन्नमा पाइन्छ । यसरी बनेको लुम्बिनी गाउँ आज पनि दक्षिण पश्चिम रूपन्देहीमा अवस्थित छ ।

१.२ भौगोलिक अवस्था

सिमाना

पूर्वः	नवलपरासी (दाउन्ने पश्चिम)
पश्चिमः	कपिलवस्तु जिल्ला (कोठिखोलाको सिमाना)
उत्तरः	पाल्पा र अर्घाखाची जिल्ला (चुरियाको पानी ढलो)
दक्षिणः	भारत उत्तर प्रदेशको महाराजगञ्ज जिल्ला ।

क्षेत्रफल

यो जिल्लाको क्षेत्रफल विभिन्न स्रोतहरुमा निम्नानुसार फरकफरक प्रकाशित भएको पाइन्छ ।

१३६७७० हेक्टर (ओ एफ.एम.पी.१९९५)

१४१३.५ वर्ग कि.मी. (एल.आर.एम.पी. १९७९)

१४०१ वर्ग कि.मी. (जिल्ला भू संरक्षण कार्यालय रूपन्देही)

१३०७३५ हेक्टर (परिवर्तन विशलेषण प्रतिवेदन २०६२, वन विभाग)

१३६० वर्ग कि.मी. (जि.स.स. रूपन्देही)

१३०५३९ हेक्टर (वन अनुसन्धान तथा तालिम केन्द्र)

अवस्थिती

अक्षांश — २७°२०'००" देखि २७°४७'२४" उत्तर

देशान्तर — ८३°१२'१६" देखी ८३°३८'०७" पूर्व

उचाई — १०० मिटर देखि १२१९ मिटर सम्म

तापक्रम — न्युनतम ८.७५ देखी अधिकतम ४४ डिग्री सेल्सियस

औसत वर्षा — १३९१ मि.

हावापानी — उष्ण प्रदेशीय

मुख्य नदीहरु — तिनाउ, रोहिणी, दानव, कोठी, कञ्चन, डण्डा, सुखौरा, कचरा, इंगुरिया, घोडाहा, बघेला, कोइली, झाङ, पहिला , जवाइ

प्रमुख तालहरु — गैडहवाताल, गैडहवा–४(२९.०५हे.), नन्दभाउजु(चिल्हिया), दानापुरताल/गजेडीताल, कञ्चन १ (१९ हे.) ,देवदह आदि

१.३ रूपन्देही जिल्लाको भौगोलिक क्षेत्र अनुसार वन क्षेत्रको विवरण

तालिका १: रुपन्देही जिल्लाको भौगोलिक अवस्था

क्र.सं	भौगोलिक क्षेत्र	वन क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१	चुरे	१८७२०	७३.३९
२	तराई	६७८८	२६.६१
जम्मा		**२५५०८**	१००

श्रोत: DFRS, २०१८

१.४ राजनैतिक अवस्था

प्रदेशको नामः	लुम्बिनी प्रदेश
अस्थायी प्रदेश राजधानीः	बुटवल, रुपन्देही
प्रदेशभर जिल्ला सख्याः	१२
निर्वाचन क्षेत्रः	५
उप महानगरपालिकाः	१ (बुटवल उपमहानगरपालिका)
नगरपालिकाः	५ (तिलोत्तमा, देवदह, सैनामैना, लुम्बिनी साँस्कृतिक र सिद्धार्थनगर नगरपालिका)
गाँउपालिकाः	१० (शुद्धोधन, सियारी, कञ्चन, गैडहवा, ओमसतिया, मायादेवी, रोहिणी सम्मरीमाइ, मर्चवारी र कोटहीमाइ)

१.५ जनसङ्ख्या विवरण (२०७८ अनुसार)

कुल जनसङ्ख्याः ११,२१,९५७

पुरुषः ४९.१ %

महिलाः ५०.९%

वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धि दरः २.३३ प्रतिसत

कूल परिवारहरुः २,३८,३२०

औसत परिवार सङ्ख्याः ४.७१ व्यक्तिहरु प्रति परिवार

जनघनत्व (प्रतिवर्ग किलोमिटर): ८२५

अपाङ्गता भएको जनसंख्या प्रतिशतः १.६%

१.६ धर्म अनुसारको जनसङ्ख्या विवरण

हिन्दुः	९,७६,३८३
इस्लामः	९०,७४४
बौद्धः	४२,३२०
क्रिश्चियनः	७,७९४
अन्यः	किरात, प्रकृति र अन्य ४७१६ जना

१.७ प्रमुख जातजाति अनुसारको जनसङ्ख्या विवरण

पहाडी ब्राह्मणः	१,८८,९७७	क्षेत्रीः	८८,०४९
मगरः	१,२१,७९३	चमार, हरिजनः	३७,८१९
थारुः	९२,३९९	तराई ब्राह्मणः	१७,७९९
मुसलमानः	८६,३२५	अन्यः	४,१३,३४०
यादवः	७५,४५६		

१.८ भाषाको आधारमा जनसँख्या

भोजपुरीः	४,७७,६६५	उर्दूः	१२,७३७
नेपालीः	३,५७,१०८	गुरुङ्गः	१०,२०३
अवधीः	१,१३,७८६	नेवारीः	९,३८२
थारुः	८१,५७४	अन्यः	१३,१९२
मगरः	४६,३१०		

१.९ विकासका केही प्रमुख सूचकहरू

जम्मा साक्षरता प्रतिशतः	८१.२%
पुरुष साक्षरता दरः	८८.४%
महिला साक्षरता दरः	७४.४%
काठ दाउरा बाल्ने घरपरिवार प्रतिशतः	२२.१%
विद्युत सुविधा प्राप्त घरपरिवार प्रतिशतः	९८.१%
धारा पाइपबाट खानेपानी प्रयोग गर्ने परिवार (घर भित्र):	४७.४%
धारा पाइपबाट खानेपानी प्रयोग गर्ने परिवार (घर बाहिर):	१२.५%
ट्युबेल हेन्डपाम्पको खानेपानी प्रयोग गर्ने परिवारः	३८.०%

१.१० भैरहवा देखि विभिन्न स्थानको दूरी

बुटवल	२२ कि.मी.
लुम्बिनी	२२ कि.मी.
परासी —हुलाकी सडक	१६.५ कि.मी.
मर्चवार (सेमरा)	२७ कि.मी.
पोखरा	१७६ कि.मी.
काठमाडौ	२८३ कि.मी.

नेपालगञ्ज	२८० कि.मी.
नारायणगढ	१३७ कि.मी.

१.११ प्रमुख धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल

देवदह भवानीपुर	जितगढी किल्ला बुटवल
प्रकटेश्वर महादेव (गोनाहा)	पर्रोहा परमेश्वर बोलबमधाम (सैनामैना)
राजापानी (सालझण्डी)	सतियामाई (पट्खौली)
जलविनायक (बुटवल)	मणिमुकुन्दसेनको दरवार र फुलबारी (बुटवल)
नन्दभाउजु ताल (चिल्हिया)	गैडहवा ताल (गैडहवा)
मर्चवारी देवी (वोगडी)	सैनामैना ऐतिहासिक स्थल (पर्रोहा)
सिद्धबाबा धाम, बुटवल	नारायण मन्दिर (भैरहवा)
कन्यामाई र वैरीमाई (कालीदह)	शङकरनगर वन बाटिका
नारायणपूरताल	बोलबमधाम
रामापिथेकस पार्क	

१.१२ जलवायू तथा वर्षा

औषत अधिकतम तापक्रमः ३६.१३ डिग्रि सेल्सियस

औषत न्यूनतम तापक्रमः २२.५ डिग्रि सेल्सियस

अत्याधिक गर्मी हुने महिनाः जेष्ठ—आषाढ

औषत वार्षिक वर्षाः २२२० मिलीलिटर

१.१३ जिल्लाको वनको किसिम र क्षेत्रफल

तालिका २: जिल्लाको वनको किसिम

वनको किसिम	**जम्मा क्षेत्रफल (हेक्टर)**	**प्रतिशत**
साल (Sal)	८५३५।७	३३।४३
साल तराई हार्डउड (STH)	१५५६५।१	६१।०२
तराइ हार्डउड (TH)	१००४।२	३।९३
अन्य काष्ठ क्षेत्र	४०३	१।५७
जम्मा	**२५५०८**	**१००**

श्रोतः रुपन्देहीको पञ्चवर्षिय योजना

१.१४ भू उपयोगको अवस्था

तालिका ३: भू उपयोगीताको अवस्था

सि.नं.	भु–उपयोगिता विवरण	क्षेत्रफल हे.	प्रतिशत
१	कृषि क्षेत्र	८९५५९	६८.५६
२	वन क्षेत्र (अतिक्रमण क्षेत्र सहित)	३३८५४	२५.९२
२.१	वन	२५१०५	१९.२२
२.२	अन्य काष्ठ क्षेत्र	४०३	०.३१
२.३	अतिक्रमण क्षेत्र	८३४६	६.३९
३	घासे मैदान	२०४०	१.५६
४	अन्य(वस्ती, शहर, एयरपोर्ट आदि)	५१६८	३.९६
	जम्मा	**१३०६२१**	**१००.००**

श्रोत: DFRS, २०१८

१.१५ रूपन्देही जिल्लाको नयाँ स्थानीय तह संरचनाको विवरण

तालिका ४: स्थानिय तह अनुसार वनको विवरण

सि.नं.	स्थानिय तह	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	वनक्षेत्र (हे.)	पालिकामा वनक्षेत्र%	जिल्लामा वनक्षेत्र%
१	गैडहवा गा.पा.	९६५७	७२६	७.५	२.९
२	कञ्चन गा.पा.	५८३५	१२७६	२१.९	५.१
३	कोटहीमाई गा.पा.	५८१२	०	०.०	०.०
४	मर्चवारी गा.पा.	४८४४	०	०.०	०.०
५	मायादेवी गा.पा.	७२२८	०	०.०	०.०
६	ओमसतिया गा.पा.	४८४४	१	०.०	०.०
७	रोहिणी गा.पा.	६४४९	१७	०.३	०.१
८	समरीमाई गा.पा.	५०६६	०	०.०	०.०
९	सियारी गा.पा.	६६२०	१४२	२.१	०.६
१०	शुद्धोधन गा.पा.	५७४३	२०	०.३	०.१
११	देवदह न.पा.	१३६६७	७३५२	५३.८	२९.४

सि.नं.	स्थानिय तह	जम्मा क्षेत्रफल (हे.)	वनक्षेत्र (हे.)	पालिकामा वनक्षेत्र%	जिल्लामा वनक्षेत्र%
१२	लुम्बिनी सां= न.पा.	१११९४	०	०.०	०.०
१३	सैनामैना न.पा.	१६०८२	९११५	५६.७	३६.५
१४	सिद्धार्थनगर न.पा.	३५९५	११	०.३	०.०
१५	तिलोत्तमा न.पा.	१२५९२	१३५८	१०.८	५.४
१६	बुटवल उ.म.न.पा.	१०१३९	४९५८	४८.९	१९.९
जम्मा		**१२९३६७**	**२४९७६**	**१९.३१**	**१००.०**

स्रोत: DFRS, २०१८

१.१६ सब डिभिजन वन कार्यालयको वन सम्बन्धी विवरण

तालिका ५: समुदायद्वारा व्यवस्थित सव डि.व.का. अनुसार वनको विवरण

सब डि.व.का.	सामुदायिक वन		साझेदारी वन		धार्मिक वन		कुल जम्मा	
	सँख्या	क्षेत्रफल (हे.)	सँख्या	क्षेत्रफल (हे.)	सँख्या	क्षेत्रफल (हे.)	सँख्या	क्षेत्रफल (हे.)
कञ्चन	१३	२६०८.३१					१३	२६०८.३१
तिलोत्तमा	१३	२६६३.८८	१	७६४.२४	१	३.४२	१५	३४३१.५४
देवदह	२८	२९६७.२५			१	४.२	२९	२९७१.४५
लुम्विनी	१२	८९७.१८	१	१३३०.१			१३	२२२७.२८
सिद्धार्थ	१५	५४८.९०३					१५	५४८.९०३
सैनामैना	२९	७०९६.२२			२	१९.८५	३१	७११६.०७
कुल जम्मा	**११०**	**१६७८१.७४**	**२**	**२०९४.३४**	**४**	**२७.४७**	**११६**	**१८९०३.५५**

१.१७ वनस्पति सम्बन्धी विवरण

क. रुख तथा बोट बिरुवाहरुको विवरण

राष्ट्रिय वन, सामुदायिक तथा साझोदारी वन क्षेत्रमा पाईने रुख तथा बोट बिरुवाहरुको सूची तल तालिकामा उल्लेख गरिएको छः

तालिका ६: वन क्षेत्रमा पाईने रुख तथा बोट बिरुवाहरुको विवरण

सि.नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार
१	साल	*Shorea robusta*	Dipterocarpaceae

सि.नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार
२	साज/अस्ना	*Terminalia tomentosa*	Combretaceae
३	बोट धाइरो	*Legerstroemia parviflora*	Lythraceae
४	कर्मा	*Adina cordifolia*	Rubeaceae
५	सिन्दुरे	*Mallotus phillippinensis*	Euphorabiaceae
६	राजबृक्ष	*Cassia fistula*	Fabaceae
७	क्यामुन	*Cleistocalyx operculatus*	Myrtaceae
८	सिसौं	*Dalbergia sissoo*	Fabaceae
९	खयर	*Acacia catechu*	Fabaceae
१०	अर्जुना	*Terminalia arjuna*	Combretaceae
११	कुसुम	*Schleichera oleosa*	Sapindaceae
१२	टाँटरी	*Dillenia pentagyna*	Dilleniaceae
१३	जामुन	*Syzygium cumini*	Myrtaceae
१४	बिजयसाल	*Pterocarpus marsupium*	Fabaceae
१५	भलायो	*Semecarpus anacardium*	Anacardiaceae
१६	मसला	*Eucalyptus spp.*	Myrtaceae
१७	गुलमोहर	*Delonix regia*	Fabaceae
१८	सिरिस	*Albizia procera*	Fabaceae
१९	बाँझी	*Anogeissus latifolia*	Combretaceae
२०	क्यासिया	*Senna siamea*	Fabaceae
२१	पिपल	*Ficus religiosa*	Moraceae
२२	बेल	*Aegle marmelos*	Rutaceae
२३	असारे	*Murraya koenigii*	Rutaceae
२४	सिमल	*Bombax ceiba*	Malvaceae
२५	हल्दु/कर्मा	*Adina cordifolia*	Rubiaceae
२६	वर	*Ficus benghalensis*	Moraceae
२७	सतिसाल	*Dalbergia latifolia*	Fabaceae

सि.नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार
२८	समि	*Ficus benjamina*	Moraceae
२९	चिउरी	*Diploknema butyracea*	Sapotaceae
३०	कदम	*Neolamarckia cadamba*	Rubiaceae
३१	बाँस	*Himalaya calamus*	Poaceae
३२	लामपाते	*Duabanga grandiflora*	Sonneratiaceae
३३	टिक	*Tectona grandis*	Lamiaceae
३४	बकाइनो	*Melia azedarach*	Meliaceae

यहाँ केही मिचाहा प्रजातिका वनस्पति पनि पाइन्छन | जस्तै : कालो बनमारा (*Ageratina adenophora*), निलो झार (*Ageratum houstonianum*) आदि |

आइयुसिएनको लोपोन्मुख सूचांक : T (Threatened), E (Endangered), LC (Least concern), V (Vulnerable), NT (Near Threatened)

ख. प्रमुख गैह्र काष्ठ वनस्पति

रुपन्देही जिल्ला जैविक विविधताले भरिपूर्ण रहेको हुँदा यहाँ विभिन्न प्रकारका काष्ठ तथा गैह्रकाष्ठ जन्य वनपैदावारहरु पाइन्छन् । घरेलु प्रयोजन एवम् व्यापारिक दृष्टिकोणले समेत महत्व राख्ने जडिवुटी लगायतका गैह्रकाष्ठ वनपैदावरहरुको उत्पादन परिमाण यस जिल्लामा न्यून रहेता पनि उपलव्धताको हिसाबले प्रजातिको नाम, उपयोगी भाग र स्थानीय प्रयोगको विवरण देहाय वमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७: रूपन्देही जिल्लामा पाइने गैर काष्ठ वनस्पतिहरु

क्र.सं.	नेपाली नाम	बैज्ञानिक नाम	फैलावट (मि.)	प्रयोग हुने भाग	मुख्य प्रयोग
१	वनतरुल	*Dioscorea bulbifera*	१५०-२१००	जमिन मुनिको भाग	औषधी, खाना
२	निगालो	*Drepanostachyum sp.*	१५००-२७००	काण्ड र टुसा	खान तथा हस्तकलाको सामग्री बनाउन
३	रुद्राक्ष	*Elaeocarpus sphaericus*	७००-१७००	फल	औषधी, धार्मिक
४	धसिंङग्रे	*Gaultheria fragrantissima*	१२००-२७००	पात	सुगन्धित तेल र धार्मिक
५	सज्योन	*Jatropha curcas*	१००-२०००	बिउ	बैकल्पीक उर्जा, औषधी

क्र.सं.	नेपाली नाम	बैज्ञानिक नाम	फैलावट (मि.)	प्रयोग हुने भाग	मुख्य प्रयोग
६	सिन्दुरे	*Mallotus philippensis*	१५०-१८००	बोक्रा, पात, फल	औषधी
७	अमला	*phyllanthus emblica*	१५०-१४००	फल	खाना, त्रिफला औषधी
८	अम्रिसो	*Thysanolaena maxima*	५००-२०००	डाँठ र फुल	कुचो
९	गुर्जो	*Tinospora sinensis*	३००-१५००	लहरा	जडिबुटी चिया र औषधी
१०	कुरिलो	*Asparagus racemosus*	१५०-२१००	जरा र टुसा	खान र औषधी
११	निम	*Azadirachta indica*	१००-९००	सम्पूर्ण भाग	औषधी
१२	तेजपात	*Cinnamomum tamala*	४५०-२१००	बोक्रा, पात	औषधी, मसला
१३	सर्पगन्धा	*Rauvolfia serpentine*	१००-१२००	जरा	औषधी
१४	पिपला	*Piper longum*	२००-१४००	फल र डाठ	औषधी, मसला
१५	हर्रो	*Terminalia chebula*	१५०-११००	बोक्रा, फल र जरा	त्रिफला औषधी, खाध पदार्थ कुहाउन, रंग जमाउन तथा चमक ल्याउन
१६	बर्रो	*Terminalia bellirica*	३००-११००	बोक्रा, काठ	त्रिफला औषधी,आअको रोगमा ज्वरो निको पार्न
१७	पानी अमला	*Nephrolepis cordifolia*	५००-२५००	पात तथा जमिनमुनिको भाग	Decoration कार्य तथा जण्डिस र मधुमेहको औषधी
१८	सितलचिनी	*Moringa oliefera*	३००-१५००	फल, बिउ	खान तथा औषधी प्रयोग
१९	बेत	*Calamus tenius*	३००-१४००	डाठ	फर्निचर बनाउन
२०	बेल	*Aegle marmelos*	१००-१०००	फल, पात	खाना, औषधी र धार्मिक
२१	चिउरी	*Diploknema butyracea*	४००-१४००	बिउ	घिउ, साबुन, मैनबत्ति, सुगन्धको लागि, दुखाइ कम गर्ने औषधी आदी

क्र.सं.	नेपाली नाम	बैज्ञानिक नाम	फैलावट (मि.)	प्रयोग हुने भाग	मुख्य प्रयोग
२२	सिमल	*Bombax ceiba*	१००-१४००	भुवा	कपास बनाउन
२३	सिकाकाइ	*Acacia rugata*	४००-८००	कोसा, बिउ	ज्वरो, झाडापखाला, तागत दिने, सर्पको टोकाइ इत्यादीको औषधी
२४	राजवृक्ष	*Cassia fistula*	१५०-१५००	फल र जरा	आयुर्वेदीक औषधी, ज्वरो, जन्डिस औषधी गोवन सर्पको बिस नियन्त्रण गर्न
२५	बास	*Dendrocalamus spp.*	४०००	डाँठ	डालो, भकारी, फर्निचर, खाधपदार्थ , दाउरा
२६	क्यामोमाइल	*Matricavia chamomilla*	१५०-२०००	फुल	सुगन्धित तेल, अयकmभतष्अक हरु बनाउन, क्यामोमिल चिया
२७	मेन्था	*Mentha arvensis*	१००-१०००	पात	खाना,पेय पदार्थ, प्रशोधनका सामाग्री, खोकी औषधी
२८	तुलसी	*Ocimum tenuiflorum*		पात र डाठ	आयुर्वेदीक औषधी, धार्मिक
२९	बबुल	*Acacia Arabica*	५००-२०००	बिउ र बोक्रा	रगत बग्न रोक्न, बिष लागेको हटाउन, पेटमा जुका परेमा, चर्मरोग, रगत आइरहने खालको बाबासिर, दम, ब्रोङकाइटिस,कलेजोको गडबडी, जीउमा सेतो दाग देखिएमा, पिसावमा खरावी, पेटभित्र पानी जमेमा
३०	सिट्रोनेला	*cymbopogen winterianus*	१८०-१५००	पात	साबुन,फिनेल तथा कृत्रिम कागती, वास्ना, लुतो,रक्त सञ्चार ज्वरो, मांसपेशी दुखेको, सुगन्धित तेल

क्र.सं.	नेपाली नाम	बैज्ञानिक नाम	फैलावट (मि.)	प्रयोग हुने भाग	मुख्य प्रयोग
३१	खयर	*Acacia catehu*	२००-१५००	बोक्रा र काठ	कफ खोकी, दम, चर्म रोग लुतो, ट्रन्सिल, दाद, आदीको औषधी
३२	बाझि	*Anogeissus latifolia*	४५०-१५००	बोक्रा र पात	गानो, ग्याष्ट्रिक, दम, कफ, खोकी औषधी
३३	असुरो	*Justicia adhatoda*	५००-१६००	पात फल फुल जरा	औषधी
३४	लेमन ग्रास	*Cymbopogon flexousus*	१००-१५००	पात	सुगन्धीत तेल,दात दुखेको, टाउको दुखेको, आखाको रोग, हैजा, ग्याष्ट्रिक औषधी
३५	पामारोजा	*Cymbopogon martini*	१००-१५००	पात	सुगन्धीत तेल तथा प्रशोधनका वस्तुहरु

१.१८ वन्यजन्तु

अति वन विनाशका चपेटामा परेका यस जिल्लामा वन्यजन्तुका वासस्थान खल्बलिन तथा चोरी शिकारीका कारणले गर्दा वन्यजन्तु तथा वनस्पतिका संख्या घट्दै गइ जैविक विविधतामा ह्रास आएको देखिन्छ । यस जिल्लामा ५० परिवारका २१३ प्रजातिका चराहरु, १८ परिवारका ३१ प्रजातिका स्तनधारी प्राणीहरु रहेका डि.व.का. रुपन्देहीले २०७४ सालमा गरेका अध्ययनबाट देखिन्छ । त्यसैगरी ४४ प्रजातिका माछा, २१ प्रजातिका रेप्टाइल्स रहेको तथ्यांक पाइएको छ । यस जिल्लामा पाइने वन्यजन्तुहरुमा खरायो, दुम्सि, जंगली विरालो, चित्तल, वनेल, निलगाई, चितुवा र कहिलेकाही बाघ समेत देखिएका स्थानीय बासिन्दाको भनाई छ । वन संरक्षणका कारणले गर्दा हालका दिनहरुमा निलगाइको संख्यामा अत्यधिक बृद्धि भएको छ । चराहरुमा धनेश, राजहंश, मयुर, कालिज, सुगा, ढुकुर, सुनचरो, बाज, तित्रा आदि पर्दछन । लुम्बिनी विकास कोष तथा आसपासका क्षेत्रमा चराहरुका अध्ययन, अनुसन्धान तथा संरक्षणका प्रयासहरु समेत भएका छन । रुपन्देही जिल्लामा पाइने वन्यजन्तुहरु सम्बन्धी विवरण तपसिल अनुसार रहेको छ ।

तालिका ८: जंगली स्तनधारी प्राणीहरु

सि. नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार	CITES	IUCN	नेपाल सरकार
१	चितुवा	*Panthera pardus*	Felidae	I	V	Protected

सि. नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार	CITES	IUCN	नेपाल सरकार
२	वन बिरालो	*Felis chaus*	Felidae	II	LC	-
३	खरायो	*Lepus nigricolis*	Leporidae		LC	-
४	फ्याउरो	*Vulpes bengalensis*	Canidae		V	Protected
५	बदेल	*Sus scrofa*	Suidae		LC	-
६	रातो बादर	*Macaca mulatta*	Cercopitheidae	II	LC	-
७	निलगाई	*Boselaphus tragocamelus*	Bovidae		V	Protected
८	चित्तल	*Axis axis*	Cervidae		V	-
९	सानो निर बिरालो	*Viverricula indica*	Felidae		LC	-
१०	ढेडु वा लङ्गुर	*Semnopithecus entellus*	Cercopithecidae	I	NT	-
११	ठुलो न्याउरी मुसो	*Herpestes edwardsii*	Herpestidae		LC	-
१२	लोखर्के	*Petaurista petaurista*	Sciuridae		LC	-
१३	स्याल	*Canis aureus*	Canidae		LC	-
१४	जुरे दुम्सी	*Hystrix indica*	Hystricidae		LC	-
१५	मलसाँप्रो	*Martes flavigula*	Mustelidae		LC	-
१६	चमेरो	*Pteropus giganteus*	Pteropodidae	II	LC	-

तालिका ९: चराहरुको विवरण

सि नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार	CITES	IUCN	नेपाल सरकार
१	भुँडीफोर गिद्ध	*Leptoptilos javanicus*	Ciconiidae		V	-
२	सारस	*Antigone Antigone*	Gruidae		LC	-
३	कोइली	*Eudynamy scolopacea*	Cuculidae		LC	-
४	सानो धनेश	*Ocyceros birostris*	Ocyceros		LC	-

सि नं	स्थानीय नाम	बैज्ञानिक नाम	परिवार	CITES	IUCN	नेपाल सरकार
५	कुर्ले ढुकुर	*Spilopelia chinensis*	Columbidae		LC	-
६	डाङग्रे /रूपी	*Acridotheres tristis*	Sturnidae		LC	-
७	कोटेरो मुनियाँ	*Lonchura punctulata*	Estrildidae		LC	-
८	सिमकुखुरा	*Amaurornis phoenicurus*	Rallidae		LC	-
९	सानो सेतो बकुल्ला	*Egretta garzetta*	Ardidae		LC	-
१०	जुरेली	*Pycnonotus cafer*	Picnonotidae		LC	-
११	पातसिउने फिस्टो चरा	*Orthotomus sutorius*	Cisticolidae		LC	-
१२	लाटोकोसेरो	*Athene brama*	Strigidae	II	LC	-
१३	काष्ठकूट	*Dendrocopos macei*	Picidae		LC	-
१४	बीउ कुहियो	*Hierococcyx varius*	Cuculidae		LC	-
१५	सेतोकण्ठे माटीकोरे	*Halcyon smyrnensis*	Alcedinidae		LC	-
१६	निलकण्ठर ठेउवा	*Coracias benghalensis*	Coraciidae		LC	-
१७	घर गौंथली	*Hirundo rustica*	Hirundinidae		LC	
१८	बट्टाई	*Coturnix coturnix*	Phasianidae		LC	-
१९	खैरो भद्राई	*Lanius cristatus*	Laniidae		LC	-
२०	खोले टिकटिके	*Motacilla maderaspatensis*	Motacillidae		LC	-
२१	बकुल्ला	*Ardeola grayii*	Ardeidae		LC	-
२२	भँगेरा	*Passer domesticus*	Passeridae		LC	-
२३	मलेवा	*Columba livia*	Columbidae		LC	-
२४	घर काग	*Corvus splendens*	Corvidae		LC	-
२५	कण्ठे सुगा	*Psittacula krameri*	Psittaculidae		LC	-

तालिका १०: सरीसृपको विवरण

सि नं	स्थानीय नाम	वैज्ञानिक नाम	परिवार	CITES	IUCN	नेपाल सरकार
१	माउसुली	*Hemidactylus frenatus*	Gekkonidae		LC	-
२	हरेउ सर्प	*Trimeresurus spp*	Viperidae		LC	-
३	अजिङ्गर	*Python molurus*	Pythonidae	I	V	Protected
४	साधारण सर्प	*Boiga trigonata*	Colubridae		LC	-
५	धामन सर्प	*Ptyas mucosa*	Colubridae		LC	-
६	भ्याँगुता	*Rana tigrina*	Ranidae		LC	-
७	छेपारो	*Calotes versicolor*	Agamidae		LC	-
८	सुन गोहोरो	*Varanus flavescens*	Varanidae	I	LC	Protected
९	खर्से भ्यागुता	*Bufo spp*	Bufonidae		LC	-
१०	ढकनी नरम खबटे कछुवा	*Lissemys punctate*	Trionichidae	II	LC	-
११	गोहोरो	*Varanus spp*	Varanidae		LC	-
१२	कछुवा	*Pangshura tecta*	Geoemydiadae	II	V	-
१३	गोमन सर्प	*Naja naja*	Elapidae	II	LC	-

१.१९ नदी खोलाको अवस्था

रुपन्देही जिल्लामा रहेका नदी खोलहरु पाल्पा तथा रुपन्देही जिल्लामा मुहान रही दक्षिण तर्फ वग्दै चुरे तथा तराइ भाग हुँदै अधिकांश खोला तथा खहरेहरु भारत तर्फ वग्दछन् । यी खोला तथा खहरेहरुका जलाधार क्षेत्र ४ देखि ८७८ वर्ग मीटर रहेका छन् ।रुपन्देही जिल्लाका २४ नदी, खोला तथा खहरेहरु सबै भन्दा धेरै जलाधार क्षेत्र भएको दानव खोला र सानो जितगढी खोला हो (जि.स.स. २०७१)। यस जिल्लाका नदी, खोला तथा खहरे मा रहेका नदी जन्य पदार्थ संकलन तथा व्यवस्थापनको लागि ११ खोला खहरेहरुको अवस्था तल तालिकामा उल्लेख गरीएको छ ।

तालिका ११: प्रस्तावित नदी खोलाको सतहको हालको अवस्था

सि.नं.	खोलाको नाम	नदिजन्य पदार्थको सम्भावित संकलन क्षेत्र	औषत लम्वाई मी	औषत चौडाई मी	औषत गहिराई मी	औषत आयतन घन मी
१	ईन्गुरीया	मलमला, मौवाघारी	१८६.५	२६.५	१.७८	८७९७.२१
२	घमाहा	गंगानगर क्षेत्र	२७०	१७.५	०.७७५	३६६१.८८
३	बौराहा	सैनामैना १, प्राकृतिक चिकित्सालय र चारपाला सामुदायिक वनको विच क्षेत्र	३८५.५	३८	०.३	४३४९.१०
४	जबई	बुटवल १३, जितेश्वरी सामुदायिक वन	१९९	२८.५	१.७	९६४१.५५
५	आँपगैरा	बुद्ध सा व दाउन्ने क्षेत्र	५५०	१८.८५	१	२७७०४.८३
६	घोडाहा	सरनटाँडी दक्षीण क्षेत्र	१३५५	४६	०.६	४२५३३.४५
७	सराङ्ग	सराङ्गटाँडी	८५०	३८.५	०.७५	३१०८८.७५
८	त्रीशुली	चिसापानी चरङ्गे	५६१	६७	०.४०	२७९८९.२८
९	भलुही	क्याउली, पाल्पाली सा व	१६६	४१.३३	३.१२	२१४०५.६३
१०	कन्चन	झिमझिमिया सा व घाट क्षेत्र	८५०	६६	०.७५	८२३४८
११	खोरमोर	लुम्वीनी साव र झिमझिमिया वाँधमुनि देखि ५०० मी टाढा	१३१	५३	२.५५	१७७०४.६५
	जम्मा आयतन					**२७७२२४.३३**

श्रोतः रुपन्देही जिल्ला अन्तर्गत वहने नदी, खोला—खहरे व्यवस्थापन तथा नदीजन्य पदार्थ संकलनको लागि तयार गरिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन २०७८

खण्ड २
२. डिभिजन वन कार्यालयको संक्षिप्त परिचय

२.१ स्थापना एवम् पृष्ठभूमि

नेपालमा वन व्यवस्थापनको कार्य विक्रम संवत् १९९९ साल देखी सुरु भएको पाइन्छ । सर्वप्रथम काठ महल अड्डाको स्थापना गरी त्यस अन्तरगत ३ सर्कल, १२ वन जाँच अड्डाहरु राखिए । वि.सं. २००७ सालको परिवर्तनपछि मुलुकको सबै क्षेत्रमा परिवर्तन हुँदा वन सङ्गठनमा पनि परिवर्तन भई २००८ सालमा २ सर्कल, ११ डिभिजन र ४४ रेन्ज कार्यालय सहित वर्तमान वन विभागको स्थापना भएको हो । समय सापेक्ष परिवर्तन हुँदै २०३३ सालमा राष्ट्रिय वन योजना लागु भयो र वि.स २०४० सालमा ५ वटा क्षेत्रीय वन निर्देशनालय खडा गरी सबै जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालय स्थापना गर्ने काम सुरु भई २०४३, २०४४ सम्म ७५ वटै जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालयहरु सञ्चालनमा आए । २०५० सालमा वन सङ्गठनमा सामान्य हेरफेर गरी मुस्ताङ बाहेक ७४ जिल्लामा जिल्ला वन कार्यालय, ९२ इलाका वन कार्यालय र ६९८ रेन्जपोष्टहरु कायम गरिए।

२०५० सालमा नयाँ वन सङ्गठन लागू भएपछि यो जिल्ला 'ख' वर्गका १६ जिल्ला मध्ये एक कायम भई २ वटा इलाका वन कार्यालय र १२ वटा रेन्जपोष्ट कार्यरत रहेकोमा २०७० सालमा लागु भएको नयाँ सङ्गठन संरचना अनुसार तपसिल बमोजिम २ वटा सेक्टर वन कार्यालय र १२ वटा इलाका वन कार्यालय कायम भएका थिए । नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०७५।०३।३२ को निर्णय अनुसार प्रदेश सरकार अन्तरगत रहने गरी यस कार्यालयको नाम डिभिजन वन कार्यालय हुन गएको छ, साथै यस कार्यालय अन्तर्गत ६ वटा सव–डिभिजन वन कार्यालयहरु रहेका छन । डिभिजन वन कार्यालय रुपन्देही जिल्लाको ओमसतिया गाउँपालिका वडा नं. ४ मा अवस्थित रहेको छ । कार्यालयको कार्यक्षेत्र सम्बन्धी विवरण अनुसूची २ मा संलग्न छ।

२.२ मौजुदा वन संगठन र दरबन्दी

लुम्बिनी प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०८१।०५।०६ को निर्णयानुसार डिभिजन वन कार्यालय, रूपन्देहीमा जम्मा ९६ जना कर्मचारीको स्वीकृत दरबन्दी रहेको छ । यस जिल्लामा एउटा डिभिजन वन कार्यालय, ६ वटा सव डिभिजन वन कार्यालय रहेको छ । डिभिजन वन कार्यालय, रूपन्देहीको मौजुदा वन संगठन र दरबन्दी तेरिज अनुसूची ३ र ४ मा राखिएको छ ।

२.३ हालसम्म कार्यरत जिल्ला वन अधिकृतहरू र डिभिजनल वन अधिकृत

जिल्ला वन कार्यालयमा प्राप्त विवरण अनुसार २०३३ साल देखी हालसम्म कार्यरत जिल्ला वन अधिकृतहरु र डिभिजनल वन अधिकृतको विवरण अनुसूची—५ मा राखिएको छ ।

२.४ भवन तथा सम्पत्ति विवरण

डिभिजन वन कार्यालय रूपन्देहीको कार्यालय तथा आवास र सो अन्तरगत सव डिभिजन वन कार्यालयहरु रहेका भवनहरु प्रर्याप्त मात्रामा नभएको र जिर्ण अवस्थामा समेत रहेकोले कतिपय स्थानमा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरुको भवनमा र कहि घर भाडामा लिएर कार्यालय सञ्चालन गरिएको छ । हाल कायम रहेको भवनको विवरण र अवस्था अनुसूची—६ मा राखिएको छ ।

२.५ डिभिजन वन कार्यालयबाट सम्पादित मुख्य मुख्य कार्यहरू

- वन संरक्षण, सम्बर्द्धन र विकास
- वनजन्य अपराधको नियन्त्रण र नियमन
- प्रचलित नीति अनुसार सम्भाव्य सामुदायिक वन क्षेत्रहरुको पहिचान, योजना निर्माण, विकास, व्यवस्थापन र नियमन
- संवर्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि
- कृषि वन प्रर्वधन सम्वन्धी प्राविधिक र अन्य सहयोग
- वन पैदावार सङ्कलन, सदुपयोग र विक्री वितरणमा नियमन,
- स्वीकृत कार्यक्रम वमोजिम नर्सरी सञ्चालन, विरुवा उत्पादन, विरुवा वितरण, वृक्षारोपण
- निजी तथा सार्वजनिक जग्गामा वन विस्तारका लागि आवश्यक सीप र ज्ञानको हस्तान्तरण
- घरकाज तथा दैवी प्रकोप पीडितको लागि काठ, दाउरा आपूर्ति व्यवस्थापन
- नदी प्रणाली लगायत चुरेक्षेत्रको संरक्षण तथा नदीजन्य पदार्थको सदुपयोगमा नियमन
- सामुदायिक वनमा पर्यापर्यटन प्रवर्धन गरी स्थानीय स्तरमा रोजगारीका अवसर श्रृजना गर्ने गरी कार्यक्रम संचालन
- वन्यजन्तु र मानवबिच द्वन्द्व र यसको व्यवस्थापन
- लोपोन्मुख वन्यजन्तु तथा वनस्पति सतिसाल र विजयसाल आदी प्रजातिको स्व—स्थानीय संरक्षण योजना तयार गरी संरक्षणको थालनी गरिएको ।

२.६ समस्या तथा चुनौतिहरु

यस जिल्लामा रहेको वनको संरक्षण र व्यवस्थापनको लागि प्रमुख समस्याको रुपमा वन अतिक्रमण, वन पैदावारको चोरी निकासी, वन डढेलो एवम् वन क्षेत्रको जग्गा अन्य प्रयोजनाका लागि प्रयोग हुने नै रहेको छ । यस्तो कार्य रोकथाम गरी वन र वन्यजन्तुहरुको संरक्षण गर्न वन कार्यालयको एक्लो प्रयासले मात्र सम्भव नभएकोले विगत केही समय यता स्थानीय राजनीतिक दल, प्रहरी, प्रशासन, सा.व.उ.समूह, पत्रकार, जिल्ला वन क्षेत्र समन्वय समिति समेतको सहयोग र समन्वयमा जनसहभागिता जुटाई जैविक विविधताको दिगो संरक्षण र विकास गर्न डिभिजन वन कार्यालय लागि परेबाट त्यस्ता कार्यहरुमा धेरै कमी आएको छ । वन र वन्यजन्तु संरक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिइ मौजुदा वन जंगलको संरक्षण र व्यवस्थापनका प्रयासलाई जारी राख्न डि.व.का सजग र प्रयत्नरत रहेकोछ । वन तथा वन्यजन्तु संरक्षणसंग सम्बन्धित प्रमुख समस्याहरु निम्न बमोजिमका थिए ।

१. यस जिल्लामा हाल नयाँ अतिक्रमण नभएता पनि जिल्लाका कुल वन क्षेत्र २५ हजार हे. र अतिक्रमित वन क्षेत्र ८ हजार हे. गरी करिब ३३ हजार हे. वन क्षेत्र रहेकोमा करिब २४ प्रतिशत वन क्षेत्र पहिले देखि नै अतिक्रमणका चपेटामा परेको छ । यस्ता अतिक्रमित क्षेत्रहरुमा राज्यका विभिन्न निकायहरुबाट लगानी भई पक्की सडक, खानेपानी, विद्युत, टेलिफोन, विद्यालय, क्याम्पस, स्वास्थ्य संस्था जस्ता भौतिक पुर्वाधारहरुका निर्माण भई कतिपय स्थानहरु नगरोन्मुख समेत भैसकेका अवस्थामा राज्यका नीति बमोजिम तत्काल अतिक्रमण क्षेत्र खाली गर्न संभावना अत्यन्त न्यून छ ।

२. फिल्डमा कार्यालयको आफ्नो भवन नहुनु ।

३. गर्मी मौसममा लाग्ने वन डढेलो पनि वन संरक्षणका हिसाबले समस्याका रुपमा रहेको छ । चुरे क्षेत्र गाउँ बस्ती भन्दा टाढा, सामुदायिक वन क्षेत्र भन्दा बाहिर भएको, यातायातका सहज पहुँच नभएको, जिल्ला तथा छिमेकी जिल्लाका गाई गोठालाहरुले जानी जानी आगो लगाउने गरेको र उक्त आगो विस्तार हुदै चुरे फेदी र घना सालका जंगलमा समेत प्रवेश गरी वन जंगलका हानी नोक्सानी हुने गरेको विगतका समस्याहरु नरहेको होइनन् । वन कर्मचारीमा समय सापेक्ष यस सम्बन्धी तालिमका कमी, अग्निरोधक सामग्री तथा उपकरणका कमी, विभिन्न स्थानमा अग्नी संवेदनशील जानकारी स्टेसनहरुका कमी, आम समुदायमा सचेतनाका कमी, आदि समस्याहरुको कारण यसलाइ निर्मुल पार्न सकिएका छैन ।

४. गाउँ वस्ती किनारमा रहेका सामुदायिक वनहरुमा चरिचरण केही हदसम्म नियन्त्रण रहेको भएता पनि चुरे क्षेत्रमा यस्तो समस्या रहि आएको छ ।

५. जिल्लामा हुने जुनसुकै विकास निर्माणका कार्यका लागि पहिलो रोजाइ वन क्षेत्रको जग्गा पर्ने हुँदा वन क्षेत्रको जग्गालाइ वचाउन प्रमुख समस्या वनेको छ । उदाहरणका लागि जिल्लाका ७० भन्दा बढी शैक्षिक संस्था वन क्षेत्रमा नै रहेका छन ।

८. यस जिल्लामा वन विनास तथा अतिक्रमणका कारण वन्यजन्तुहरुको वासस्थान खण्डित भएको हुनाले वन्यजन्तुहरु गाउँ वस्तीमा प्रवेश गरी घरपालुवा जनावर तथा यदाकदा मानिसहरुलाई समेत आक्रमण गर्ने गरेको पाइएको छ । यस जिल्लामा खास गरी बदेल, निलगाइ र चितुवाको ले क्षति पुऱ्याएको छ । आ.व. ०८१।०८२ मा ४७ वन्यजन्तु (अजिङ्गर, सर्प, निलगाई, अन्य) उद्दार गरिएको छ । यसैगरी बँदेल, निलगाइ, अजिंगर, सुनगोहोरो, चितुवा जस्ता वन्यजन्तुहरु बन्दुक, पासो र विष प्रयोग गरेर मार्ने/पक्रने कार्यवाट चोरी शिकार हुने गरेको भन्ने जनगुनासो आउने गरेको छ ।

२.७ वन सम्पदा विवरण

वन विभागबाट May २००५ मा प्रकाशित Forest Cover Change analysis of the Terai District (१९९०/९१-२०००/०१) मा उल्लेख गरिए अनुसार रूपन्देही जिल्लाको वन सम्पदा विवरण निम्न अनुसार छ ।

- जिल्लाको कुल क्षेत्रफलः १३०७३५ हेक्टर
- वनको क्षेत्रफलः २६५२४हेक्टर (२०.२८) प्रतिसत
- सामान्य र राम्रो हैसियतको वनः २२१८७ हेक्टर (पहाड १५६४७ हे., तराई ६५४० हे.)
- हैसियत बिग्रेको वन ४३३७ हेक्टर (पहाड १२०३ हे, तराई ३१३४ हे.)
- घाँसे मैदानः १६१३ हेक्टर (पहाड ४०७ हे.,तराई १२०६ हे.)
- नदीनाला, पानी क्षेत्र २१ हेक्टर (पहाड २ हे.,तराई १९हे)
- कृषि भूमि र अन्य १०१९२४ हे. (पहाड १८० हे., तराई १०१७४४ हे.)
- अनुत्पादक जमिन ६५३ हे. (पहाड ७८हे., तराई ५७५ हे.)
- दश वर्षमा भएको वन विनाश १४२८ हे.
- दश वर्षमा भएको वृक्षरोपण—पुनरउत्पादन ६४७ हे
- दश वर्षमा वन क्षेत्र घटेको—१८१ हेक्टर
- बार्षिक वन विनास दर—०.२९ प्रतिसत

उपर्युक्त अध्ययनबाट देखिएको विवरण अनुसार रूपन्देही जिल्लामा सामान्य र राम्रो हैसियतको वन २२१८७ हेक्टर (८३.६५%) र हैसियत विग्रिएको वन ४३३७ हेक्टर(१६.३५%) रहेको देखिन्छ।

२.८ वनको वर्तमान अवस्था

रूपन्देही जिल्लामा उष्ण र उपोष्ण वन पाइन्छ । राष्ट्रिय वन क्षेत्रमा साल, असना, बाझी, धँयरो, हर्रो, बर्रो, जामुन, महुवा, टुनी, कर्मा, खयर, सिमल, रोहिनी, प्यारी, कुसुम, विजयसाल, जस्ता प्रजातिको बाहुल्यता छ भने निजी तथा वृक्षरोपण वनहरुमा सिसौ, टिक, मसला, सिरिस, आँप, सिमल, जामनु, निम, बडहर, कदम, कटहर, कर्मा, टुनी, बकाइनो, अर्जुना, क्यासिया, एक्यासिया, बबुर, जस्ता प्रजातिको बाहुल्यता रहेको छ । यस जिल्लाको २५१०५ हेक्टर वनक्षेत्र मध्ये १५६३६ हेक्टर (६२.२८%) चुरे क्षेत्रमा पर्दछ । हालको संरचना अनुसार कोटहीमाई, मर्चवारी, मायादेवी, ओमसतिया र समरीमाई गाउपालिकामा राष्ट्रिय वन क्षेत्र नभएको र बाँकी ११ वटा स्थानीय तह मा २५१०५ हेक्टर.वन क्षेत्र रहेको छ, अन्य काष्ठ तथा बुट्यान क्षेत्र मा ४०३ हे गरी जम्मा कूल वन क्षेत्र २५५०८ हे रहेको छ । सो मध्ये सबै भन्दा बढी सैनामैना न.पा.मा ९१५१ हेक्टर वन क्षेत्र रहेको तथ्यांकवाट देखिन्छ ।

२.९ वन जङ्गलको किसिम

OFMP, १९९५ का अनुसार यस जिल्लाको प्राकृतिक वनलाई तलका तीन प्रकारमा विभाजन गरिएको छ ।

क) सालको वन (Sal Forest): मुख्य प्रजाति साल *(Shorea robusta)* रहेको यस वनमा सालको उपस्थिति करिब ६० प्रतिसत रहेको छ । यस बाहेक साल सँगसँगै असना *(Terminalia tomentosa)*, बर्रो *(T. belerica)*, कर्मा *(Adina cordifolia)*, जामुन *(Eugenia jambolana)* र बाँझी *(Anogeissus latifolia)* का रुखहरु पाइन्थे । खासगरि पानी नजम्ने ठाउँमा यस प्रकारको वन जङ्गल पाइन्छ । हाल यस वनमा सालको पुनरुत्पादनको अवस्था राम्रो रहेको छ । पुनरुत्पादनदेखि लाथ्रा, पोल तथा रुखगरि सबै साइजका विरुवाहरु पाइन्छ भने वयस्क रुखहरुको वृद्धि रोकिइसकेको अवस्था भइसकेका थिए । यस प्रकारको जङ्गलले रूपन्देहीको कुल जङ्गलको करिव ३४ प्रतिशत भूभाग ओगटेको छ ।

ख) साल तराई हार्डउड वन (Sal-Terai Hardwood Forest) : साल र अन्य प्रजातिहरु बराबरी रहेको यस प्रकारको वनमा साल सङ्गसङ्गै असना *(Terminalia tomentosa)*, वर्रो *(T. belerica)*, कर्मा *(Adina cordifolia)*, जामुन *(Eugenia jambolana)* र बाँझी *(Anogeissus latifolia)* का रुखहरु पाइन्छन् । यस प्रकारको वन चुरे क्षेत्रसम्म फैलिएको छ । यस प्रकारको वनमा पनि पुनरुत्पादनको अवस्था राम्रो रहेको छ । पुनरुत्पादन देखि लाथ्रा, पोल तथा रुख सबै साइजका विरुवाहरु पाइन्छ भने वयस्क रुखहरु वृद्धि रोकिइसकेको अवस्थामा पुगेका छन् । यस प्रकारको जङ्गलले रूपन्देहीको कुल जङ्गलको करिव ६२ प्रतिसत भूभाग ओगटेको छ ।

ग) तराई हार्डउड वन (Terai Hardwood Forest) : साल बाहेकका अन्य प्रजातिहरुको मिश्रण रहेको यस प्रकारको वनमा असना (Terminalia tomentosa), वर्रो (T.belerica), कर्मा (Adinacardifolia), जामुन (Syzygium cumini), बाँझी (Anogeissus latifolia), खयर (Acacia catechu), सिमल (Bombax ceiba), बेल (Aegle marmelos), र कुसुम (Schleichera oleosa) का रूखहरू पाइन्छन् ।

यस प्रकारको वन भावर क्षेत्र तथा खोला किनारको क्षेत्रमा रहेको छ । यस वनमा पुनरुत्पादनको अवस्था राम्रो छैन भने वयस्क रुखहरु वृद्धि रोकि सकेका अवस्थामा पुगेका छन् । यस प्रकारको जङ्गलले रूपन्देहीको कुल जङ्गलको करिव ४ प्रतिसत भूभाग ओगटेको छ ।

यस जिल्लामा माथी उल्लेखित वनका किसिम बाहेक करिब जिल्लाको वनक्षेत्रको ८ प्रतिसत क्षेत्र झाडी बुट्यानले ढाकिएर रहेको छ । यी क्षेत्रमा खास गरी धँयरो, थाकल, रोइनी लगायत रुख प्रजातिका साना विरुवाहरु रहेका छन् । गैह्रकाष्ठ वन पैदावरको हिसाबले सङ्कलन योग्य उल्लेखनीय प्रजाति एवम् परिमाण नभएता पनि भोर्ला पात, थाकल, जङ्गली कुरिलो, हर्रो, बर्रो, अमला, बाबियो, खर, अमृसो, बाँस, च्याउ लगायतका प्रजातिहरु रहेका छन् । यस जिल्लामा साइटिस अनुसूची २ मा समावेश भएको वनस्पति सर्पगन्धा (*Rauvolfia serpentina*) समेत पाइन्छ ।

२.१० वनको मौज्दात अवस्था

करिब १५ वर्ष पहिलेको एक अध्ययनले यस जिल्लाको वनमा रहेको मौज्दात निम्नानुसार देखाएको छ ।

लाथ्रा वन (Sapling Forest)	९६ घ.मि. प्रति हेक्टर
मध्य उमेरको वन (Middle aged Forest)	१४८ घ.मि. प्रति हेक्टर
परिपक्क वन (Matured Forest)	१९६ घ.मि. प्रति हेक्टर
औषत सञ्चिती (Average stock)	१८५ घ.मि. प्रति हेक्टर

पछिल्लो अध्ययनबाट आएको नतिजा बमोजिम पञ्च बर्षीय वन व्यवस्थापन कार्ययोजनामा वनको वृद्धि मौज्दात निम्नानुसार उल्लेख भएको छ ।

क) सामुदायिक वन

रूपन्देही जिल्लामा केही वर्ष पहिले गरिएको एक अध्ययनबाट हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरुको कार्ययोजना अनुसार वृक्षरोपण वनमा १००० हे. र प्राकृतिक वनमा ८,००० हे. गरी कूल ९००० हे. वनलाई प्रभावित क्षेत्र (उत्पादनशील क्षेत्र) कायम गरी विश्लेषण गर्दा प्राप्त नतिजालाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको

छ । यसरी हेर्दा रूपन्देही जिल्लाको वन क्षेत्रमा औसत २९० पोल तथा औसत ८६ रुख प्रति हेक्टर रहेको पाइन्छ । रुख तथा पोलको प्रति हेक्टर मौज्दात हेर्दा औसतमा १४७ घन मी. प्रति हेक्टर रहेको पाइन्छ ।

तालिका १२: सामुदायिक वनहरुको बृद्धि मौज्दात

सि.नं.	वनको किसिम	पोल सङ्ख्या (प्रति हेक्टर)	रूख सँख्या (प्रति हेक्टर)	मौज्दात (घ.मि. प्रति हे.)	कैफियत
1	वृक्षरोपण	३२४	५४	४०.५	
2	प्राकृतिक	२८६	९०	१५९.८	
	औसत	**२९०**	**८६**	**१४७**	

श्रोतः सामुदायिक वन कार्ययोजनाहरुको आधारमा

ख) साझेदारी वन

लुम्बिनी साझेदारी वन र देवदह साझेदारी वनको स्विकृत वन व्यवस्थापन कार्ययोजना अनुसार साझेदारी वनको मौज्दात अवस्था तलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १३: साझेदारी वनको मौज्दात अवस्था (प्रति हे.मा)

साझेदारी वनको नाम	पोल		रूख	
	सँख्या	आयतन (घ.मि.)	सँख्या	आयतन (घ.मि.)
लुम्बिनी	२५८	४६,३०	६१	१६६.८२
देवदह	१६२	२८.४७	५७	१४३.२६

श्रोत: लुम्बिनी साझेदारी वनको कार्ययोजना २०८१ र देवदह साझेदारी वनको कार्ययोजना २०७३ (पहिलो संशोधन २०७९)

ग) सरकारद्वारा व्यवस्थित वन

यस जिल्लामा सामुदायिक वनको रुपमा हस्तान्तरण भएको वन भन्दा उत्तरको चुरे क्षेत्रमा पाल्पा जिल्लाको सिमानासँग जोडिएको वन क्षेत्र सरकारद्धारा व्यवस्थित वनको रुपमा रहेको छ । यस खालको वन करिब ६७००.३८ हे. रहेको भएता पनि ठूलो हिस्सा करिब १५०० हे. नेपाली सेनालाई भोगाधिकार उपलब्ध गराइएको क्षेत्रमा रहेको छ भने करिब १००० हे. वन अन्य जिल्ला (पाल्पा र अर्घाखाची) बाट सामुदायिक वनको रुपमा हस्तान्तरण भैसकेको छ । चुरे क्षेत्र र केही समथर भुमिमा सामुदायिक वन श्रोत सर्वेक्षण मार्गदर्शन २०६१ बमोजिम मापन गर्दा प्राप्त विवरणमा दिइएको छ ।

तालिका १४: सरकारद्वारा व्यवस्थित वनको मौज्दात अवस्था (प्रति हे.मा)

प्रजाति	पोल				रूख				जम्मा आयतन (घ.मी)
	सँख्या	व्यास (से.मि.)	उचाई (मि.)	आयतन (घ.मि.)	सँख्या	व्यास (से.मि.)	उचाई (मि.)	आयतन (घ.मि.)	
साल	११०.००	१७.३०	११.७०	१५.१२	२५.००	४१.५०	२२.३०	३७.६९	५२.८०
असना	७.४०	१४.३८	८.८१	०.५३	१०.४०	५४.३०	२६.३१	३१.६६	३२.१९
अन्य	१९.४०	१५.४३	७.९०	१.४३	१३.३०	३९.६०	२२.०२	१८.०३	१९.४६
जम्मा	**१३६.८०**	**४७.११**	**२८.४१**	**१७.०८**	**४८.७०**	**१३५.४०**	**७०.६३**	**८७.३७**	**१०४.४५**

श्रोतः चुरे क्षेत्रमा गरिएको फिल्ड सर्वे २०७४ ।

२.११ वन सिमानाको अवस्था

यस जिल्लामा वि.सं २०४० साल देखि २०५२ सालसम्म १०६.२१ कि.मी वन सिमाना लगाइएकोमा हाल वन सिमाना भेटाउन सकिदैन । वस्ति नजिकका प्राय सबै जंगलहरु अतिक्रमणको चपेटामा परेका छन् । हाल ८,३४६ हेक्टर वन क्षेत्र अतिक्रमण भएको तथ्यांक छ । यी अतिक्रमित क्षेत्रहरुमा सबै सेवाहरु पुऱ्याएकाले सुविधायुक्त वस्ती तयार भएका छन । पानी, बिजुली, स्कुल, स्वास्थ्य सेवा, मोटरबाटो जस्ता पूर्वाधारका समेत विकास भइसकेकोले यी अतिक्रमित क्षेत्रहरुलाई वन क्षेत्रमा फर्काउन त्यति सजिलो देखिदैंन । जिल्लाका मुख्य मुख्य अतिक्रमित वन क्षेत्रहरु र तिनीहरुका विवरण **अनुसूची ७** मा राखिएको छ ।

२.१२ वन नर्सरी

आ.व. २०८१।८२ मा सरकारी नर्सरीको रुपमा डि.व.का. कम्पाउन्ड नर्सरी, देवदह र लुम्बिनी सव डिभिजन वन कार्यालय कम्पाउन्ड नर्सरी, मर्चवार, सैनामैना, कञ्चन क्षेत्रमा रहेको गरी जम्मा ६ स्थानमा नर्सरी संचालनमा रहेको थियो । यी नर्सरीहरुमा डिभिजन वन कार्यालयको वार्षिक कार्यक्रम प्रदेश तर्फको वन, वन्यजन्तु जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम, कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम र संघिय सरकारबाट हस्तान्तरण भएको शसर्त अनुदान कार्यक्रम बाट गरी जम्मा ४,६१,८५४ विरुवा उत्पादन गरियो । यसरी उत्पादित विरूवाहरू विभिन्न व्यक्ति, संघसंस्था, सामुदायिक वन, निजी वन, साझेदारी वन, सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयलाई निशुल्क वितरण हुदै आएको छ । आ.व. २०८१।८२ मा यस कार्यालय मार्फत उत्पादन भएको बिरुवा सम्बन्धी तथ्याङ्क अनुसूची ८ मा राखिएको छ ।

२.१३ निजी वनको अवस्था

२०४२ साल देखी हाल सालसम्म यस जिल्लामा ८५ वटा निजी वनहरु दर्ता भएको रेकर्डवाट देखिन्छ तर निजी वन धनीले आफुले वन पैदावार कटान,बिक्री गरेपछि लगत कट्टा गर्न नआउने हुँदा केही वर्ष पहिला गरिएको एक अध्ययनबाट २८ वटा मात्र निजी वन देखिएकोमा हाल सो संख्या समेत घटी सकेको अवस्था छ ।

वन ऐन २०७६ मा निजी वनको दर्ता सम्बन्धित गा.पा. र न.पा.बाट हुने प्रावधान भए संगै निजी वनको तथ्याङ्क वन कार्यालयमा नरहेको अवस्था भई नयाँ दर्ता हुने निजी वन धनी संग सम्बन्ध नरहेको अवस्था छ तापनि डि.व.का.ले निजी वनलाई प्रोत्साहन गर्नका लागि यस आ.व को कार्यक्रम बाट निजी वनको विकास व्यवस्थापन र सदुपयोगमा सहजिकरण गर्न निजी तथा कृषि वन सँग सम्बन्धित सरोकारवालहरूसँग अन्तरकृया गरेको थियो । यस कार्यालयमा दर्ता भएको निजी वन सम्बन्धी विवरण **अनुसूची ९** मा राखिएको छ ।

२.१४ धार्मिक वन

यस जिल्लामा हालसम्म बु.न.पा. ५ स्थित सिद्धबाबाधाम विकास समितिमा ९.५ हेक्टर,देवदह २ मा ४.२० हेक्टर क्षेत्रफल भएको लोकेश्वर धार्मिक वन र बुटवल उपमहा नगरपालिका १४ मा १०.३५ हेक्टर क्षेत्रफल भएको ब्रह्मकुमारी ग्लोबल धार्मिक वन र देवदह १० मा ३.४२ हे. क्षेत्रफल शिद्धेश्वर गोधाम धार्मिक वन गरी ४ वटा धार्मिक वन दर्ता भएका छन् । यी सबै धार्मिक वनले २७.९२ हेक्टर क्षेत्रफल ओगटेको देखिन्छ ।

२.१५ साझेदारी वन

यस जिल्लामा हाल सम्म दुई वटा साझेदारी वनको स्थापना भई कार्य सञ्चालन भै रहेको छ । जसको संक्षिप्त विवरण तल दिइएको छः

२.१५.१ लुम्बिनी साझेदारी वन

चारकिल्लाः

पूर्वः	उत्तर दक्षिण फायर लाईन र खोरमोर खोला
पश्चिमः	कोठी खोला (कपिलवस्तु जिल्लको पूर्वी सिमाना)
उत्तरः	चुरिया फुटहिल
दक्षिणः	पिपरीचापा महिला सामुदायिक वन रुद्रपुरको सिमाना

- क्षेत्रफलः १३३०.१० हेक्टर
- साझेदारी वन रहेको स्थानः सैनामैना न.पा १० र ११ कञ्चन गा.पा ३ देखि ५, गैडहवा गा.पा १ देखि (भैसाही फायरलाइन)
- कम्पार्टमेन्टः ५ (कम्पार्टमेन्ट नं. ५ चुरे संरक्षण क्षेत्र)
- आवधिक खण्ड सङ्ख्याः ८/८ वटा
- मुख्य वनस्पति प्रजातिः साल, असना, कर्मा, जामुन
- मुख्य वन्यजन्तु प्रजातिः चितुवा, चित्तल, बँदेल, दुम्सी, खरायो, र वन विरालो इत्यादी
- औसत विरुवा सङ्ख्याः १४११९ प्रति हेक्टर
- औसत लाथ्रा सङ्ख्याः ३२८० प्रति हेक्टर
- औसत पोल सङ्ख्याः २५८ प्रति हेक्टर
- औसत रुख सङ्ख्याः ६१ प्रति हेक्टर
- उपभोक्ता घरधुरीः ३६५९०
- उपभोक्ता जनसङ्ख्याः २,०१,८१३

२.१५.२ देवदह साझेदारी वन

- चारकिल्लाः
    - पूर्वः— रोहिणी सामुदायिक वन, रोहिणी खोला र सुखौरा हरियाली सामुदायिक वन
    - पश्चिमः— करहिया सामुदायिक वन, र शिवनगर सामुदायिक वन
    - उत्तरः— अल्की सामुदायिक वन, चरङ्गे बस्ती र चुरे क्षेत्र
    - दक्षिणः— शंकरनगर सा.व., करहिया सा.व. र सुखौरा हरियाली सा.व.
- क्षेत्रफलः ७६४.२४ हे. (GPS सर्भे, २०७०)
- साझेदारी वन रहेको स्थानः देवदह न.पा.— १०, तिलोत्तमा न.पा.—११ र बुटवल उप म.न.पा.—७
- आवधिक खण्ड सङ्ख्याः ७
- मुख्य वनस्पति प्रजातिः साल,असना, जामुन, क्यामुना, भुड्कुल इत्यादी
- मुख्य वन्यजन्तु प्रजातिः नीलगाई, खरायो, चित्तल, वनविरालो, स्याल, बांदर, ढेंडु, बँदेल, न्याउरी मुसो, लोखर्के जस्ता जनावरहरु चमेरो, सारस, ढुकुर, काग, सुगा, भंगेरो, चिल, तित्रा, गिद्ध, वकुल्ला, धोवी चरा, जुरेली, लाटो कोसेरो जस्ता चराहरु र सर्प, छेपारो, गोहोरो
- औसत विरुवा सङ्ख्याः १०३६९ - प्रति हेक्टर

- औसत लाथ्रा सङ्ख्याः २४६१ प्रति हेक्टर
- औसत पोल सङ्ख्याः १६२ प्रति हेक्टर
- औसत रुख सङ्ख्याः ५७ प्रति हेक्टर
- मौज्दातः १७१.७३ घ.मि.- प्रति हेक्टर पोल सहित
- कार्ययोजनाको अवधिः १० वर्ष (आ.व. २०७३-०७४ देखी २०८२-०८३ सम्म)
- उपभोक्ता घरधुरीः ५७७४२
- उपभोक्ता जनसङ्ख्याः २५७८४९

२.१६ सामुदायिक वन

वि.सं. २०४७ सालमा शंकरनगर र करहिया सामुदायिक वन हस्तान्तरणबाट सुरु भएको सामुदायिक वन हस्तान्तरणको क्रम आ.व. २०८१/०८२ को अन्तसम्म ११० वटा पुगेको छ । सामुदायिक वनको रुपमा हस्तान्तरण गर्न लायक वनक्षेत्र क्रमश घट्दै गएकोले अब बचेखुचेका केही वनक्षेत्र र दक्षिणतर्फ व्यवस्थापन गरिएका सार्वजनिक जग्गालाई सामुदायिक वनमा परिणत गर्ने काम मात्र बाँकी रहेको देखिन्छ । तर हस्तान्तरण भएका सामुदायिक वनहरुको व्यवस्थापन र नियमन गर्ने काम प्राथमिकताका साथ गर्न जरुरी छ । २०८२ असार मसान्तसम्म हस्तान्तरण भएको सामुदायिक वन सम्बन्धी विवरण अनुसूची १० मा संलग्न गरिएको छ ।

२.१७ वृक्षारोपण सम्बन्धी विवरण

यस जिल्लामा विगतमा तराई सामुदायिक वन विकास आयोजनाबाट भएको व्यापक विरुवा वितरण र वृक्षरोपणको कामले गर्दा नै हाल निजी क्षेत्रबाट समेत वन पैदावारको आपूर्ति भइरहेको छ । यस अघि रोपिएका सिसौ प्रजातिमा केही वर्ष पहिले सुकेर मर्ने रोग लागेकाले सिसौ रोप्ने क्रम घटेकोमा हाल प्राकृतिक रुपले नै सो रोग नियन्त्रण भई सकेकोले पुनः सिसौ रोपण तर्फ आकर्षण बढ्दैछ । सरकारी तथा निजी वृक्षारोपण समेतमा टिक प्रजातिको विरुवा बढी माग हुने गरेको छ भने सिमसार तथा पानी जम्ने क्षेत्रमा जामुन, अर्जुन जस्ता प्रजातिको वृक्षारोपण भएको छ । निजी आवादिमा बिक्रि वितरण गर्न सकिने मसला, कदम, बकाइनो, क्यासिया, जामुन, शिरिष, एकेसिया जस्ता प्रजाति पनि रोपण गरी मिश्रित वृक्षारोपण गर्दा चाडै प्रतिफल पाइने देखिन्छ । सोही अनुसार विरुवा उत्पादन र वितरणमा प्रयास गरिदै आएको छ । हाल छिटो बढ्ने टिक, मसला, बकाइनो जस्ता प्रजातिको माग बढ्न थालेको छ । आ. व. २०८१/०८२ को अन्तसम्म जिल्लामा भएको वृक्षरोपणको विवरण **अनुसूची ११** मा संलग्न छ ।

२.१८ अन्य प्रयोजनमा वनक्षेत्र

रूपन्देही जिल्ला विकासको द्रुत गतिमा लम्किरहेको बहुआयामिक जिल्ला भएकाले ठूला ठूला योजना, अस्पताल, कलेज, धार्मिक सङ्घ संस्था र सरकारी निकाय समेतबाट वन क्षेत्रको जग्गा माग्ने र सरकारले निर्णय गरी उपलब्ध गराउने समेत हुँदै आएको छ । सो वापत हाल कतिपय जग्गाको सट्टाभर्ना प्राप्त भएको छ भने कतिपय जग्गामा भएका रुखहरु हटाउनु परेको अवस्थामा १ रुख हटाउदा १० रुख सम्बन्धित संस्थाले नै रोपी ५ वर्षसम्म संरक्षण गरिदिने वा सोमा लाग्ने खर्च डि.व.का. लाई उपलब्ध गराउने व्यवस्था लागू भएको छ साथै अन्य विस्तृत विवरण राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजना लागि राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने सम्बन्धी मापदण्ड सहितको कार्यविधि २०७६ बमोजिम हुने र हालसम्म राष्ट्रिय वन क्षेत्र अन्य प्रयोजनको लागि उपलब्ध गराइएको विवरण **अनुसूची १२** मा छ ।

खण्ड ३

३. वार्षिक कार्यक्रम तथा प्रगति

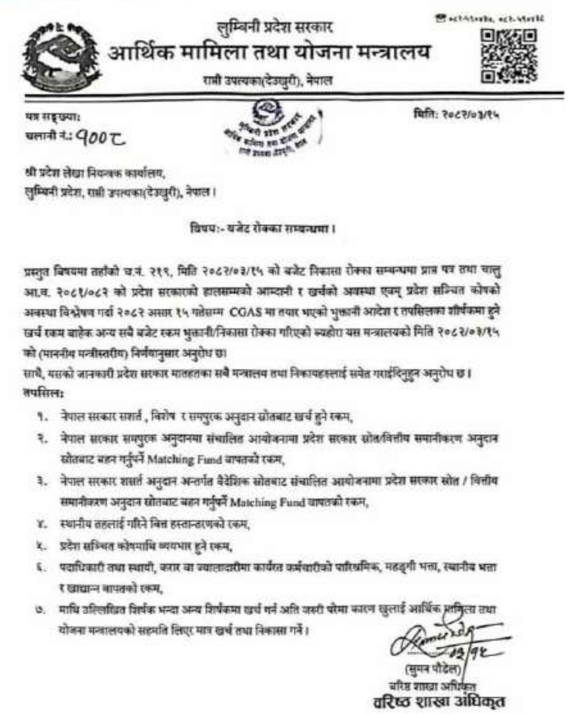

लुम्बिनी प्रदेश सरकार
आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय
राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल

पत्र सङ्ख्याः
चलानी नं.: १००८

मितिः २०८२/०३/१५

श्री प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालय,
लुम्बिनी प्रदेश, राप्ती उपत्यका(देउखुरी), नेपाल।

विषयः- बजेट रोक्का सम्बन्धमा।

प्रस्तुत विषयमा तहाँको च.नं. २१९, मिति २०८२/०३/१५ को बजेट निकासा रोक्का सम्बन्धमा प्राप्त पत्र तथा चालु आ.व. २०८१/०८२ को प्रदेश सरकारको हालसम्मको आम्दानी र खर्चको अवस्था एवम् प्रदेश सञ्चित कोषको अवस्था विश्लेषण गर्दा २०८२ असार १५ गतेसम्म CGAS मा तयार भएको भुक्तानी आदेश र तपसिलका शीर्षकमा हुने खर्च रकम बाहेक अन्य सबै बजेट रकम भुक्तानी/निकासा रोक्का गरिएको व्यहोरा यस मन्त्रालयको मिति २०८२/०३/१५ को (माननीय मन्त्रीस्तरीय) निर्णयानुसार अनुरोध छ।
साथै, यसको जानकारी प्रदेश सरकार मातहतका सबै मन्त्रालय तथा निकायहरूलाई समेत गराईदिनुहुन अनुरोध छ।
तपसिलः

१. नेपाल सरकार सशर्त, विशेष र समपुरक अनुदान स्रोतबाट खर्च हुने रकम,
२. नेपाल सरकार समपुरक अनुदानमा संचालित आयोजनामा प्रदेश सरकार स्रोत/वित्तीय समानीकरण अनुदान स्रोतबाट बहन गर्नुपर्ने Matching Fund बापतको रकम,
३. नेपाल सरकार शसर्त अनुदान अन्तर्गत वैदेशिक स्रोतबाट संचालित आयोजनामा प्रदेश सरकार स्रोत / वित्तीय समानीकरण अनुदान स्रोतबाट बहन गर्नुपर्ने Matching Fund बापतको रकम,
४. स्थानीय तहलाई गरिने वित्त हस्तान्तरणको रकम,
५. प्रदेश सञ्चित कोषमाथि व्ययभार हुने रकम,
६. पदाधिकारी तथा स्थायी, करार वा ज्यालादारीमा कार्यरत कर्मचारीको पारिश्रमिक, महङ्गी भत्ता, स्थानीय भत्ता र खाद्यान्न बापतको रकम,
७. माथि उल्लिखित शिर्षक भन्दा अन्य शिर्षकमा खर्च गर्न अति जरुरी परेमा कारण खुलाई आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयको सहमति लिएर मात्र खर्च तथा निकासा गर्ने।

(सुमन पौडेल)
वरिष्ठ शाखा अधिकृत
वरिष्ठ शाखा अधिकृत

आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा डिभिजन वन कार्यालय रूपन्देहीको लागि स्वीकृत प्रदेश सरकारको श्रोतबाट पाँच (५) वटा वजेट उपशीर्षकमा तथा संङ्घीय शसर्त अनुदान मार्फत तीन (३) वटा गरी जम्मा आठ (८) वटा वजेट उपशीर्षकमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो भने प्रशासनिक खर्चको लागि थप दुई (२) वटा बजेट उपशीर्षकमा बजेट विनियोजन भएको थियो । कुल जम्मा रकम रू. ११ करोड ८५ लाख ५३ हजार विनियोजन भएकोमा रू. १० करोड २२ लाख ४४ हजार रकम खर्च भएको देखिन्छ । लुम्बिनी प्रदेश सरकार, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालय, राप्ति उपत्यका (देउखुरी), नेपालको च.नं. १००८ मिति २०८२।०३।१५ गते को पत्रबाटै प्रदेश सरकार श्रोत भएको ब.उ.शी.नं.हरूको बजेट असार १५ गते देखिनै रोक्कामा रहेकोले प्रदेश सरकार तर्फ विनियोजित कतिपय कार्यक्रमहरू सम्पन्न हुन नसकेको अवस्था रहेको छ । यद्यपी समग्रमा डिभिजन वन कार्यालयले ८६.२४ प्रतिशत वित्तीय प्रगति हासिल गरेको पाईन्छ । बजेट उपशिर्षक अनुसार वार्षिक विनियोजित बजेट तथा सो को खर्च सम्बन्धी विवरण तालिका १६ मा देखाइएको छ ।

तालिका १५: आ.व. २०८१।८२ को बजेट खर्च तथा प्रगति सारांश

क्र. सं.	ब.उ.शी.नं.	कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	बार्षिक बजेट रू. लाखमा			बार्षिक खर्च रू. लाखमा			वित्तीय प्रगति %
			पूँजीगत	चालु	जम्मा	पूँजीगत	चालु	जम्मा	
१	३२९०००१२	वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	७४.९५	६.००	८०.९५	४९.१८	५.९९	५५.१७	६८.१५
२	३२९०००१५	वन क्षेत्र भित्रका खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्यक्रम	१२.००		१२.००	९.२५		९.२५	७७.११
३	३२९०००१६	वातावरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्यक्रम	१०.००		१०.००	१०.००		१०.००	१००
४	३२९०००१७	वन उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम	५०.००		५०.००	४६.६७		४६.६७	९३.३५
५	३२९०००१८	कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम	६४.९१		६४.९१	५३.३१		५३.३१	८२.१३
६	३२९९११२१	सम्वृद्धिका लागि वन (संघ शसर्त अनुदान)	५९.२०	१३६.००	१९५.२०	५७.५६	१२२.४६	१८०.०२	९२.२२
७	३२९९११२३	राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (संघ शसर्त अनुदान)	२७.००		२७.००	२६.९२		२६.९२	९९.६९
८	३२९९११२८	वातावरण विभाग (संघ शसर्त अनुदान)	५५.००		५५.००	३९.७७		३९.७७	७२.३२
९	३२९९११२९	डिभिजन वन कार्यालयहरु (वन सुरक्षा सैनिक समेत)(संघ शसर्त अनुदान)		१०२.९७	१०२.९७			१०१.६३	९८.७
१०	३२९०१०१२	डिभिजन वन कार्यालयहरु		५८७.५०	५८७.५०		४९९.६९	४९९.६९	८५.०५
		कुल जम्मा	**३५३.१**	**८३२.४७**	**११८५.५३**	**२९२.६७,**	**६२८.१४**	**१०२२.४४**	**८६.२४**

३.१ वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तरगत मुख्यतया वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण, व्यवस्थापन, प्रचार प्रसार, सामुदायिक तथा साझेदारी वन व्यवस्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयन, वन अपराध नियन्त्रण, वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन, तालिम गोष्ठी जस्ता क्षमता अभिवृद्धिसँग सम्बन्धित कृयाकलापहरू रहेका छन् । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रकम रू. ८० लाख ९५ हजार मध्ये रकम रू. ५५ लाख १७ हजार खर्च भई ६८.१५ प्रतिशत खर्च भएको छ । यस कार्यक्रम अन्तरगत सञ्चालन भएका मुख्य मुख्य कृयाकलापहरू निम्नानुसार रहेको छ ।

३.१.१ दिवस समारोह तथा प्रचार प्रसार

वन, वन्यजन्तु, अतिक्रमण, चोरी निकासी तथा चोरी शिकारी नियन्त्रण सम्बन्धी प्रचार प्रसार अन्तरगत वन संरक्षण तथा वनडढेलो नियन्त्रणका लागि स्थानीय पत्रपत्रिका तथा सञ्चार माध्यमबाट जनचेतनामूलक सन्देशहरू प्रकाशन तथा प्रचार प्रसार गरिएको थियो । साथै प्रदेश स्थापना दिवस, सिमसार दिवस, राष्ट्रिय बृक्षारोपण दिवस, जैविक विविधता दिवस, विश्व वातावरण दिवस, वन्यजन्तु सप्ताह कार्यक्रम अन्तरगत २०८१ साल अश्विन ३ गते संविधान दिवसको उपलक्ष्यमा

विश्व वातावरण दिवस समारोह

वृक्षारोपण र जेष्ठ २२ गते विश्व वातावरण दिवसको उपलक्ष्यमा प्लाष्टिक प्रयोगलाई न्यूनिकरण गर्ने अभिप्रायले रूपन्देही जिल्लाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीज्यूको उपस्थितीमा कपडाको झोला वितरण गर्ने र डिभिजन वन कार्यालय भित्र प्लाष्टिक प्रयोगलाई न्युनिकरण गर्ने घोषणा गरिएको थियो ।

३.१.२ मोरिङ्गा बिरुवा उत्पादन तथा नर्सरी निर्माण कञ्चन ४ रुपन्देही

यस कार्यक्रमको उद्देश्य बहुउपयोगी मोरिङ्गा प्रजातिको खेती विस्तार गरी स्थानीय उत्पादन तथा आयआर्जनमा अभिवृद्धी गर्नु रहेको छ । मोरिङ्गालाई अन्य नामको रूपमा सितलचिनी, सजिवन भन्ने समेत गरेको पाइन्छ । मोरिङ्गा तराई प्रदेशमा हुने अग्ला रूखमा लामा लामा बोडीका आकारका तरकारी खानहुने कोसा फल्ने एक रूख हो । यसको कोसा छिप्पिएपछि चपाएर पानी खाँदा गुलियो हुने भएकोले यसलाई कवाफचिनी अथवा

शीतलचिनी पनि भनिन्छ । अङ्ग्रेजीमा ड्रमस्टिक (DRUMSTICK) भनिने यसको वानस्पतिक नाम मोरिङ्गा ओलिफेरा (*Moringa oleifera*) हो। कञ्चन गाउँपालिका वडा नं.-४ मा रहेको रूद्रपुर सामुदायिक वन, गरगरेमा नर्सरी स्थापना गरी १ लाख मोरिङ्गा उत्पादन गरी वितरण गरिएको थियो ।

मोरिङ्गा विरूवा उत्पादन, कञ्चन ४, रूपन्देही

३.१.३ वन अतिक्रमण नियन्त्रण (वन सिमाँकन समेत)

यस कार्यक्रमको उद्देश्य अतिक्रमणको दृष्टिकोणले संवेदनशिल वन क्षेत्रलाई सुरक्षित राख सिमांकन गरी निजी आवादी क्षेत्र र वन क्षेत्र छुट्याउनु रहेकोले यस कार्यक्रमबाट विगत देखिनै अतिक्रमणको चपेटामा परेको सिक्टकन सामुदायिक वन, देवदह ११, करमिपुरको रूपन्देहीको वस्ती नजिकको संवेदनशील वन क्षेत्रको सिमानामा काडेतार हराइ बाकी रहेका पुराना पोलहरू तथा समुहसँग उपलब्ध काठेपोल समेत प्रयोग गरी ५६० मिटर सिमानामा जालीदार तारले तारवार गरी सिमांकन तथा वन संरक्षण गरिएको छ । यस कार्यका लागि वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (ब.उ.शी.नं.: ३२९०००१२) अन्तरगतको वन अतिक्रमण नियन्त्रण (वन सिमाँकन समेत) (११.४.१७.५१९) र राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान) (ब.उ.शी.नं.: ३२९९११२३) अन्तरगतको वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम (११.४.१७.१२५१)मा विनियोजित रकम तथा समूहको सहकार्यबाट समेत योगदान गरी कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

सिक्टहन सामुदायिक वन, देवदह ११ गरिएको तारवार कार्य

३.१.४ वन अपराध नियन्त्रण (सूचना संकलन, गस्ती परिचालन मुद्दा दायरी समेत)

यस कार्यक्रमको मुल उद्देश्य वन, वन्यजन्तु र वन क्षेत्रको प्रभावकारी संरक्षणको लागि गस्ती परिचालन र सम्भावित आरोपीहरूलाई सुराकीको माध्यमबाट समयमै नियन्त्रणमा राखी वन अपराध हुनै नदिने वा भइ हालेमा उक्त अपराधको अनुसन्धान, तहकिकात गरी सम्बन्धित निकायमा मुद्दा दायरी गर्नु रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०८१।८२ मा निम्न डिभिजन वन कार्यालय रूपन्देही मार्फत दायर भएको मुद्दाको विवरण निम्नानुसार रहेको छ ।

तालिका १६ः मुद्दाको विवरण

दायर मुद्दा सँख्या	प्रतिवादी सँख्या	फछ्यौंट मुद्दा सँख्या	वरामदित वन पैदावार		वरामदित आखेटोपहार		जफती बोझवाहक	
			काठ (क्यु.फिट)	दाउरा (चट्टा)	किसिम	परिमाण	किसिम	परिमाण
५	२६	३	११४.२		निलगाई मारेको	२ वटा	मोटरसाइकल	५
							साईकल	४

३.१.५ एक वडाः एक पोखरी कार्यक्रम

पुनरभरण तथा बहुउद्धेश्यी पोखरी निर्माण तथा मौजुदा पोखरीहरुको स्तरोन्नती तथा व्यवस्थापन गरी वन्यजन्तुका लागि वन भित्रै पानीको व्यवस्था, डढेलो नियन्त्रण, सिचाई कुलो तथा पानीको स्रोत संरक्षण गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रम करहिया सामुदायिक वन, तिलोत्तमा ८ मा सञ्चालन गरिएको थियो । जसबाट साविकको पोखरीलाई करिव ५० मिटर लम्बाई र ३० मिटर चौडाईको बनाई स्तरोन्नति समेत गरिएको थियो ।

एक वडा एक पोखरी कार्यक्रम मार्फत कहरिया सा.व.मा निर्माण गरीएको पोखरी

३.१.६ संकटापन्न तथा लोपोन्मुख वनस्पति तथा वन्यजन्तु (पंक्षी समेत) संरक्षण कार्यकम

यस कार्यक्रमको उद्देश्य संकटापन्न तथा लोपोन्मुख अवस्थामा रहेको वनस्पति तथा वन्यजन्तु संरक्षण, सम्वर्द्धनका साथसाथै प्रवर्द्धन गर्नु रहेको छ । यसै उद्देश्य अनुरूप नेपाल सरकारको वन तथा भू संरक्षण विभागले लोपोन्मुख अवस्थामा पुगेको सतिसाल प्रजातिको संरक्षणको लागि सतिसाल संरक्षण कार्ययोजना (२०८० - २०९०) निर्माण

गरेको छ । यसै सन्दर्भमा यस कार्यक्रम मार्फत देवदह साझेदारी वनको ०.८१ हेक्टर क्षेत्रमा तारवार सहित सतिसाल ६०० तथा सिसौ ४१० गरी कुल १०१० विरूवा रोपण गरीएको थियो ।

३.१.७ महत्वपुर्ण सिमसार एवं पोखरी संरक्षण कार्यक्रम

माथि सि.नं. ३.१.५ मा उल्लेख गरिएको एक वडा एक पोखरी कार्यक्रम झै मौजुदा पोखरीहरुको स्तरोन्नती तथा व्यवस्थापन गरी वन्यजन्तुका लागि वन भित्रै पानीको व्यवस्था, डढेलो नियन्त्रण, सिचाई कुलो तथा पानीको स्रोत संरक्षण गर्ने उद्धेश्यले यो कार्यक्रमबाट नमुना सामुदायिक वन, सैनामैनामा रहेको पोखरीको outlet निर्माण गरिएको थियो ।

नमुना सा.व.को पोखरीमा निर्माण भएको Outlet

३.१.८ साझेदारी वन व्यवस्थापन कार्ययोजना नविकरण तथा कार्यान्वयन

रूपन्देही जिल्लामा रहेका दुईवटा साझेदारी वनहरूको स्वीकृत कार्ययोजना बमोजिमका कार्यहरू सम्पन्न गर्न सहयोग गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम स्वीकृत भएको पाइन्छ । यस कार्यक्रम मार्फत देवदह साझेदारी वनमा वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्न अग्निनियन्त्रण विशेष हेरालुको व्यवस्था गरेको तथा गत विगतका वर्षहरूमा वृक्षारोपण गरेको क्षेत्रमा झाडी सफाई, गोडमेल तथा पुनरोपण कार्य गरेको थियो ।

३.१.९ सामुदायिक वनमा वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना तयारी, संशोधन तथा कार्यान्वयन

यस कार्यक्रम मार्फत सृष्टि सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, देवदह ३, ४ को अन्तिम कटान गरिएको कुप (०.७५ हेक्टर) मा बृक्षारोपण, जितेश्वरी सामुदायिक वन, वुटवल १३ को कार्ययोजना बमोजिम थिनिङ कार्य तथा बाउन्नकोटी सामुदायिक वन चि.म.टि.प.मा पुनरूत्पादन कटान भएको १.७५ हेक्टर क्षेत्रमा घाँस कटान गरी प्लटबाट बाहिर निकाली अग्निरेखामा राख्ने कार्य सम्पन्न गरिएको थियो ।

३.१.१० सामुदायिक पशु चौपाया व्यवस्थापनका लागि नमुना घुम्ती चरीचरण कार्यक्रम (स्थानीय तहको साझेदारीमा)

यस कार्यक्रमबाट तिलोत्तमा नगरपालिका क्षेत्रमा रहेको करहिया सामुदायिक वन र बाउन्नकोटी सामुदायिक वनमा चरिचरण व्यवस्थापनको लागि तारबार गरिएको थियो ।

३.२ वन क्षेत्र भित्रका खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तरगत मुख्य रूपमा वन क्षेत्र भित्रका खोलाखोल्सी व्यवस्थापन गरी वनक्षेत्र भित्रको जग्गा कटान हुन रोकी भु संरक्षण गर्नु रहेको थियो । सोही अनुरूप यस कार्यक्रमबाट वन क्षेत्रभित्रका खोल्साखोल्सी व्यवस्थापन गर्ने स्वीकृत प्रारम्भिक वातावरणीय प्रतिवेदनमा उल्लिखित बुद्ध सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, देवदहको खोला किनार संरक्षण गर्न eGP मार्फत सिलबन्दी दरभाउपत्र आह्वान गरी खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्य गरिएको थियो । उक्त सामुदायिक वन क्षेत्र भित्रको खोला खोल्सी व्यवस्थापनबाट ४०४२ घनमिटर नदिजन्य पदार्थ संकलन समेत भएको थियो । यस शीर्षकबाट बुद्ध सामुदायिक वन भित्र खोला खोल्सी रिभरवेड व्यवस्थापन, किनारमा बाँस रोपण तथा संरक्षण कार्य गरिएको थियो । यसका अतिरिक्त शिवालय सामुदायिक वनको खोला किनारमा ९८० घना बाँस रोपण समेत गरिएको थियो । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रकम रू. १२ लाख मध्ये रकम रू. ९ लाख २५ हजार ३२५ खर्च भई ७७.११ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ ।

३.३ वातावरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तरगत मुख्य रूपमा वातावरण सरसफाई तथा जलवायु अनुकुलनका कृयाकलापहरू सञ्चालन भएका थियो । यस कार्यक्रमबाट फोहोर व्यवस्थापन कार्यक्रम (Reduce Reuse Recycle समेत) तथा सार्वजनिक स्थल गाउँ/नगर सरसफाइ कार्यक्रम (प्लाष्टिक नियन्त्रण समेत) सञ्चालन भएको थियो । उक्त कार्यक्रमहरू मार्फत डिभिजन वन कार्यालयको परिसर बाहिर रहेको डण्डा खोला नजिकको स्थानीय व्यक्तिहरू समेत परिचानल गरी सरसफाई गरिएको थियो । त्यसैगरी प्लाष्टिक झोला प्रयोगलाई न्यूनिकरण गर्न कपडाको झोला खरिद

गरी वितरण गरिएको थियो । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको सम्पूर्ण रकम रू. १० लाख नै खर्च भई शत प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ ।

प्लाष्टिक झोलाको न्यूनिकरणको लागि कपडाको झोला वितरण कार्यक्रम (तिलोत्तमा ३)

प्लाष्टिक झोलाको न्यूनिकरणको लागि कपडाको झोला वितरण कार्यक्रम (डि.व.का.)

डण्डा खोला सरसफाई कार्यक्रमका लागि गरिएको अन्तरक्रिया

डण्डा खोला सरसफाई कार्यक्रम

३.४ वन उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तरगत प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत भई प्राप्त भएका मुख्य रूपमा सामुदायिक वन क्षेत्रमा संरक्षण पर्यापर्यटनका कार्यहरू गरिएका थिए । यस शीर्षक अन्तरगत चिल्ड्रेन पार्कका लागि आवश्यक सामग्रीहरु, वन संरक्षणको लागि तारवार इत्यादी कार्यहरू प्रदेश सरकारको बजेट कार्यान्वयन मार्गदर्शन बमोजिम सार्वजनिक प्रतिस्पर्धा मार्फत कार्य सञ्चालन गर्न eGP प्रणाली मार्फत सिलवन्दी दरभाउपत्र आह्वान गरी सञ्चालन गरिएको थियो । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रू. ५० लाखमध्ये रकम रू. ४६ लाख ६७ हजार २५९ खर्च भई ९३.३५ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ भने भौतिक प्रगति शत प्रतिशत हासिल गरेको पाइन्छ । यस शीर्षक अन्तरगत निम्न कार्यहरू सञ्चालन भएका थिए ।

३.४.१ सिर्जना सामुदायिक वन अन्तर्गतको यशोधरा चिल्ड्रेन पार्कको संरक्षण तथा सुन्दरीकरण, देवदह-७ रुपन्देही

यस कार्यक्रम अन्तरगत सिर्जना सामुदायिक वन देवदह ७ मा रहेको चिल्ड्रेन पार्कको स्तरोन्नति, चिल्ड्रेन पार्कको लागि आवश्यक बाघ, सिंह र जिराफका मुर्तिहरू स्थापना गरिएको थियो ।

३.४.२ बाउन्नकोटी सामुदायिक वन संरक्षण तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, ति.न.पा. १३ र १४ रुपन्देही

यस कार्यक्रम अन्तरगत बाउन्नकोटी सामुदायिक वन तिलोत्तमा १३ मा उक्त पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन गर्न फाउन्टेन सहितका बालबालिकालाई मनोरञ्जनको लागि चाहिने ढिकिल्च्याउ, चिप्लेटी, गैडाको मूर्ति इत्यादी खरिद गरी स्थापना समेत गरिएको थियो ।

बाउन्नकोटी सा.व.मा जडान गरिएका सामानहरू

३.४.३ शंकरनगर सामुदायिक वनमा तारबार, नर्सरी ब्यवस्थापन एवं पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन लगायतका कार्य, तिलोत्तमा रुपन्देही

यस कार्यक्रम अन्तरगत शंकरनगर सामुदायिक वन तिलोत्तमा १३ मा वन पैदावार चोरी निकाशी नियन्त्रण गर्न तथा वनको संरक्षण गर्न ६१० मिटर सिमानामा मेशजालीको तारवार गरिएको थियो ।

३.४.४ मिलन सामुदायिक वनमा वि.पि.बाटिका पार्क निर्माण, तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, देवदह-०९ रुपन्देही

यस कार्यक्रम अन्तरगत मिलन सामुदायिक वन देवदह ९ मा समूहको स्वीकृत कार्ययोजना तथा निर्णय बमोजिम वि.पि. बाटिका पार्क निर्माणको लागि पेटी (फाउण्डेशन) तयार गरिएको थियो ।

वि.पि. बाटिका पार्क निर्माणको लागि तयार भएको पेटी (फाउण्डेशन)

३.५ कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम

यस कार्यक्रम अन्तरगत मुख्य रूपमा वन नर्सरी व्यवस्थापन, बिरूवा उत्पादन तथा स्याहार सम्भार, बृक्षारोपण (स्याहार सम्भार, गोडमेल समेत), कृषि वन प्रवर्द्धन मार्फत वृहत्तर हरियारी प्रवर्द्धन गर्ने कार्यक्रमहरू रहेका थिए । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रू. ६४ लाख ९१ हजार मध्ये रकम रू. ५३ लाख ३१ हजार ३२२ खर्च भई ८२.१३ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ । यस शीर्षक अन्तरगत विषेशतः निम्न कार्यहरू सञ्चालन भएका थिए ।

३.५.१ सरकारी तथा सार्बजनिक जगगामा बृक्षारोपण र संरक्षण

डिभिजन वन कार्यालयको प्रमुख उद्देश्यहरू मध्ये बृक्षारोपण कार्य गरी हरियाली कायम गर्नु एक हो । यसै अनुरूप चालु आर्थिक वर्षमा यस शिर्षकबाट २५ हेक्टर बृक्षारोपण गर्ने लक्ष रहेता पनि निम्न बमोजिम क्षेत्रमा ३० हेक्टर भन्दा वढी वनक्षेत्रमा बृक्षारोपण भएको थियो ।

तालिका १७: बृक्षारोपण विवरण

सि.नं.	वृक्षरोपण भएको स्थान	क्षेत्रफल (हे.)
१	सुखौरा सा.व., तिलोत्तमा	४.५०
२	शिवालय सा.व., देवदह ६	११.२४
३	करहिया सा.व., तिलोत्तमा ८	४.००
४	चारपाला सा.व., बुटवल १२	६.४४
५	वरपानी सा.व.,	०.७७
६	जितेश्वरी सा.व., बुटवल १३	०.५८
७	भरैयाचौर, सैनामैना ९	१.३९
८	सार्वजनिक जग्गा, सैनामैना ९	१.८९
	जम्मा	**३०.८१**

शिवालय सा.व.मा भएको बृक्षारोपण

३.५.२ आगामी वर्षका लागि बिरुवा उत्पादन (वहुवर्षीय)

यस शीर्षकबाट देवदह सब डिभिजन वन कार्यालयमा रहेको वन नर्सरीमा निम्न प्रजातिको बहुबर्षीय विरूवा ४"X७" को पोलिथैलामा उत्पादन गरिएको थियो ।

तालिका १८ : आगामी वर्षका लागि बिरुवा उत्पादन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण

सि.नं.	प्रजाती	बहु वर्षिय
१	अमला	२२४४
२	अर्जुना	२९७२
३	कोइरलो	६३०
५	टिक	६१४७
६	धुपी	११७४
७	पलास	४४८
८	पारिजात	४९३
९	बेल	२५६
११	रक्त चन्दन	३०७४
१२	सित्तल चिनी (मोरिङ्गा)	३१४६
जम्मा		**२०५८४**

३.५.३ चालु आ.व.को लागि बिरुवा उत्पादन (एकवर्षीय)

यस शीर्षकबाट डिभिजन वन कार्यालयको परिसर भित्र रहेको नर्सरीमा ४० हजार, लुम्बिनी सब डिभिजन वन कार्यालयमा रहेको वन नर्सरीमा २० हजार गरी जम्मा ६० हजार विरूवा (पोलिथैला ३"X७" साइजको) उत्पादनको लक्ष राखी कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो भने उत्पादन भएका विरूवाको विवरण निम्न बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १९ :चालु आ.व.को लागि बिरुवा उत्पादन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण

सि.नं.	विरुवा प्रजाति	किसिम	संख्या	नर्सरी रहेको स्थान	कैफियत
१	टाँकी	एक वर्षिय	९३९४	डि.व.का. नर्सरी नं. २	
२	कदम		७९६४		
३	तेजपात		१९२५		
४	बेलाउती		१४२५		
५	*Casia saima*		२९००		
६	अमला		५४३५		
७	कल्की		१७५०		
८	बबुल		२३२५		
९	बेल		५५०		
१०	मसला		६५५२		
११	टिक		६१२६	लुम्बिनी सव डि.व.का.	
१२	अमला		६५९०		
१३	मसला		१२३७१		
१४	सित्तल चिनी (मोरिङ्गा)		८५०		
कुल जम्मा			**६६१५७**		

३.५.४ एक पालिकाः एक वन नर्सरी निर्माण तथा सञ्चालन (पालिकासँग साझेदारी मार्फत)

वन क्षेत्र न्यून रहेको तथा हरियाली प्रवर्द्धनमा योगदान पुर्याउन स्थानीय तहसँगको साझेदारीमा वन नर्सरी स्थापना गरी डिभिजन वन कार्यालय मार्फत विरूवा उत्पादन गर्ने उद्देश्यले यो कार्यक्रम सम्मरीमाई गाउँपालिका तथा सैनामैना नगरपालिकाको साझेदारीमा दुई स्थानमा सञ्चालन गरीएको थियो । यस कार्यक्रम मार्फत निम्न विरूवा उत्पादन भई वितरण भएको थियो ।

तालिका २० :एक पालिकाः एक वन नर्सरी निर्माण तथा सञ्चालन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण

सि.नं.	विरुवा प्रजाति	किसिम	संख्या	पोलिव्याग साइज	नर्सरी रहेको स्थान	कैफियत
१	टिक	एक वर्षिय	१६१००	३"x७"	सिद्धार्थ सव डि.व.का.	
२	अमला	एक वर्षिय	२५००			
३	मसला	एक वर्षिय	५७००			
४	ईपिल ईपिल	एक वर्षिय	७००			
५	मसला	एक वर्षिय	९०७६		सैनामैना सव डि.व.का.	
६	धुपी	एक वर्षिय	४८३			
७	मोरिङ्गा	एक वर्षिय	४२६०			
८	किम्वु	एक वर्षिय	५८०४			
९	बर्रो	एक वर्षिय	१५४			
१०	टिक	बहु वर्षिय	४९००	४"x७"	सिद्धार्थ सव डि.व.का.	
११	मसला	बहु वर्षिय	२००			
१२	विरेन्द्र फूल	बहु वर्षिय	१००			

सि.नं.	विरुवा प्रजाति	किसिम	संख्या	पोलिव्याग साइज	नर्सरी रहेको स्थान	कैफियत
१३	अर्जुना	बहु वर्षिय	१८००			
१४	टिक	बहु वर्षिय	६३७१			
१५	अमला	बहु वर्षिय	६७८८		सैनामैना सव डि.व.का.	
१६	किम्वु	बहु वर्षिय	७१४			
कुल जम्मा			६५६५०			

३.५.५ कृषि वन प्रबर्धन कार्यक्रम

वन क्षेत्रमा काठ दाउराको चाप कम गर्न तथा न्यून वन क्षेत्र भएका जिल्लाको दक्षिणी भेगमा हरियाली समेत अभिवृद्धी गर्न कृषि वन प्रवर्द्धन तथा निजी वनमा प्रोत्साहनको लागि यो कार्यक्रम ६ वटै सब डिभिजन वन कार्यालयमार्फत क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरी निजी कृषकहरूलाई हरियाली अभिवृद्धी गर्न अभिप्रेरित गरिएको थियो ।

३.६ सम्वृद्धिका लागि वन(संघ शसर्त अनुदान)

यस कार्यक्रम अन्तरगत विषेशतः सामुदायिक तथा साझेदारी वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन, दिगो वन व्यवस्थापनका कार्यहरू, सामुदायिक वनको वन सम्वर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन योजना तयारी, सामुदायिक वन, सम्वर्द्धन प्रणालीमा आधारित, वन डढेलो नियन्त्रण, व्यवस्थापन तथा योजना कार्यान्वयन, वन्यजन्तु संरक्षण तथा व्यवस्थापन, नर्सरी मर्मत तथा विरुवा उत्पादन जस्ता कृयाकलापहरू रहेका थिए । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रू. १ करोड ९५ लाख २० हजार मध्ये रकम रू. १ करोड ८० लाख २ हजार २२९ खर्च भई ९२.२२ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ । यस शीर्षक अन्तरगत मुख्यतया निम्न कार्यहरू सञ्चालन भएका थिए ।

३.६.१ रुख मापन सम्बन्धि उपकरण (रेन्ज फाइन्डर, डिजिटल क्यालिपर समेत) खरिद

यस कार्यक्रमबाट वन स्रोत सर्वेक्षण तथा रूख मापन गर्न आवश्यक जि.पि.एस. ४ थान, ट्री क्यालिपर डिजिटल १ थान, रेञ्ज फाइन्डर २ थान, Sunto Clinometer १ थान, Increment Borer १ थान, Linear Tape १ थान खरिद गरिएको थियो । यसबाट वन स्रोत सर्वेक्षण गर्न सहज हुने भएको छ ।

३.६.२ आगलागी नियन्त्रणका लागि पानी टंकी, जेनेरेटर र पम्प सहितको टिलर खरिद

यस कार्यक्रमबाट वनक्षेत्रमा हुने आगलागी नियन्त्रणका लागि पानी तान्ने पम्प समेत जडान भएको र आगो निभाउन पानी फ्याक्ने प्रविधी भएको ५००० लिटर क्षमता भएको पानी ट्याङ्की खरिद गरी व्यवस्थापन गरिएको थियो । आगलागीको घट्नामा ट्याक्टरको सहायताले यस पानी ट्याङ्कीको प्रयोग गरी पहुँचयोग्य क्षेत्रमा डढेलो निभाउन यसले प्रभावकारी भुमिका निर्वाह गर्ने लक्ष लिइएको छ।

३.६.३ नर्सरी मर्मत तथा विरूवा उत्पादन

यस कार्यक्रमको उद्देश्य डिभिजन वन कार्यालय र मातहतको सब डिभिजन वन कार्यालयहरूले सञ्चालन गरेको नर्सरीहरूको स्तरोन्नति तथा मर्मत सम्भार गरी बृक्षारोपणको लाग गुणस्तरीय विरूवा उत्पादन गर्नु हो । यस कार्यक्रमबाट डिभिजन वन कार्यालय परिसरको नर्सरीमा बेड तयारी फलामे छ्यारी तयारी तथा देवदह सब डिभिजन वन कार्यालय र लुम्बिनी सब डिभिजन वन कार्यालयको नर्सरीको मर्मत सम्भार गरी विरूवा उत्पादन गरिएको थियो । यस कार्यक्रमबाट ४"x७" को पोलिथैलामा निम्न परिमाणको विरूवा उत्पादन गरिएको थियो ।

तालिका २१ : समृद्धिका लागि वन कार्यक्रम मार्फत उत्पादित विरूवाको विवरण

<table>
<tr><th>सि.नं.</th><th>विरुवा प्रजाति</th><th>संख्या</th><th>नर्सरी रहेको स्थान</th><th>कैफियत</th></tr>
<tr><td>१</td><td>टिक</td><td>२१९०३</td><td>लुम्बिनी सव डि.व.का.</td><td rowspan="7"></td></tr>
<tr><td>२</td><td>टाँकी</td><td>२२७३</td><td rowspan="2">देवदह सव डि.व.का.</td></tr>
<tr><td>३</td><td>मसला</td><td>८१०४</td></tr>
<tr><td>४</td><td>टिक</td><td>८२००</td><td rowspan="4">डि.व.का. नर्सरी नं. २</td></tr>
<tr><td>५</td><td>टाँकी</td><td>१००</td></tr>
<tr><td>६</td><td>कदम</td><td>४४०</td></tr>
<tr><td>७</td><td>तेजपात</td><td>२६१०</td></tr>
</table>

सि.नं.	विरुवा प्रजाति	संख्या	नर्सरी रहेको स्थान	कैफियत
८	बेलउती	२२३२		
९	कल्की	४८४८		
१०	बेल	२४१२		
११	बाँस	४२७०		
१२	गुलमोहर	३४२		
१३	अर्जुना	२१००		
१४	जरुल	१३६८		
१५	जामुन	१६००		
१६	शिरिष	२१६		
कुल जम्मा		**६३०१८**		

३.६.४ सुधारिएको वन पैदावर घाटगद्दी / डिपो निर्माण

यस कार्यक्रमबाट सालझण्डी सामुदायिक वन, सैनामैना १० मा नरम प्रजातिका काठ घाटगद्दी गर्न १० मिटर फराकिलो १४ मिटर लम्बाई २० फिट उचाईको ट्रस निर्माण गरिएको छ भने देवदह साझेदारी वन, देवदह १० मा घाटगद्दी स्थलमा पानी जम्ने समस्या भएकोले १७८५ बर्गमिटर क्षेत्रमा जमिन कम्प्याक्सन, सब बेस निर्माण तथा ढुङ्गा विच्याई सोलिङ कार्य गरिएको थियो ।

सालझण्डी सामुदायिक वनमा नरम प्रजातिको काठ भण्डारणको लागि निर्माण भएको ट्रस

देवदह साझेदारी वनमा निर्माण भएको घाटगद्दी स्थल

३.६.५ अन्तरकृया, समन्वय तथा क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम

वन कर्मचारी, सामुदायिक वनका पदाधिकारी तथा उपभोक्ताहरू र साझेदारी वनका पदाधिकारी तथा उपभोक्ताहरूको वन संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यमा क्षमता अभिवृद्धी गर्न तथा वन व्यवस्थापनमा समान बुझाईको लागि स्थानीय तथा अन्य सरोकारवालाहरूसँग समन्वय तथा अन्तरकृया कार्यक्रमहरू गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा जम्मा १२०३ जना सहभागी भएका थिए । जसको विस्तृत विवरण अनुसूची २० मा राखिएको छ ।

३.६.६ पातपतिगंर, झाडी आदि व्यवस्थापन गरि प्रांगारिक मल उत्पादन

यो कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य पातपतिङ्गरहरू, झाडीहरू तथा अन्य जैविक फोहोरको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरी प्रांगारिक मल उत्पादन गर्नुको साथै वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन गर्नु हो। डढेलोको जोखिम बढी भएको वनक्षेत्रको पातपतिङ्गर तथा झाडी सफाई तथा संकलन गरी खाडलमा पुरी कुहाएर प्राङ्गारिक मल बनाउने र वन क्षेत्रमा अनावश्यक रहेका ज्वलनशील पदार्थ न्यूनिकरण गर्ने लक्ष सहित यो कार्यक्रम निम्न वनक्षेत्रमा सञ्चालन भएको थियो ।

तालिका २२ : पातपतिगंर, झाडी आदि व्यवस्थापन गरि प्रांगारिक मल उत्पादन कार्यक्रम कार्यान्वयनको विवरण

सि. नं.	सामुदायिक वन	खाडलको		संकलित पातपतिङ्गर तथा झाडीको अ. परिमाण (घ.मि.)	कैफियत
		साइज	सँख्या		
१	बुद्ध सा.व., देवदह-५,६	१० मि. x १२ मि.	२	४०	
२	जनप्रिय सा.व., देवदह-९	१० मि. x १२ मि.	२	४०	
३	मिलन सा.व., देवदह-९	१० मि. x १२ मि.	१	२०	
४	चारपाला सा.व., बुटवल	२० मि. x १० मि.	१	४०	
५	बाउन्नकोटी सा.व., चि.म.टि.प.	१० मि. x १२ मि.	२	४०	

३.६.७ वन्यजन्तुको उद्धार र व्यवस्थापन

यस कार्यक्रममा विनियोजित बजेट वन क्षेत्र भन्दा बाहिर मानव बस्तीमा प्रवेश गरेका घाइते, टुहुरो, मृत तथा जिवित वन्यजन्तुहरू उद्दार गरी मृत वन्यजन्तुको हकमा खाडल खनि पुर्ने, घाइते भएको खण्डमा औषधोपचार गरी घाउ चोट निको भए पश्चात् बासस्थान पुनस्थापना गराउने कार्यमा खर्च गरिएको थियो । आ.व. २०८१।८२ अवधिमा निम्न वन्यजन्तुको उद्दार तथा व्यवस्थापन गरिएको थियो ।

तालिका २३ : आ.व. २०८१।८२ मा उद्दार गरिएको वन्यजन्तुको विवरण

प्रजाती	अजिङ्गर	सर्प	निलगाई	अन्य	जम्मा
संख्या	२४	१०	७	६	४७

टुहुरो निलगाइको बच्चालाई दुध खुवाउदै

३.६.८ साझेदारी वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन

यस कार्यक्रममा विनियोजित बजेटबाट रूपन्देही जिल्लामा रहेका दुईवटा साझेदारी वनको स्वीकृत कार्ययोजना अनुसार पुनरूत्पादन कटान कार्यमा खर्च गरिएको थियो । समृद्धिका लागि वन कार्यक्रमको कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८१ बमोजिम डिभिजन वन कार्यालय र साझेदारी वन उपभोक्ता समूहको ५०/५० प्रतिशत लागतमा यो कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको थियो । यस कार्यक्रमबाट निम्न उपलब्धी भएको थियो ।

तालिका २४ : साझेदारी वनको कार्ययोजना कार्यान्वयनको विवरण

सि. नं.	साझेदारी वन	पुनरूत्पादन कटानको क्षेत्रफल (हेक्टर)	उत्पादित वन पैदावारको विवरण		अनुदान रकम रू.	वन उपभोक्ता समूहको खर्च रू.	कैफियत
			काठ (घनफिट)	दाउरा (चट्टा)			
१	देवदह साझेदारी वन, देवदह	१०	११,३८९.९१	४१.५०	१२,७५,२००।-	१२,७५,२००।-	
२	लुम्बिनी साझेदारी वन, कञ्चन	९.८४	४३५२९.११६	१३५	१५,००,०००।-	६३,६०,९६३.११।-	सम्पुर्ण वन पैदावार संकलनको लागि समूहबाट खर्च भएको रकम

३.६.९ सामुदायिक वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन

यस कार्यक्रममा विनियोजित बजेटबाट समृद्धिका लागि वन कार्यक्रमको कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०८१ बमोजिम ५० प्रतिशत अनुदानमा स्वीकृत कार्ययोजना अनुसारको कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्न प्रस्ताव आह्वान गरी प्राप्त ६ वटा प्रस्तावहरूको छनोट तथा मुल्याङ्कन गरी कार्यान्वयन गरिएको थियो । प्राप्त ६ वटा सामुदायिक वनहरूको प्रस्तावमध्ये ४ वटा सामुदायिक वनहरूमा मात्र कार्यक्रम कार्यान्वयन हुन सकेको थियो । यस कार्यक्रमबाट निम्न समुहमा निम्न बमोजिम कार्यक्रम सञ्चालन भएको थियो ।

तालिका २५ : सामुदायिक वनको कार्ययोजना कार्यान्वयनको विवरण

सि. नं.	सामुदायिक वन	क्षेत्रफल (हे.)	क्रियाकलाप	इकाई	उपलब्धी परीमाण	अनुदान रकम रु	उ.स.वाट जम्मा खर्च रु	रोजगारी सिर्जना
१	रामनगर सामुदायिक वन, बुटवल १०, रूपन्देही	७१.८६	क्लिनिङ, थिनिङ तथा डेव्रिस हटाउने कार्य	हेक्टर	१५.२९*	२३७३६६	२३७३६६	६८०
२	अल्की सामुदायिक वन, देवदह १०, रूपन्देही	११५.३७	बारबेड वायर फेन्सिङ	मिटर	१२००	५०००००	५१९०००	२१०
३	प्रगति सामुदायिक वन, देवदह, रूपन्दही	२८४.७४	मेसवायर फेन्सिङ	मिटर	५०७	३९५२६२	३९५२६२	
४	शान्ति सामुदायिक वन, सैनामैना ११, रूपन्देही	१६४.९७	फेन्सिङ तथा पोष्ट हार्भेष्टिङ अपरेसन	मिटर	६१३	२९४३९५.००	२९४३९५	२४५

*१५.२९ हेक्टर वनक्षेत्रमा भएको थिनिङ कार्यमा ३३३ पोल कटानबाट ५४९ थानको १४१९.५१ घनफिट बल्लाबल्ली तथा ५ चट्टा दाउरा उत्पादन भएको

३.६.१० सा.व.उ.स. को दिगो वन व्यवस्थापन कार्ययोजना नविकरण/परिमार्जनमा सहयोग

यस कार्यक्रमबाट सुखौरा हरियाली सामुदायिक वन, देवदह, रूपन्देहीको कार्ययोजना नविकरण गरिएको थियो । उक्त कार्ययोजनाले २२३.२२ हेक्टर वनक्षेत्र वन सम्वर्द्धन प्रणाली अन्तरगतको छत्र प्रणालीमा व्यवस्थापन हुने गरी कार्ययोजना तयार गरिएको थियो ।

३.७ राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)

यस कार्यक्रम अन्तरगत वहुबर्षे विरूवा उत्पादन, अतिक्रमण नियन्त्रण तथा वन डढेलो नियन्त्रण तथा दिगो व्यवस्थापनका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रम थियो । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रू. २७ लाख मध्ये रकम रू. २६ लाख ९१ हजार ७१२ खर्च भई ९९.६९ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ । यस शीर्षक अन्तरगत मुख्यतया निम्न कार्यहरू सञ्चालन भएका थिए ।

३.७.१ वन सम्वर्धन प्रणालीमा आधारित दीगो वन व्यवस्थापन मार्फत काठदाउरा उत्पादन कार्यक्रम

यस कार्यक्रमको उद्देश्य वन सम्वर्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन भएका वन क्षेत्रमा सम्वर्द्धनका कृयाकलापहरू गरी दीगो वन व्यवस्थापनमा थप टेवा पुऱ्याएको थियो । यस कार्यक्रमबाट देवदह साझेदारी वनको विगतदेखी गत आ.व. २०८०।८१ सम्म पुनरूत्पादन कटान भएका ४० (चालीस) हेक्टर क्षेत्रमा पुनरूत्पादन अभिवृद्धी गर्न झाडी सफाई गरिएको थियो । यसबाट साल जातको पुनरूत्पादनका विरूवाहरू वृद्धिमा सकारात्मक प्रभाव पर्ने आशा गरिएको छ भने अनावश्यक झाडी हटाई अग्निरेखामा राखी व्यवस्थापन गरिएकोले वन डढेलोको चुनौति पनि कम भएको थियो ।

३.७.२ वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

यस कार्यक्रममा विनियोजन भएको बजेटबाट सिक्टहन सामुदायिक वन, देवदहको सिमानामा मेसजालीले तारवार गरी वन सिमांकन गरिएको थियो । यस सिमांकनले उक्त वन क्षेत्रमा अतिक्रमण रोकिएको छ ।

३.७.३ वन डढेलो व्यवस्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयन

डिभिजन वन कार्यालयले जिल्लाभर हुनसक्ने वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको लागि वन डढेलो नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरेको थियो । यस कार्यक्रममा विनियोजन भएको बजेटबाट वन डढेलो सामग्री (स्वाटर, सावेल, रेक इत्यादी) खरिद गर्न तथा वन डढेलो सम्बन्धी प्रचार प्रसारमा खर्च गरिएको थियो ।

३.७.४ वहुपर्षीय विरुवा उत्पादन (नर्सरी नाईकेको ज्याला सहित)

यस शीर्षकबाट डिभिजन वन कार्यालयमा रहेको वन नर्सरीमा निम्न प्रजातिको बहुबर्षीय विरूवा ४"X७" को पोलिथैलामा उत्पादन गरिएको थियो ।

तालिका २६ : राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट उत्पादित विरूवाको विवरण

सि.नं.	विरुवा प्रजाति	संख्या	नर्सरी रहेको स्थान	कैफियत
१	टिक	१९५४४	डि.व.का. नर्सरी नं. १	
२	टाँकी	४२०		
३	तेजपात	२०४३		
४	अमला	५१५१		
५	कल्की	६१०८		
६	बबुल	२७९८		
७	बेल	१५५२		
८	विरेन्द्र फूल	३५३		
९	*Casia saima*	५३१६		
१०	बाँस	२९३८		
११	गुलमोहर	१६९		
कुल जम्मा		**४६३९२**		

३.८ वातावरण विभाग(संघ शसर्त अनुदान)

यस कार्यक्रमको उद्देश्य वढ्दो शहरी क्षेत्रमा पर्यावरणलाई संरक्षण गरी घनाबस्तीबाट शान्त र हरियाली वातावरणमा समय व्यतित गर्न हरित पार्क तथा उद्यानहरू निर्माण गर्नु रहेको थियो । यस शीर्षकमा विनियोजन भएको कुल बजेट रू. ५५ लाख मध्ये रकम रू. ३९ लाख ७७ हजार ४८४ खर्च भई ७२.३२ प्रतिशत खर्च भएको देखिन्छ । यस शीर्षक अन्तरगत निम्न कार्यहरू सञ्चालन भएका थिए ।

३.८.१ पर्यावरणीय हिल पार्क निर्माण सैनामैना न.पा. रुपन्देही

यस कार्यक्रमबाट सैनामैना नगरपालिका वडा नं. २ मा रहेको बोलबम सामुदायिक वन अन्तरगतको हिलपार्कमा सञ्चालनमा रहेको खुला जिम सम्म पुग्ने ७८ मिटरको पहुँचमार्गमा इन्टरलक ब्लक विच्छाई दुवै छेउमा सदावहार प्रजातिको सौन्दर्यप्रदायक विरूवाहरू लगाउने मिल्ने क्यारी समेत निर्माण गरिएको थियो ।

बोलबम सा.व.मा पिकनिक तथा जिमस्थल पहुँचमार्ग निर्माण

३.८.२ पर्यावरणीय पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन तिलोत्तमा नपा ६

यस कार्यक्रमबाट तिलोत्तमा नगरपालिका वडा नं. ६ आनन्दवन सामुदायिक वन मा रहेको बोलबम सामुदायिक वनमा रहेको पार्क भित्र मन्दिर तथा पिकनिक सेडहरूमा जाने पैदलमार्गमा इन्टरलक ब्लक विच्छाउने कार्य सम्पन्न भएको थियो ।

३.८.३ रामपिथेकस बोटनिकल गार्डेन व्यवस्थापन बुटवल

सिद्धवावा धार्मिक वनको रूपमा व्यवस्थापन भैरहेको सिद्धवावा मन्दिर परिसरको वनक्षेत्रमा रहेको रामापिथेकस बोटनिकल गार्डेन भौगोलिक दृष्ट्रिकोणले पहिरो तथा भुक्षयको जोखिम रहेको क्षेत्र हो । यस कार्यक्रममा विनियोजित बजेटबाट उक्त क्षेत्रमा २४ मिटर लामो टेवा पर्खाल निर्माण गरिएको थियो ।

रामपिथेकस बोटनिकल गार्डेन व्यवस्थापन कार्यक्रमबाट निर्माण गरिएको टेवा पर्खाल

३.८.४ मिलन पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन बुटवल उमनपा १२

चालपाला सामुदायिक वन, बुटवलको वनक्षेत्रमा रहेको मिलन पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन बुटवल उपनपा १२ शीर्षकमा रू. १५ लाख बजेट विनियोजन भएको थियो । उक्त कार्यक्रमबाट खहरेबाट भुक्षय हुन नदिन बर्षायामको भलपानी संकलन गरी पोखरी वनाउने तथा पोखरीको क्षमता भन्दा बढी भएको पानी सुरक्षित तवरले व्यवस्थापन गर्न ड्रेन निर्माण गरिएको थियो ।

भलपानी संकलनको लागि निर्माण गरीएको वाल तथा पानी निकास निर्माण

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१ : आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक प्रगति

१. वन, वन्यजन्तु, जैविक विविधता संरक्षण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
२	सामुदायिक तथा कबुलियती वन विकास कार्यक्रम									
११.४.१७.१०	सामुदायिक वनको अनुगमन, मूल्यांकन र अभिलेखिकरण	३११५७	समूह	७५	०.५६	०.४५	७५	०.५६	०.१५	
६	प्रचार प्रसार र प्रकाशन									
११.४.१७.३७	वन, वन्यजन्तु, अतिक्रमण, चोरी निकासी तथा चोरी शिकारी नियन्त्रण सम्बन्धी प्रचार प्रसार (पर्चा, पम्पलेट, होडिङ बोर्ड, भित्ते लेखन, रेडियो, टेलिभिजन पत्रपत्रिका समेत) तथा बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पुस्तिका प्रकाशन (प्याकेज)	३११५७	संख्या	१	२.४७	२.००	१	२.४७	१.०४	
११.४.१७.३८	प्रदेश स्थापना दिवस, सिमसार दिवस, राष्ट्रिय बृक्षारोपण दिवस, जैविक विविधता दिवस, विश्व वातावरण दिवस, वन्यजन्तु सप्ताह आदि	३११५७	संख्या	१	१.२४	१.००	१	१.२४	१.००	
१८	वन, वन्यजन्तु संरक्षण र वन अपराध नियन्त्रण कार्यक्रम									
११.४.१७.४७	पीडितसँग प्रदेश सरकार कार्यक्रम मार्फत मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन (प्याकेज)	३११५७	संख्या	१	१.२४	१.००	१	१.२४	०.००	

क्र.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
११.४.१७.१२३१	मोरिङ्गा बिरुवा उत्पादन तथा नर्सरी निर्माण कञ्चन ४ रुपन्देही	३११५७	वटा	१	१७.२९	१४.००	१	१७.२९	१४.००	
११.४.१७.५१९	वन अतिक्रमण नियन्त्रण (वन सिमाँकन समेत)	३११५७	प्याकेज	१	१.२४	१.००	१	१.२४	१.००	
११.४.१७.५२०	वन अपराध नियन्त्रण (सूचना संकलन, गस्ती परिचालन मुद्दा दायरी समेत)	३११५७	प्याकेज	१	३.७१	३.००	१	३.७१	२.०३	
११.४.१७.९५८	वन डढेलो नियन्त्रण (पूर्व तयारी, नियन्त्रणात्मक, दण्डात्मक तथा मौसमी हेरालु व्यवस्थापन कार्य समेत)	३११५७	प्याकेज	१	८.६५	७.००	१	८.६५	६.२७	
५	सिमसार क्षेत्र, पंक्षी-जलचर र जैविक विविधता संरक्षण कार्यक्रम									
११.४.१७.३८०	एक वडाः एक पोखरी कार्यक्रम	३११५७	संख्या	१	२.४७	२.००	१	२.४७	१.९१	
११.४.१७.९५९	संकटापन्न तथा लोपोन्मुख वनस्पति तथा वन्यजन्तु (पंक्षी समेत) संरक्षण कार्यकम	३११५७	प्याकेज	१	६.१८	५.००	१	६.१८	५.००	
११.४.१७.९६०	महत्वपुर्ण सिमसार एवं पोखरी संरक्षण कार्यक्रम	३११५७	प्याकेज	१	२.४७	२.००	१	२.४७	१.९२	
१	वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित दिगो वन व्यवस्थापन									
११.४.१७.३८४	साझेदारी वन व्यवस्थापन कार्ययोजना नविकरण तथा कार्यान्वयन	३११५७	प्याकेज	२	२४.७१	२०.००	१	१२.३५	३.३०	
११.४.१७.५१४	वनक्षेत्रका ढलापडा तथा वेवारिसे काठ दाउरा संकलन तथा व्यवस्थापन (हजारमा)	३११५७	क्यू. फि.	१	१.८५	१.५०	१	१.८५	०.५६	
११.४.१७.५१५	सामुदायिक वनमा वन सम्बर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना तयारी, संशोधन तथा कार्यान्वयन	३११५७	समूह	१०	६.१८	५.००	४	२.४७	१.८५	
४	वन, वन्यजन्तु संरक्षण र वन अपराध नियन्त्रण कार्यक्रम				०.००					

क.सं.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
११.४.१७.९६२	सामुदायिक पशु चौपाया व्यवस्थापनका लागि नमुना घुम्ती चरीचरण कार्यक्रम (स्थानीय तहको साझेदारीमा)	३११५७	प्याकेज	२	१२.३५	१०.००	२	१२.३५	९.१५	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्माः				१००.००	९२.५९	७४.९५	९३.००	७६.५३	४९.१८	
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
१०	सुशासन अभिवृद्धी कार्यक्रम									
२.७.२५.३	सब डिभिजनमा सुशासन तथा सबलीकरण कार्यक्रम	२२५२२	वटा	६	७.४१	६.००	६	७.४१	५.९९	
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्माः				६	७.४१	६.००	६.००	७.४१	५.९९	
कुल जम्मा				१०६.००	१००.००	८०.९५	९९.००		**५५.१७**	

वित्तीय प्रगति प्रतिशतः ६८.१५ **भौतिक प्रगति प्रतिशतः ९३.४०**

२. वन क्षेत्र भित्रका खोल्सा खोल्सी व्यवस्थापन कार्यक्रम

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
११.४.१७.१०३	वन क्षेत्र भित्रका खोला/ खोल्सी व्यबस्थापन तथा नदीजन्य पदार्थ संकलन(घनफिट लाखमा)	३११५७	क्यू. फि.	१	१००	१२.००	१	१००	९.२५	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्माः				१	१००	१२	१	१००	९.२५	
कुल जम्मा				१	१००	१२	१	१००	९.२५	

वित्तीय प्रगति प्रतिशतः ७७.११ **भौतिक प्रगति प्रतिशतः १००**

३. वातावरण तथा जलवायु अनुकुलन कार्यक्रम

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
११.४.१७.११८५	फोहोर व्यवस्थापन कार्यक्रम (Reduce Reuse Recycle समेत)	३११५७	प्याकेज	१	५०	५	१	५०	५	
११.४.१७.११८४	सार्वजनिक स्थल गाउँ/नगर सरसफाइ कार्यक्रम (प्लाष्टिक नियन्त्रण समेत)	३११५७	प्याकेज	१	५०	५	१	५०	५	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				२	१००	१०	२	१००	१०	
कुल जम्मा				२	१००	१०	२	१००	१०	

वित्तीय प्रगति प्रतिशत: १०० भौतिक प्रगति प्रतिशत: १००

४. वन उद्यम र पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रम

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कै
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
४	स्थान विशेष पर्यापर्यटन कार्यक्रम									
११.४.१७.११७२	सिर्जना सामुदायिक बन अन्तर्गतको यशोधरा चिल्ड्रेन पार्कको संरक्षण तथा सुन्दरीकरण, देवदह-७ रुपन्देही	३११५७	प्याकेज	१	२०	१०.००	१	२०	८.९५	
११.४.१७.११७६	बाउन्नकोटी सामुदायिक वन संरक्षण तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, ति.न.पा. १३ र १४ रुपन्देही	३११५७	प्याकेज	१	३०	१५.००	१	३०	१४.६३	

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			कै
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
११.४.१७.११७५	शंकरनगर सामुदायिक वनमा तारबार, नर्सरी ब्यवस्थापन एवं पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन लगायतका कार्य, तिलोत्मा रुपन्देही	३११५७	प्याकेज	१	३०	१५.००	१	३०	१४.५०	
११.४.१७.११७३	मिलन सामुदायिक वनमा वि.पि.बाटिका पार्क निर्माण, तथा पर्यापर्यटन प्रवर्द्धन, देवदह-०९ रुपन्देही	३११५७	प्याकेज	१	२०	१०.००	१	२०	८.५९	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				४	१००	५०	४	१००	४६.६७२५९	
कुल जम्मा				४	१००	५०	४	१००	४६.६७	

वित्तीय प्रगति प्रतिशत: ९३.३५ **भौतिक प्रगति प्रतिशत: १००**

५. कृषि वन तथा बृहत्तर हरियाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
२	बृक्षारोपण, समृद्धी वृक्षरोपण, पुनःरोपण, गोडमेल तथा संरक्षण									
११.४.१७.१९६.१२	बृक्षारोपण योजना तयारी र कार्यान्वयन (वृहत्तर चक्ला बृक्षारोपण समेत)(बृक्षारोपण योजना तयारी र कार्यान्वयन (वृहत्तर चक्ला बृक्षारोपण समेत))	३११५७	प्याकेज	१	०.७७	०.५०	१	०.७७	०.५०	
११.४.१७.१९६.१३	सरकारी तथा सार्बजानिक जग्गामा बृक्षारोपण र संरक्षण(बृक्षारोपण योजना तयारी र कार्यान्वयन (वृहत्तर चक्ला बृक्षारोपण समेत))	३११५७	हेक्टर	२५	३८.५१	२५.००	२५	३८.५१	२०.५५	

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
११.४.१७.१२१	गत विगत बर्षहरुमा रोपण भएका क्षेत्रको पुनः रोपण, स्याहार सम्भार र संरक्षण	३११५७	हेक्टर	१५	३.४७	२.२५	१५	३.४७	१.७४	
१	नर्सरी तथा विरूवा उत्पादन									
११.४.१७.७०	नर्सरी मर्मत/स्तरोन्नति	३११५७	वटा	१	१.५४	१.००	१	१.५४	१.००	
११.४.१७.११८	गत वर्षको बिरुवा स्याहार सम्भार (वहुवर्षीयको रुपमा अल्या भइ आएको)	३११५७	हजार वटा	८०	३.३३	२.१६	८०	३.३३	२.११	
११.४.१७.११९	आगामी वर्षका लागि बिरुवा उत्पादन (वहुवर्षीय)	३११५७	हजार वटा	२०	७.७	५.००	२०	७.७	५.००	
११.४.१७.१२०	चालु आ.व.को लागि बिरुवा उत्पादन (एकवर्षीय)	३११५७	हजार वटा	६०	९.२४	६.००	६०	९.२४	६.००	
११.४.१७.२९७	एक पालिकाः एक वन नर्सरी निर्माण तथा सञ्चालन (पालिकासँग साझेदारी मार्फत) (पालिका)	३११५७	वटा	२	१५.४१	१०.००	२	१५.४१	१०.००	
३	निजी तथा कृषि वन कार्यक्रम									
११.४.१७.१३०	कृषि वन प्रबर्धन कार्यक्रम	३११५७	क्षेत्र	१	१२.३२	८.००	१	१२.३२	२.४०	
११.४.१७.१३१	कृषि वन विकासमा प्राविधिक सहजीकरण मार्फत उत्पादन वृद्धि कार्यक्रम	३११५७	केन्द्र	१	७.७	५.००	१	७.७	४.०१	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				२०६	९९.९९	६४.९१	२०६	९९.९९	५३.३१	
कुल जम्मा				**२०६**	**९९.९९**	**६४.९१**	**२०६**		**५३.३१**	

वित्तीय प्रगति प्रतिशतः ८२.१३ **भौतिक प्रगति प्रतिशतः १००**

६. सम्वृद्धिका लागि वन(संघ शसर्त अनुदान)

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
१२	वन, वातावरण तथा भू संरक्षण मन्त्रालय									
११.३.११.१	रुख मापन सम्बन्धि उपकरण (रेन्ज फाइन्डर, डिजिटल क्यालिपर समेत) खरिद (कपिलवस्तु, बारा, सर्लाही र रुपन्देही)	३११२२	पटक		५.१२	१०.००		५.१२	९.९६	
११.३.२२.२१	आगलागी नियन्त्रणका लागि पानी टंकी, जेनेरेटर र पम्प सहितको टिलर खरिद	३११२२	पटक		५.१२	१०.००		५.१२	९.७७	
११.४.१७.१२ ५९	नर्सरी मर्मत	३११५७	पटक		३.०७	६.००		३.०७	६.००	
११.४.१७.१२ ६२	दुइ वर्षे वन विरूवा उत्पादन तथा वितरण	३११५७	पटक		६.७६	१३.२०		६.७६	१३.२०	
११.४.१७.१२ ७०	सुधारिएको वन पैदावर घाटगद्दी / डिपो निर्माण	३११५७	पटक		१०.२५	२०.००		१०.२५	१८.६४	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्माः				**0**	**३०.३३**	**५९.२**	**०**	**३०.३३**	**५७.५६**	
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
१२	वन, वातावरण तथा भू संरक्षण मन्त्रालय									
२.३.९.६	कार्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकास तथा मर्मत कार्यक्रम (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		२.५६	५.००		२.५६	५.००	
२.४.१५.४	कार्यालय संचालन खर्च (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२३११	पटक		१.०२	२.००		१.०२	२.००	
२.६.३.४३	दिगो वन व्यवस्थापन तथा सम्बर्धन प्रणाली कार्यन्वयन सुदृढीकरण तालिम/गोष्ठी (वन प्राविधिकहरुलाई) (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		४.६१	९.००		४.६१	९.००	

क.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
२.६.३.४८	वन सम्बर्धन प्रणालीमा आधारित/दिगो वन व्यस्थापन सम्बन्धित उपभोक्ता समुहहरुलाई तालिम (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		३.०७	६.००		३.०७	६.००	
२.६.३.५१	सामुदायमा आधारित वनका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धी सम्वन्धी तालिम/गोष्ठी/ अन्तरक्रिया/ कोचिङ्ग तथा छलफल कलस्टर स्तरमा (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		१.०२	२.००		१.०२	२.००	
२.६.३.५२	कर्मचारीहरुको टिम बिल्डिङ्ग (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		१.७९	३.५०		१.७९	३.५०	
२.६.४.४९	सव-डिभिजन स्तरमा उपभोक्ता समुहहरूको लागि सुशासन, अभिलेख तथा लेखा व्यवस्थापन तालिम (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		३.०७	६.००		३.०७	६.००	
२.६.६.३३	सरोकारवालाहरुसंग समन्वय गोष्ठी/बैठक (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		०.७७	१.५०		०.७७	१.५०	
२.६.६.३५	डिभिजन वन कार्यालय/सव डिभिजन वन कार्यालय र स्थानीय तहबीच अन्तरक्रिया/समन्वय बैठक	२२५२२	पटक		३.५९	७.००		३.५९	७.००	
२.६.६.३९	निजि वन सम्बन्धी संघ संस्थाहरुको क्षमता अभिवृद्धी तालिम/गोष्ठी (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		०.५१	१.००		०.५१	१.००	
२.७.७.८	संघिय, प्रदेश र जिल्ला स्तरका लागि तथ्यांङ्क व्यवस्थापन (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		०.५१	१.००		०.५१	१.००	
२.७.२५.१४८	पातपतिगंर, झाडि आदि व्यवस्थापन गरि प्रांगारिक मल उत्पादन (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		५.१२	१०.००		५.१२	८.७८	

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
२.७.२५.१५१	वन्यजन्तुको उद्धार र व्यवस्थापन (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		१.०२	२.००		१.०२	२.००	
२.७.२५.१५२	साझेदारी वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन (समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन अनुदान कार्यक्रम) (सबै डिभिजन बन कार्यालय	२२५२२	पटक		१५.३७	३०.००		१५.३७	२७.७५	
२.७.२५.१६४	सा. व. उ. स. को दिगो वन व्यवस्थापन कार्ययोजना नविकरण/परिमार्जनमा सहयोग (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		३.०७	६.००		०.७७	१.५०	
२.७.२५.१६५	उत्सर्जन न्युनिकरणका लागि वन डढेलो व्यवस्थापन कार्यक्रम (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		१०.२५	२०.००		१०.२५	१९.९७	
२.७.२५.१६७	सामुदायिक वनको कार्ययोजना कार्यान्वयन (समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन अनुदान कार्यक्रम) (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२५२२	पटक		१०.२५	२०.००		१०.२५	१४.४६	
२.८.१.१८	दिगो वन व्यवस्थापन योजना कार्यान्वयन अनुगमन तथा सहजीकरण (डिभिजनल वन कार्यालय मार्फत) (सबै डिभिजन बन कार्यालय)	२२६११	पटक		२.०५	४.००		२.०५	४.००	
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				0.00	६९.६७	१३६.००	०.००	६७.३७	१२२.४६	
कुल जम्मा				**0.00**	१००.००	१९५.२०	०.००	९७.६९	१८०.०२	

वित्तीय प्रगति प्रतिशतः ९२.२२ **भौतिक प्रगति प्रतिशतः ९७.६९**

७. राष्ट्रिय वन विकास तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम(संघ शसर्त अनुदान)

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
१२	वन, वातावरण तथा भू संरक्षण मन्त्रालय									
११.४.१७.१२५५	वन सम्वर्धन प्रणालीमा आधारित दीगो वन व्यवस्थापन मार्फत काठदाउरा उत्पादन कार्यक्रम	३११५७	पटक		३७.०४	१०.००		३७.०४	१०.००	
११.४.१७.१२५१	वन क्षेत्र अतिक्रमण नियन्त्रण तथा व्यवस्थापन कार्यक्रम	३११५७	पटक		७.४१	२.००		७.४१	२.००	
११.४.१७.१२६६	वन डढेलो व्यवस्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयन	३११५७	पटक		१४.८१	४.००		१४.८१	४.००	
११.४.१७.१२६०	वहुपर्षीय विरुवा उत्पादन (नर्सरी नाईकेको ज्याला सहित)	३११५७	पटक		४०.७४	११.००		४०.७४	१०.९२	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:					१००	२७		१००	२६.९२	
कुल जम्मा					१००	२७		१००	२६.९२	

वित्तीय प्रगति प्रतिशतः ९९.६९ **भौतिक प्रगति प्रतिशतः १००**

८. वातावरण विभाग (संघ शसर्त अनुदान)

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	बार्षिक लक्ष्य			बार्षिक प्रगति			कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	खर्च	
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु										
८	वन, वातावरण तथा भू संरक्षण मन्त्रालय									
११.४.१७.१२५७	पर्यावरणीय हिल पार्क निर्माण सैनामैना न.पा. रुपन्देही	31157	पटक		२७.२७	१५.००		२७.२७	११.९३	
११.४.१७.१२५४	पर्यावरणीय पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन तिलोत्तमा नपा ६	31157	पटक		१८.१८	१०.००		१८.१८	३.९१	
११.४.१७.१२६३	रामपिथेकस बोटनिकल गार्डेन व्यवस्थापन बुटवल	31157	पटक		२७.२७	१५.००		२७.२७	१२.७०	
११.४.१७.१२७८	मिलन पार्क निर्माण तथा व्यवस्थापन बुटवल उमनपा १२	31157	पटक		२७.२७	१५.००		२७.२७	११.२४	
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्मा:				०	१००	**५५**	०	१००.००	**३९.७७**	
कुल जम्मा				०	१००	**५५**	०	१००	**३९.७७**	

वित्तीय प्रगति प्रतिशतः ७२.३२ **भौतिक प्रगति प्रतिशतः १००**

अनुसूची—२ : सव—डिभिजन वन कार्यालयहरुको कार्यक्षेत्र

सि. नं.	सव डिभिजन कार्यालयको नाम	सव डि.व.का मुकाम	सव डिभिजन कार्यालयको सेवा क्षेत्र
१	कञ्चन	कञ्चन गा.पा.—५, फायरलाइन	कञ्चन गा.पा सत्रै र सैनामौना १० र ११
२	सैनामैना	सैनामैना न.पा.—४, मुर्गिया	बुटवल उप.न.पा वडा नं ७ र १० बाहेकको क्षेत्र। सैनामैना १ देख ९ र सुद्धोधन गा.पा सबै
३	लुम्बिनी	गैडहवा गा.पा.—४, ठकुरापुर	गैडहवा गा.पा लुम्बिनी सा.न.पा र सम्मरीमाई गा.पा सबै
४	सिद्धार्थ	सिद्धार्थनगर न.पा.—७, भैरहवा	मयादेवी गा.पा, सियारी गा.पा, मर्चवारी गा.पा, सिद्धार्थ न.पा, रोहिणी गा.पा सबै, ओमसतिया गा.पा १,२,३,४ र तिलोत्तमा १३,१४ र १५ र कोटहीमाइ गा.पा सबै
५	देवदह	देवदह न.पा.—८, शितलनगर	देवदह न.पा १० बाहेक सबै, तिलोत्तमा न.पा १० देखि १२ र ओमसतिया गा.पा ५ र ६
६	तिलोत्तमा	बुटवल उ.प.म.न.पा—१०, रामनगर	देवदह न.पा १० बुटवल उप.न.पा ७ र १० तिलोत्तमा न.पा १ देखि ९ तथा १६ र १७

अनुसूची—३ : संगठन तालिका (Organogram)

डिभिजन वन कार्यालय, रुपन्देहीको संगठन संरचना

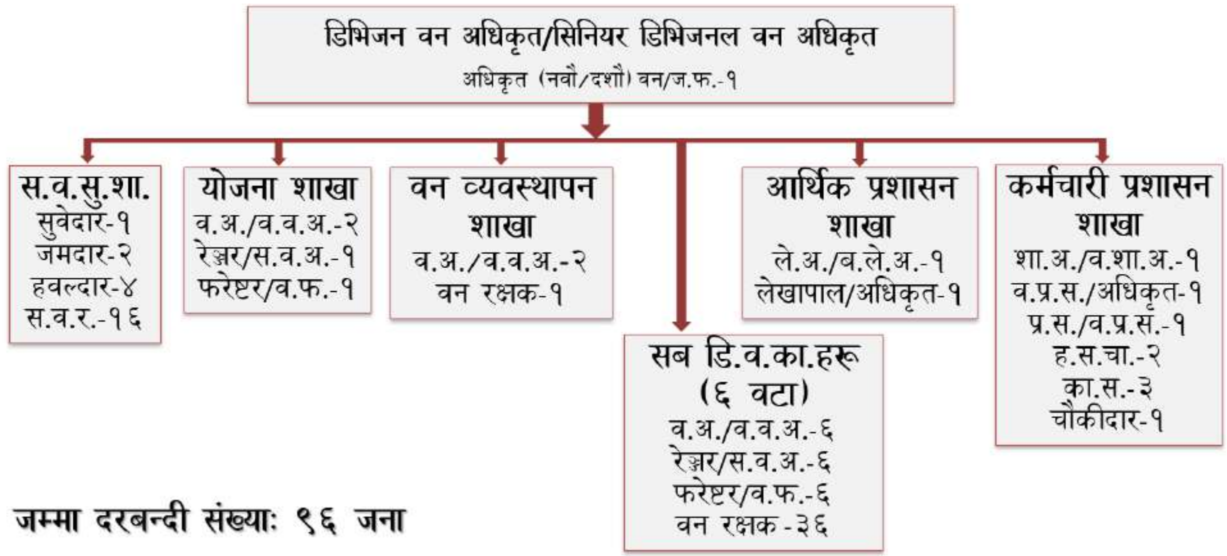

जम्मा दरबन्दी संख्या: ९६ जना

- लुम्बिनी प्रदेश सरकार (मन्त्रिपरिषद्) को मिति २०८१ भाद्र ०६ गतेको निर्णयबाट स्वीकृत भएको दरबन्दी विवरण

नोटः डिभिजन वन कार्यालय परिचालन हूने माथि संरचना देखाइएको सशस्त्र वन रक्षकहरु स्वीकृत वन तथा भु संरक्षण विभागको संङ्घीय कार्यालय अन्तर्गत रहने छन् ।

अनुसूची—४ : कर्मचारी दरवन्दी र पदपूर्तिको अवस्था

सि. न.	पद	तह	सेवा	समुह	स्वीकृत दरवन्दी	पदपूर्ति सख्या	रिक्त सख्या	फाजिल कार्यरत	कैफियत
१	डि.व.अ./सि.डि.व.अ.	अधिकृतस्तर नवौ/दशौ	प्रदेश वन	ज.फ	१	१	०		
२	ले.अ.रव.ले.अ.	अधिकृतस्तर सातौ/आठौ	प्रदेश प्रशासन	लेखा	१	०	१		
३	शा.अ.रव.शा.अ.	अधिकृतस्तर सातौ/आठौ	प्रदेश प्रशासन	सा.प्र	१	१	०		संघबाट कामकाजको लागी खटाइएको
४	व.अ.रव.व.अ.	अधिकृतस्तर सातौ/आठौ	प्रदेश वन	ज.फ.	१०	९	१		
५	लेखापाल/अधिकृत(लेखा)	अधिकृतस्तर छैठौ	प्रदेश प्रशासन	लेखा	१	१	०		
६	व.प्र.स./अधिकृत	अधिकृतस्तर छैठौ	प्रदेश प्रशासन	सा.प्र.	१	१	०		
७	रेन्जर/स.व.अ.	सहायकस्तर पाचौ	प्रदेश वन	ज.फ	७	६	१		
८	सुवेदार	रा.प. अन प्रथम	विविध		१	०	१		
९	प्र.स./व.प्र.स.	सहायकस्तर चौथो/पाचौ	प्रदेश प्रशासन	सा.प्र	१	१	०		
१०	फरेष्टर/व.फ.	सहायकस्तर चौथो/पाचौ	प्रदेश वन		७	७	०		
११	जमदार		विविध		२	३	०	१	
१२	हवल्दार		विविध		४	१	३		
१३	वन रक्षक	सहायकस्तर तेस्रो	प्रदेश वन	ज.फ	३७	३४	३		
१४	शसस्त्र वन रक्षक		विविध		१६	१६	०		१६ जना शसस्त्र वनरक्षक करारमा कार्यरत
१५	हलुका सवारी चालक	चौथो/पाचौ स्तर	प्रदेश प्रशासन	सा.प्र	२	२	०		
१६	कार्यालय सहयोगी	चौथो/पाचौ स्तर	प्रदेश प्रशासन	सा.प्र	३	३	०		
१७	चौकिदार		प्रदेश प्रशासन		१	१	०		
	कुल जम्मा				९६	८७	१०	१	

स्रोतः प्रशासन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही, २०८२

अनुसूची–५ : हालसम्म कार्यरत डिभिजनल वन अधिकृतको नामावली तथा कार्यावधी

क्र.सं.	नाम	कार्यावधी	
		देखि	सम्म
१	श्री ध्रुवराज भट्टराई	२०३३।०७।०१	२०३७।०३।३०
२	श्री वि.दिपकप्रसाद उपाध्याय	२०३७।०६।०२	२०३८।११।०५
३	श्री गोकुलराज पाण्डेय	२०३८।१२।२६	२०३९।९।२३
४	श्री कन्हैयाराज श्रेष्ठ	२०३९।१०।०७	२०४०।०६।२०
५	श्री हिक्मत सिंह के.सी.	२०४०।११।१२	२०४३।०२।१५
६	श्री निवास खनाल	२०४३।०२।१९	२०४४।०९।७
७	श्री गणेश राय	२०४४।०९।२९	२०४७।०४।१२
८	श्री हरिहर सिग्देल	२०४७।०४।२४	२०४७।०८।११
९	श्री राजनकुमार पोखेल	२०४७।०९।०३	२०४८।०३।३
१०	श्री गोपालकुमार श्रेष्ठ	२०४८।०३।१०	२०५०।०९।१५
११	श्री कृष्णराज बासूकला	२०५०।०९।१५	२०५१।०४।२२
१२	श्री राजबहादुर राउत	२०५१।०४।२३	२०५३।०६।२०
१३	श्री यमबहादुर थापा	२०५३।०६।२९	२०५४।१०।२४
१४	श्री गोविन्द्रप्रसाद काफ्ले	२०५४।१०।२०	२०५५।०६।९
१५	श्री गोपालप्रसाद बासकोटा	२०५५।०६।२१	२०५६।०९।२६
१६	श्री राजनकुमार पोखेल	२०५६।१०।०५	२०६०।०२।०९
१७	श्री रामकृष्ण कार्की	२०६०।०२।१०	२०६०।०९।०१
१८	श्री विश्शुबाबु तिवारी	२०६०।०९।०२	२०६३।०५।०२
१९	श्री इमामुद्दिन अन्सारी	२०६३।०४।२६	२०६४।०६।२०
२०	श्री यमबहादुर थापा	२०६४।०६।२१	२०६६।०१।०४
२१	श्री जीवनकुमार ठाकुर	२०६६।०१।१३	२०६६।११।०९
२२	श्री शिवकुमार वाग्ले	२०६६।१०।१४	२०६९।०६।१८
२३	श्री दिपक ज्ञवाली	२०६९।०६।२२	२०७१।०५।१२
२४	श्री इन्द्रबहादुर प्रछाई	२०७१।०६।१२	२०७३।०६।३०
२५	श्री रोमराज लामिछाने	२०७३।०६।२८	२०७५।०७।०३
२६	श्री भरतबाबु श्रेष्ठ	२०७५।०७।०७	२०७५।११।२८
२९	श्री ईन्द्र बहादुर प्रछाइ	२०७६।०१।०९	२०७६।०८।३०
३०	श्री बोधराज सुवेदी	२०७६।०९।०६	२०७९।०६।२५
३१	श्री प्रभात सापकोटा	२०७९।०६।२६	२०८१।०५।१६
३२	श्री प्रवीण विडारी	२०८१।०५।१६	हालसम्म

अनुसूची—६: भवन तथा सम्पत्तिको विवरण

सि.नं.	भवनको विवरण				जग्गा प्राप्तिको स्रोत	घर जग्गाको ठेगाना	कित्ता नं.	जग्गाको किसिम
	पक्की	निर्माण वर्ष	तला	क्षेत्रफल				
१	पक्की		१	३—१४—९ विगाहा	मिति ०४९।०४।३२ को मा.पो.कार्यालय रुपन्देहीको निर्णयले दर्ता कायम	ओमसतिया ४, रूपन्देही	२४	अ.खे.
२	पक्की		१			ओमसतिया ४, रूपन्देही		
३	पक्की		२			ओमसतिया ४, रूपन्देही		
४	पक्की	०७२।०७३	१			ओमसतिया ४, रूपन्देही		
५	पक्की		१			ओमसतिया ४, रूपन्देही		
६	पक्की		१			ओमसतिया ४, रूपन्देही		
७	पक्की		१			ओमसतिया ४, रूपन्देही		
८	कच्ची टहरा					ओमसतिया ४, रूपन्देही		
९				०—५—०		देवदह न.पा. ५ रुपन्देही	९००	
१०	पक्की		१	६—५—१० मध्ये धेरै जसो जग्गा बुटवलको वसपार्कमा गई एकिन हुन बाँकी	मिति ०४९।०४।३० को निर्णयले दर्ता कायम	बु.उप.महा.न.पा. रुपन्देही	१८ र २०	
११	पक्की		१			बु.उप.महा.न.पा. रुपन्देही		
१२	पक्की		१			बु.उप.महा.न.पा. रुपन्देही		
१३	पक्की		१			बु.उप.महा.न.पा. रुपन्देही		
१४	पक्की		१			देवदह न.पा. रुपन्देही		
१५	पक्की		१	०४—१३१/२		सि.न.पा. ७ रुपन्देही	४०६६	
१६	पक्की	०७४/०७५	२	०४—८—१५		सि.न.पा. ७ रुपन्देही	४०६७	निर्माणाधिन भवन
१७	पक्की		१			गैडहवा गा.पा. रुपन्देही		
१८	पक्की		१			कञ्चन गा.पा. रुपन्देही		
१९	पक्की		१			सैनामैना न.पा. रुपन्देही		
२०	पक्की		१			देवदह न.पा. रुपन्देही		
२१	पक्की		१			देवदह न.पा. रुपन्देही		

अनुसूची—७: वन अतिक्रमणको विस्तृत विवरण

सि.नं.	सब डि.व.का.	साविक गा.वि.स.	वडा नं.	अतिक्रमण भएको स्थान	अन्दाजी क्षेत्रफल हे.	घरधुरी सं.	अतिक्रमण मिति	अतिक्रण हटाउन सकिने/नसकिने	कैफियत
१	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	५	बरगदवा	१०	१२०	२०३७ देखि	नसकिने	
२	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	६	बरगदवा	४	१०	२०३७ देखि	नसकिने	
३	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	५	गैडहवा	३५	२५	२०३७ देखि	नसकिने	
४	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	१	गैडहवा ताल पूर्व	१२	३८	२०३७ देखि	नसकिने	
५	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	१,९	गैडाताल उत्तर	१०	१५	२०४९ देखि	नसकिने	
६	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	९	चंचलीमाइको थान	२२	४१	२०३७ देखि	नसकिने	
७	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	४	कुशमहवा मुखियाटोल	५०	५०	२०३७ देखि	नसकिने	
८	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	४,१	जितपूर सा.व मुडफुटुवा उत्तर	५०	३०	२०५४ देखि	सकिने प्रयास जारी	७ वटा खरको कच्चि घर
९	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	१	पोहिया	२५	१७	२०३७ देखि	नसकिने	
१०	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	१	मिनमिनहवा	३५	२०	२०३७ देखि	नसकिने	
११	लुम्बिनी	विष्णुपुरा	१	धठेनिया	१५	१५	२०३७ देखि	नसकिने	
१२	लुम्बिनी	रुद्रपुर	७	मनथहवा	२०	८	२०३७ देखि	नसकिने	
१३	लुम्बिनी	रुद्रपुर	९	ठकुरापुर	३	३०	२०३७ देखि	नसकिने	
१४	लुम्बिनी	रुद्रपुर	७	करङघारी	५०	१८०	२०३७ देखि	नसकिने	
१५	लुम्बिनी	रुद्रपुर	९	हनुमान नगर प्रतापपूर जिगनीया डाडा	१३०	१५५	२०३७ देखि	नसकिने	
१६	लुम्बिनी	रुद्रपुर	७,१	अस्नैया	१५०	१२५	२०३७ देखि	नसकिने	
१७	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	५	कार्कीटोल धमिनाताल	११५	१५०	२०३७ देखि	नसकिने	
१८	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	१	ढुसुवाऽ हनैंया	१००	४४०	२०३७ देखि	नसकिने	
१९	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	५	शान्ति बजार सालघारी	४०	४०	२०३७ देखि	नसकिने	
२०	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	५	ऐचावाल	२०	१५	२०३७ देखि	नसकिने	खेत

सि.नं.	सव डि.व.का.	साविक गा.वि.स.	वडा नं.	अतिक्रमण भएको स्थान	अन्दाजी क्षेत्रफल हे.	घरधुरी सं.	अतिक्रमण मिति	अतिक्रण हटाउन सकिने/नसकिने	कैफियत
२१	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	२	पिपरीचापा	१५०	३५०	२०३६ देखि	नसकिने	
२२	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	२	कोवहवा	१००	५००	२०३६ देखि	नसकिने	
२३	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	३	भैसाहि	१६०	३००	२०३६ देखि	नसकिने	
२४	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	४	सन्डहवा	२००	४००	२०३६ देखि	नसकिने	
२५	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	५	वनकसियाचापा	१५०	३००	२०३६ देखि	नसकिने	
२६	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	६	रुद्रपुर	२००	४००	२०३६ देखि	नसकिने	
२७	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	८	बरगदवा, झारगैरा, रुद्रपुर	१५०	२५०	२०३६ देखि	नसकिने	
२८	लुम्बिनी	सुर्यपुरा	१,२	ढुस्सा सितलडाडा मैनहिया आमी	२९०	१७५		नसकिने	
२९	कञ्चन	सालझण्डी	१	पुलबारी झिमपुर	७५	१००	२०३६ देखि	नसकिने	
३०	कञ्चन	सालझण्डी	२	कटनी	२५	३०	२०३६ देखि	नसकिने	
	कञ्चन	सालझण्डी	५	जरलेवा र वनभुसडी	३०	७५	२०३६ देखि		
३१	कञ्चन	सालझण्डी	३	पानवारी	२०	५०	२०३६ देखि	नसकिने	
३२	कञ्चन	सालझण्डी	७	वनकट्टि डाडा	२०	८५	२०३६ देखि	नसकिने	
३३	कञ्चन	गजेडी	२	बेलभरीया	२८		२०२७ देखि र२०५३ देखि	नसकिने	
३४	कञ्चन	गजेडी	१,२	बकुल्लाघाट	९		२०२७ देखि र २०५३ देखि	नसकिने	
३५	कञ्चन	गजेडी	३	रातडाडा	८		२०२७ देखि र २०५३ देखि	नसकिने	
३६	कञ्चन	गजेडी	९	चौधरीघोला	१२		२०२७ देखि र २०५३ देखि	नसकिने	
३७	कञ्चन	गजेडी	५	मसिना	११९	९०		नसकिने	
३८	कञ्चन	गजेडी	६	बगइ	१५०	६०		नसकिने	
३९	कञ्चन	गजेडी	७	सुकेताल	११०	१५०		नसकिने	

सि.नं.	सब डि.व.का.	साविक गा.वि.स.	वडा नं.	अतिक्रमण भएको स्थान	अन्दाजी क्षेत्रफल हे.	घरधुरी सं.	अतिक्रमण मिति	अतिक्रण हटाउन सकिने/नसकिने	कैफियत
४०	कञ्चन	गजेडी	८	राफलपुर	८०	११०		नसकिने	
४१	कञ्चन	गजेडी	२	बेलभरीया, बकुल्लाघाट, शान्तिबजार	२१५	१४५		कठिन	
४२	कञ्चन	गजेडी	१	लौसा, ठुलो उकाली रातडाडा लौसाताल	२७५	३१५		कठिन	
४३	कञ्चन	गजेडी	३	दानापुर, कुचेरा सोनपुर	२१०	१९०		कठिन	
४४	कञ्चन	गजेडी	४	कुत्ता भैरकघाट गजेडी गाउको केहीभाग	१७०	३५०		कठिन	
४५	कञ्चन	गजेडी	९	ढोले	६५	५५		कठिन	
४६	सैनामैना	बु.म.न.पा	१४	चिडियाखोला राजमार्ग देखि पश्चिम दक्षिण	८	५५	२०५० देखि	नसकिने	
४७	सैनामैना	बु.म.न.पा	९	सतगढी खोला पूर्व	३	१५	२०५० देखि	नसकिने	
४८	सैनामैना	बु.म.न.पा	१५	जितगढी डाँडा	२	२५	२०५० देखि	नसकिने	
४९	सैनामैना	बु.म.न.पा	१	सिख देउराली	१	५०	२०५० देखि	नसकिने	
५०	सैनामैना	बु.म.न.पा	१४	ज्यामिरे पहिरो मुनी	१	१	२०५० देखि	नसकिने	
५१	सैनामैना	बु.म.न.पा	५	चिडियाखोला राजमार्ग देखि पश्चिम दक्षिण	३	१५०	२०५० देखि	नसकिने	
५२	सैनामैना	बु.म.न.पा	५	बमघाट नाग मन्दिर	२	४०	२०५० देखि	नसकिने	
५३	सैनामैना	बु.म.न.पा	६	आर्दशनगर	५	१५	२०५० देखि	नसकिने	
५४	सैनामैना	पर्रोहा	१	कान्छीबजार सिसौडाडा अस्नैया, लु.रोड छेउछाउ	६०	१५०	२०२५ देखि	नसकिने	
५५	सैनामैना	पर्रोहा	२	वर्माडाडा	४०	८०	२०२५देखि	नसकिने	
५६	सैनामैना	पर्रोहा	४	मुर्गिया बजार पारी र खासी खप्पर खोला पर्सवाल	२००	२००	२०२५ देखि	नसकिने	

सि.नं.	सब डि.व.का.	साविक गा.वि.स.	वडा नं.	अतिक्रमण भएको स्थान	अन्दाजी क्षेत्रफल हे.	घरधुरी सं.	अतिक्रमण मिति	अतिक्रण हटाउन सकिने/नसकिने	कैफियत
५७	सैनामैना	पर्रोहा	५	मुरधनीटोल सोरौली उचादेहवा	७५	१५०	२०२५ देखि	नसकिने	
५८	सैनामैना	पर्रोहा	६	खगन्पुर सैनामैना वन कट्टा रानीकुवा	७५	२००	२०२५ देखि	नसकिने	
५९	सैनामैना	दुधराक्ष	५	बनकट्टी डाँडा उपल्लो बाँसगढी	२५५	१९५		कठिन	
६०	सैनामैना	दुधराक्ष	५	बाँसगढी	१८५	११७		कठिन	
६१	सैनामैना	दुधराक्ष	७	देवापार	१७५	११७		कठिन	
६२	सैनामैना	दुधराक्ष	४	बनरहवा बाचखीपुर भजेनी कुमारगढी	२१५	१६०		कठिन	
६३	सैनामैना	दुधराक्ष	६	बालापुर	७५	१००		कठिन	
६४	सैनामैना	दुधराक्ष	६	बक्सर्ड	१०	१५		कठिन	
६५	तिलोत्तमा	मक्रहर	६	भु.पु सैनिक	२५०	८००	३८।०४	नसकिने	
६६	तिलोत्तमा	मक्रहर	६	मन्द्रानी	३०	२१०	२०३८।०४	नसकिने	
६७	तिलोत्तमा	मक्रहर	६	पेट्रानी	२५	८०	२०३०	नसकिने	
६८	तिलोत्तमा	मक्रहर		महनाजोत	४००	१०००	३६।३७	नसकिने	
६९	देवदह	देवदह	९	बरेलीडाडा	३०	६०	३५।३६	नसकिने	
७०	देवदह	देवदह	९	मुठाबास	१०	३०	४०।०४२	नसकिने	
७१	देवदह	देवदह	३	सरनटाडी	१२०	५५	२०३४।०३५	नसकिने	
७२	देवदह	देवदह	७	घोडाहा उत्तर दक्षिण	३५	७५	२०४०।०४२	नसकिने	
७३	देवदह	देवदह	३	केउली	१०	१५	२०४०।०४२	नसकिने	
७४	देवदह	देवदह	३	सटरखोला	५	१५	२०४०।०४२	नसकिने	
७५	देवदह	देवदह	३	गजेडी	१५	२०	२०४०।०४२	नसकिने	
७६	देवदह	देवदह	८	बागकुमार	१०	२०	२०२४	नसकिने	साइमन्दिर समेत
७७	देवदह	देवदह	१	टटेरीचापी	२००	४५०	२०३३	नसकिने	

सि.नं.	सब डि.व.का.	साविक गा.वि.स.	वडा नं.	अतिक्रमण भएको स्थान	अन्दाजी क्षेत्रफल हे.	घरधुरी सं.	अतिक्रमण मिति	अतिक्रण हटाउन सकिने/नसकिने	कैफियत
७८	देवदह	देवदह	५	बाढीपिडित	५०	३५०	२०३६	नसकिने	
७९	देवदह	देवदह	५	सितलनगर	६०	२००	२०३६	नसकिने	
८०	देवदह	देवदह	१,२, ३,४	पिपलडाडा, खैरनी, दाउन्ने,प्रगती बजार कोलवा	४८०	१०५०	२०२८	नसकिने	
८१	देवदह	देवदह	६	मुखीयाटोल	६०	१२५	२०३६	नसकिने	
८२	देवदह	देवदह	६	स्यालभुके प्रगतीटोल	६०	४००	२०३६	नसकिने	
८३	देवदह	देवदह	७	टटेरीचापी	४५	११५	२०३६	नसकिने	
८४	देवदह	केरवानी	७	पिप्रैया डमरुवा भवानीपुर	१५०	१२००	२०२९	नसकिने	
८५	देवदह	शिवनगर	९	चरङ्गे	१०००	१५००	२०२९	नसकिने	
		जम्मा			**८३४६**	**१५६०९**			

हटाउन नसकिने कारण

१. पच्चीस वर्ष भन्दा पुराना बसोबास भैसकेको ।

२. हाल उक्त स्थानहरुमा यातायात बिजुली, खानेपानी आदिको भौतिक सुविधा भएकोले ।

३. मतदाता नामावलीमा नाम समावेश भइसकेको ।

४. राजनैतिक दवावको कारणले बाधा हुने ।

५ सुकुम्बासीका जग्गालाई भूमि आयोगले लालपूर्जा वितरण गर्ने भएकोले ।

अनुसूची–८ : आ.व. २०८१।८२ मा भएको विरूवा उत्पादन सम्बन्धी विवरण

सि.नं.	प्रजाति	एक वर्षिय	बहु वर्षिय	जम्मा
१	अमला	१४५२५	१५८६३	३०३८८
२	अर्जुना	५४०९	६८७२	१२२८१
३	ईपिल ईपिल	७००		७००
४	कदम	१०७४४	१९७६	१२७२०
५	कल्की	१७५०	१५८९६	१७६४६
६	किम्वु	५८०४	७१४	६५१८
७	कोइरलो		६३०	६३०
८	खयर	१८४४		१८४४
९	खार्पु	७००		७००
१०	गुलमोहर		१०११	१०११
११	जरुल	४०९२	४०८३	८१७५
१२	जामुन		२०५३	२०५३
१३	टाँकी	९३९४	२७९३	१२१८७
१४	टाँकी फुल		१६०	१६०
१५	टिक	७४१७६	६७०६५	१४१२४१
१६	तेजपात	३२२५	७१७५	१०४००
१७	धुपी	४८३	३१५१	३६३४
१८	पलास		४४८	४४८
१९	पारिजात		४९३	४९३
२०	बबुल	२३२५	२७९८	५१२३
२१	बर्रो	१५४		१५४
२२	बाँस		७२०८	७२०८
२३	बेल	१६२३	५८५४	७४७७
२४	बेलाउती	१४२५	३०८०	४५०५
२५	मसला	४३१५९	८३०४	५१४६३
२६	मेवा		१०७२	१०७२
२७	रक्त चन्दन		३०७४	३०७४
२८	विरेन्द्र फूल		४५३	४५३
२९	शिरिष		२१६	२१६
३०	सितल चिनी (मोरिङ्गा)	१०५११०	३१४६	१०८२५६
३१	सिसौ	१४०८		१४०८
३२	*Casia saima*	२९००	५३१६	८२१६
कुल जम्मा		२९०९५०	१७०९०४	४६१८५४

अनुसूची—९ : यस कार्यालयमा दर्ता भएको निजी वन सम्बन्धी विवरण

क.सं./ द.नं.	दर्ता मिति	निजी वन धनिको नाम र ठेगाना	निजी वन रहेको स्थान	निजी वनको क्षेत्रफल			दर्ता हुँदा रहेका विरुवाको विवरण	
				वि.	क.	धुर	जात	संख्या
१	२०४२।१।२१	श्रीमती नानु पौडेल सि.न.पा. ९	सि.न.पा. ९	१	१०	१२		
२	२०४२।३।३१	मो. मुसलिम	वगाहा ३	०	१	७		
३	२०४२।३।३२	मो. रजाक खाँ	वगाहा ३	०	१	७		
४	२०४३।४।१३	राजेन्द्र कठरिया, राधेश्याम चौधरी	सि.न.पा. ४	३	१७	९		
५	२०४३।४।१७	श्रीमती पूर्ण कुमार श्रेष्ठ	सि.न.पा. ८	१	१२	१५		
६	२०४४।३।३०	श्री हेरम्बराज ढुङ्गेल	हाटि वनगाई ६	०	११	२		
७	२०४४।४।४	श्री उद्धव प्रसाद अधिकारी	हाटि वनगाई २	२	१०	५	०४५।११।११ मा लगत कट्टा	
८	२०४४।४।१९	श्री वामन लारायण पाण्डे	मर्यादापुर ३	३	११	१४		
९	२०४४।७।३०	श्रीमती साविति्र देवी चौधरी	मैनिहवा २	६	१८	११		
१०	२०४४।८।२७	बसन्त कुमारी साङगाछे सुनार काठमाण्डौं		०	९	१५		
११	२०४५।३।७	प्रसाद तेली	पडसरी ३	०	७	०		
१२	२०४६।१२।२	टिकाराम भण्डारी	आमा १	०	१	१०		
१३	२०४८।११।३०	सोनुमती जैसवाल	जोगडा ७	०	१७	०		
१४	२०४९।१०।४	मोहनीलाल पाण्डे	आनन्दवन ७	०	४	०		
१५	२०५०।१।२३	टेक नारायण श्रेष्ठ	छिपागढ ७	१	८	२		
१६	२०४८।१०।१४	शुरेश प्रसाद पन्थ	मैनिहवा १	१८	२	०		
१७	२०५०।२।५	जिवनेश्वरी सेन	बु.न.पा. १०	०	७	१६		
१८	२०५०।४।२८	जय सिंह छन्तेल	सालझण्डी ४	०	३	०	सिसौ ३७५	३७५
१९	२०४९।४।७	राजेन्द्र प्रसाद श्रेष्ठ	केरवानी ६	३	४	१४		

क्र.सं./ द.नं.	दर्ता मिति	निजी वन धनिको नाम र ठेगाना	निजी वन रहेको स्थान	निजी वनको क्षेत्रफल			दर्ता हुँदा रहेका विरुवाको विवरण	
				वि.	क.	धुर	जात	संख्या
२०	२०५१।३।२१	रिता देवी अधिकारी	देवदह ८	०	१	१६		
२१	२०५१।१२।२	ओम बहादुर के.सी.	मक्रहर ४	०	२	१०		
२२	२०५३।१।१२	काशीराम वनिया	बिष्णुपुरा १	०	१६	१		
२३	२०५३।१।११	बाबुराम शर्मा	मानमटेरीया ८	०	१३	६		
२४	२०५४।२।१९	बिजय प्रसाद धिताल	आनन्दवन १	५	०	१२		
२५	२०५४।२।२७	छमकला खड्का	मक्रहर	०	१२	१४		
२६	२०५४।४।१६	मुक्तिराम चापागाई	शंकरनगर	०	३	०	सिसौ ३७ लहरे पिपल ७	४४
२७	२०५४।४।१६	कृष्ण प्रसाद अर्याल	टिकुलिगढ ८	०	१५	३	सिसौ ९००	९००
२८	२०५४।४।१६	श्रीमती दुलारी थरुनी, कृष्ण विहारी चौधरी	मक्रहर ७	१	०	३	लहरे पिपल ९०, सिसौ १५० सिमल ३	२४३
२९	२०५४।४।१६	बिष्णु प्रसाद पौडेल	करैया ९	४	३	१८	लहरे पिपल३८५, मसल २२००, सिसौ १८०० आँप लिची १४०	४५२५
३०	२०५४।४।१६	भिम माया पुन	आनन्दवन ६	१	१२	१८	लहरे पिपल, २०९, सिसौ ३००	५०९
३१	२०५४।४।१६	प्रसाद थारु	मक्रहर १	०	८	०	लहरे पिपल १०८, सिसौ ३००	४०८
३२	२०५४।४।१६	कर्ण वहादुर पुन	आनन्दवन ६	१	५	८।३	लहरे पिपल २००	२००
३३	२०५४।४।१६	पुनराम भण्डारी	पर्वोहा २	०	१०	०	लहरे पिपल १३७	१३७
३४	२०५४।४।१६	शुक्र बहादुर थापा आले	बु.न.पा. १५	०	९	१०	लहरे पिपल १९ सिसौ १०	२९
३५	२०५४।४।१६	दिलिप सिंह काउचा	बु.न.पा. १५	०	१६	२	लहरे पिपल ५०, सिसौ ३००	३५०
३६	२०५४।४।१६	रुद्रमणी उपाध्याय	पर्रोहा ६	०	११	१०	लहरे पिपल ४४	४४

क्र.सं./ द.नं.	दर्ता मिति	निजी वन धनिको नाम र ठेगाना	निजी वन रहेको स्थान	निजी वनको क्षेत्रफल			दर्ता हुँदा रहेका विरुवाको विवरण	
				वि.	क.	धुर	जात	संख्या
३७	२०५४।४।१६	खडानन्द चौंपागाई	आनन्दवन ३	३	१२	१८	विभिन्न ३५६	३५६
३८	२०५४।४।१६	श्रीमती जुक्त माया राना	पर्रोहा ५	०	१०	०	लहरे पिपल ५४	५४
३९	२०५४।५।१८	लाल बहादुर राना	बु.न.पा. १५	०	१८	१०	सिसौ १८५५, आँप ११, निम ३, खयर ५, अन्य ७	१९३४
४०	२०५४।६।९	मंगला देवी क्षेत्री आचार्य	मक्रहर ४	१	१०	१०	सिसौ २००, आँप ५, अन्य २५०	४५५
४१	२०५४।१०।१५	निल प्रसाद पुन	बु.न.पा. १५	०	१८	०	लहरे पिपल ३५, सिसौ २०,	५५
४२	२०५४।१०।१५	कुश्माखर काफ्ले	आनन्दवन २	०	३	१।५	सिसौ २०	२०
४३	२०५४।१०।१५	रुद्र नाथ काफ्ले	आनन्दवन २	३	१९	६	सिसौ ५२०, लहरे पिपल १८०	७००
४४	२०५४।१०।१५	गोविन्द बहादर पुन	बु.न.पा. १५	०	१७	१५	लहरे पिपल ६०, सिसौ ६२	१२२
४५	२०५४।१०।१५	राम कुमार चौधरी		०	३	१६	लहरे पिपल ८२,	८२
४६	२०५४।१०।१५	मोहनीलाल पाण्डे	आनन्दवन ७	१	१०	६	लहरे पिपल ९२, सिसौ २५	११७
४७	२०५४।१०।१५	कृष्णलाल भण्डारी	आनन्दवन ९	०	३	०	लहरे पिपल ८०,	८०
४८	२०५४।१०।१५	आत्माराम गौतम	बु.न.पा. १४	१	७	०	लहरे पिपल ९६ सिसौ ३०	१२६
४९	२०५४।१०।२०	ओम प्रसाद राना	बु.न.पा. १५	१	१६	५	लहरे पिपल २०, सिसौ ९	२९
५०	२०५४।१०।२०	प्रमे ब. थापा	बु.न.पा. १५	०	१०	६	लहरे पिपल ८९, सिसौ ३३	१२२

क्र.सं./ द.नं.	दर्ता मिति	निजी वन धनिको नाम र ठेगाना	निजी वन रहेको स्थान	निजी वनको क्षेत्रफल			दर्ता हुँदा रहेका विरुवाको विवरण	
				वि.	क.	धुर	जात	संख्या
५१	२०५४।१०।२०	देवेन्द्र नाथ पाण्डे	सेमलार १	१	०	०	सिसौ ४०९,	४०९
५२	२०५४।१०।२२	राम प्रसाद मिश्र	पडर्सरी ५	१	१२	१०	लहरे पिपल ४४०	४४०
५३	२०५४।११।१७	मान बहादुर आले	करहिया ७	२	१	०	सिसौ १९००	१९००
५४	२०५४।११।२७	निज बहादुर क्षेत्री	शंकरनगर ७	१	०	०	सिसौ १२४८ टिक १०, मसला ५०, अन्य ४०	१३३८
५५	२०५५।२।५	श्रीमती नुर कुमारी न्यौपाने	हाटी वनगाई ४	०	१६	९	लहरे पिपल २४७, सिसौ ६१ आँप १	३०९
५६	२०५५।२।१०	गोविन्द मणी त्रिपाठी	मझगावा १	१	४	११	लहरे पिपल १०२, सिसौ ८०० आँप १५	९१७
५७	२०५५।२।२७	उजर सिंह दर्लामी	आन्दवन ६	३	२	५	सिसौ २००, सिमल १००, अन्य १५	३१५
५८	२०५५।४।७	श्रीमती उमा अधिकारी	बुटवल न.पा. १४	०	१६	३	सिसौ १०७	१०७
५९	२०५५।५।२९	रुद्र बहादुर खत्री	खडवा वनगाई ८	१	०	१५	लहरे पिपल ८०, सिसौ ७५ आँप १०	१६५
६०	२०५५।८।२३	खुमानन्द खनाल, ज्ञान प्रसाद खनाल	पर्रोवा ७	१	१२	१०	सिसै २४००	२४००
६१	२०५५।१२।२५	कर्ण बहादुर सुनवार	सि.न.पा. १	४	७	११	सिसौ ८१५०	८१५०
६२	२०५५।३।२५	लक्ष्मी माया अधिकारी	करहिया ८	१	१६	०	सिसौ १३५	१३५
६३	२०५६।४।४	जंग बहादुर बुढाथोकी	आनन्दवन २	२	३	१०	सिसौ १२०९, आँप २२, लिचि १७ लहरे पिपल ४८	१२९६
६४	२०५६।९।१५	ब्रजेन्द्र नाथ शुक्ला	गोनाहा ५	३	१८	२	सिसौ १३३२, सिमल ६०,	१३९२

क्र.सं./ द.नं.	दर्ता मिति	निजी वन धनिको नाम र ठेगाना	निजी वन रहेको स्थान	निजी वनको क्षेत्रफल			दर्ता हुँदा रहेका विरुवाको विवरण	
				वि.	क.	धुर	जात	संख्या
६५	२०५६।९।१५	श्रीमती बिन्दु देवी शुक्ला	गोनाहा ५	४	११	१४	सिसौ ४७७, लहरे पिपल २३५	७१२
६६	२०५६।१०।७	कतवारु सैथवार	गंगालिया ५	०	१३	५	लहरे पिपल ८०, सिसौ १०७ अन्य १३	२००
६७	२०५६।१०।७	शिब कुमार चौधरी	मक्रहर १	१	४	१४	लहरे पिपल २००,	२००
६८	२०५६।१०।१९	नारयण प्रसाद पाण्डे	दुधराक्ष ७	०	१४	०	लहरे पिपल १९९, सिसौ ३६, मसला ३	१३८
६९	२०५६।१०।२०	तोयनाथ भण्डारी	दुधराक्ष ७	०	६	१२	लहरे पिपल १२०, सिसौ २६, मसला १०	१५६
७०	२०५६।१०।२०	केवल प्रसाद भण्डारी	दुधराक्ष ७	०	७	१८	लहरे पिपल १५०, सिसौ ३०, मसला ५, सिमल ५	१९०
७१	२०५७।६।८	श्रीमती माया गुरुङ्ग	मक्रहर ९	०	१०	५	सिसौ ६८०, जामुन २५, सिमल ७	७१२
७२	२०५७।६।८	श्रीमती विमला गुरुङ्ग	मक्रहर ९	०	१०	१	सिसौ ७००, सिमल १०, जामुन २०	७३०
७३	२०५७।६।८	चित्र बहादुर गुरुङ्ग	मक्रहर ९	१	०	०	सिसौ १३५०, जामुन ३०, बर्रो २	१३८२
७४	२०५७।९।२६	अम्बिका चाई	बसन्तपुर ८	०	४	८।५	सिसौ ३८७, आँप ७, लिची १	३८५
७५	२०५७।१२।३	सुर्यध्वज खाण	कमरिया	१	१३	१९	सिसौ १४००, आँप ३२, सिमल १८ अन्य१३८	१५८८
७६	२०५८।२।१२	चिरञ्जिवी लम्साल	दुधराक्ष ४	२	११	१६	सिसौ २४८, अन्य ४६	२९४
७७	२०५८।६।१६	नरेश आसवानी सिन्धी	बसन्तपुर ८	०	६	१३	टिक ४५०	४५०

क्र.सं./ द.नं.	दर्ता मिति	निजी वन धनिको नाम र ठेगाना	निजी वन रहेको स्थान	निजी वनको क्षेत्रफल			दर्ता हुँदा रहेका विरुवाको विवरण	
				वि.	क.	धुर	जात	संख्या
७८	२०५८।६।१६	उमेश कुमार सिन्धी	बसन्तपुर ८	३	२	३	टिक १४२०, सिसौ १२२०	२६४०
७९	२०५८।६।१६	गोवर्धन लाल सिन्धी	बसन्तपुर ८	२	९	७	टिक ९१५, सिसौ ७५६	१६७१
८०	२०५८।७।१	महेन्द्र बहादुर श्रेष्ठ	केरवानी ९	२	८	९	सिसौ १७८०, सिमल ५७९, अन्य २१८	२५७७
८१	२०५८।८।१४	अबुहरेश खाँ	बगाहा ७	०	२	७	सिसौ २५०	२५०
८२	२०६०।१।२	गोमा जिसी	सिक्टहन ८	२	७	०	सिसौ १७९५	१७९५
८३	२०६०।१।२	अमित कुमार गुप्ता	सिक्टहन ८	३	१४	०	सिसौ २५४५	२५४५
८४	२०६५।३।१७	अशोक कुमार गुरुङ्ग	सि.न.पा. १२	२	४	१६	सिसौ २५००	२५००
८५	२०७४।२।२४	राम कुमार खनिया	बिष्णुपुरा १	०	९	११	टिक १४५, सिसौ १७ सिमल ३, आँप १५ मसला ४ इमिचि १	१८५
		जम्मा १४१ विगाहा ७ कठ्ठा ९.१२ धुर अर्थात ९५.७७८ हे.		**१०४**	**७१६**	**६२८**		**५२५८९**

अनुसूची–१० : सामुदायिक वनको विवरण

सि. नं.	सब डि.व. का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	सामुदायिक वनको कोड	हस्तान्तरण क्षेत्रफल (हे.)	थपघट क्षेत्रफल (हे.)	हाल क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तरण मिति	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी
१	कञ्चन	सालझण्डी	सालझण्डी ४	RUP/SA/43/02	१४९.०७		१४९.०७	१७२	२०५९.१०.१	२०७९.१०.१७	१०
२	कञ्चन	सिंहदर्जा	सालझण्डी २ र ३	RUP/SA/43/03	७५.२२		७५.२२	१६१	२०६६.७.२६	२०७९.१०.१७	१०
३	कञ्चन	शान्ति	सालझण्डी ६,८ र ९	RUP/SA/43/04	१६४.७३		१६४.७३	३५३	२०६०.०२.०९	२०७९.१०.१७	१०
४	कञ्चन	पिपलडाडा	सालझण्डी	RUP/SA/43/06	२४.४६		२४.४६	४९२	२०६२.२.१८	२०७९.१०.१७	
५	कञ्चन	झिमझिमिया भुल्केपानी	सैनामैना १०	RUP/SA/43/05	७४१.४३		७४१.४३	७२७	२०६०.०५.०८	२०७९.१०.२४	
६	कञ्चन	पहिलाखोला	सैनामैना १० र ११	RUP/SA/43/10	१२५.९९		१२५.९९	२८८	२०६८.२.१७	२०८१.०३.२१	१०
७	कञ्चन	कञ्चन	सालझण्डी ३	RUP/SA/43/07	१३१.५५		१३१.५५	२१९	२०६६.२.२९	२०७९.१०.२४	१०
८	कञ्चन	राजापानी	सैनामैना १०	RUP/SA/43/01	२७०.५५		२७०.५५	३७२	२०५८.१०.१७	२०७९.१०.१९	१०
९	कञ्चन	रुद्रपुर	रुद्रपुर १,६र८	RUP/BI/44/01	४४६.४१		४४६.४१	२९००	२०५४.१२.३०	२०७९.०९.२८	
१०	कञ्चन	समयमाई	गजेडी ३	RUP/BA/40/01	९२.०३		९२.०३	३०८	२०५५.९.१९	२०७९.१०.२४	
११	कञ्चन	देउराली	कंचन १, २	RUP/BA/40/01	६७.०४		६७.०४	१०६५	२०५५.१०.२७	२०७९.१०.२४	
१२	कञ्चन	पिपरीचौंपा महिला	रुद्रपुर २	RUP/BI/44/04	१८५.६५		१८५.६५	३६४	२०६५.१२.२८	२०७९.१०.१७	१०
१३	तिलोत्तमा	रम्भादेवी	देवदह ९	RUP/SV/05/13	४७.८६		४७.८६	६१	२०७०.३.३१	२०७८.३.३०	५
१४	तिलोत्तमा	सम्झाना	देवदह १०	RUP/SV/05/18	१७१.९९		१७१.९९	१९५	२०७८.०३.३०	२०७८.०३.३०	१०
१५	तिलोत्तमा	रामनगर	रामनगर १२	RUP/SI/SH/16/05	७१.८६		७१.८६	४८६	२०६६.०६.०६	२०७१.०३.३२	१०
१६	तिलोत्तमा	शंकरनगर	तिलात्तमा न.पा १,५	RUP/SI/SH/01/05	५८४.६		५८४.६	३७५६	२०४७.८.१८	२०७३.०६.२०	१०
१७	तिलोत्तमा	शिवनगर	बु.उ.म.न.पा ९, १० र १३	RUP/SI/SH/06/01	३९२.६		४७२.७७	१९७९	२०५०.०३.१७	२०७९.११.१५	१०
१८	तिलोत्तमा	करहिया	तिलात्तमा न.पा ८	RUP/SH/01/18	२६९		२६९	३२८५	२०५४.०९.२५	२०७५.०१.२८	१०
१९	तिलोत्तमा	रोहिणी	देवदह न.पा.१०, ११	RUP/BH/05/14	२०७.४१		२०७.४१	४३३	२०७१.११.२१	२०७९.११.१५	४

सि.नं.	सब डि.व.का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	सामुदायिक वनको कोड	हस्तान्तरण क्षेत्रफल (हे.)	थपघट क्षेत्रफल (हे.)	हाल क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तरण मिति	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी
२०	तिलोत्तमा	अल्की	देवदह न.पा. ११	RUP/SV/05/17	३६७.५		३६७.५	१८४	२०७२.०६.२५	२०७९.११.१६	८
२१	तिलोत्तमा	त्रिशुली	देवदह न.पा. ११	RUP/BH/05/16	५९.६४	३२१.२८	३८०.९२	१०१	२०७२.१२.२९	२०७८.०३.३०	१०
२२	तिलोत्तमा	आनन्दवन	आनन्दवन ७	RUP/SH/17/01	५०.८४		५१.७७	१४७	२०४९.०३.०६	२०७८.०३.३१	१०
२३	तिलोत्तमा	आनन्दवन मधुवन	आनन्दवन१ र २	RUP/SH/17/02	१७.३२		१७.३२	२४४	२०६२.३.३०		
२४	तिलोत्तमा	तिलोत्तमा	सौं फर्साटिकर ३	RUP/TA/30/01	२०.५		२०.५	३५५	२०६४.३.३१	२०७२.०३.३१	१०
२५	देवदह	सिक्टहन	सिक्टहन ९	RUP/SI/8/01	११.५६		११.५६	४६९	२०५०.१.३१	२०६९.३.२९	
२६	देवदह	सिक्टहन	सिक्टहन १ र ७	RUP/SI/08/02	१७.७७		१८.६८	२००	२०५४.३.१७	२०७९.३.३१	१०
२७	देवदह	श्रृजना	देवदह ७ र ८	RUP/SI/05/01	१४.११		१४.११	१६५	२०५४.३.३१	२०७४.२.१०	
२८	देवदह	महामाया महिला	देवदह ९ र ७	RUP/BH/05/03	६.९९		५.८४	४५	२०५९.१.२४	२०७४.३.२९	१०
२९	देवदह	मायादेवी	केरवानी ७ र ८	RUP/SI/04/02	१५.९२		१५.९२	२५९	२०५९.४.२०	२०७७.०३.१८	१०
३०	देवदह	बुद्धनगर	देवदह ९	RUP/BH/05/04	९८.२१		९८.२१	१४१	२०६०.१.२४	२०७९.११.१२	५
३१	देवदह	श्रृष्टी	देवदह ३ र ४	RUP/SI/04/03	६२.०७		६२.०७	५५३	२०५४.१०.१४	२०८१.०३.२०	
३२	देवदह	चेतना महिला	केरवानी ५	RUP/SI/04/04	६.७६		६.७६	३६	२०६१.१.१७	२०७९.०९.२०	५
३३	देवदह	पाल्पाली	देवदह ३	RUP/BH/05/05	१८८.१३		१८८.१३	७८	२०६६.७.२६	२०७९.११.१२	१०
३४	देवदह	प्रगति	देवदह ७	RUP/BH/05/06	२८४.७४		२८४.७४	३५०	२०६६.७.२९	२०७९.११.१२	१०
३५	देवदह	मिलन	मक्रहर ६ देवदह ६ र ८	RUP/BH/05/07	१४५.२१		१४५.२१	३३९	२०६६.४.६	२०७९.११.१२	१०
३६	देवदह	जनप्रिय	देवदह १०, ११	RUP/BH/05/08	२३७.१७		२३७.१७	४०५	२०६६.९.३	२०७९.११.१२	१०
३७	देवदह	शिवालय	देवदह ६,७, ८	RUP/SI/05/09	१८३		१८३	६७५	२०६६.९.३	२०७९.११.१२	
३८	देवदह	हरियाली	देवदह ८,९	RUP/BH/05/11	४३.१३		४३.१३	४२७	२०६६.४.५	२०७२.३.१	५
३९	देवदह	बुद्ध	देवदह ५, ६	RUP/SI/05/12	४९७.५२		४९७.५२	४४३	२०६९.३.३१	२०७४.१.१९	१०
४०	देवदह	स्मृती	देवदह ४,८,९	RUP/SI/05/13	३०५.५५		३०५.५५	१०००	२०७१.३.३१	२०७२.३.२५	१०
४१	देवदह	सरहनकालिका	देवदह ६	RUP/BH/05/15	४८७.६८		४८७.६८	६४	२०७२.५.१९	२०८१-०३-२०	१०
४२	देवदह	पेटबनिया	देवदह न.पा ३	RUP/SI/04/01	२०.६५		२०	१८१	२०४७.८.११	२०७८.३.३१	१०
४३	देवदह	कालिका	तिलोत्तमा ११	RUP/BH/06/02	६४.९३		६४.९३	८३२	२०५५.०२.२४	२०७१.१०.२९	५

सि. नं.	सब डि.व. का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	सामुदायिक वनको कोड	हस्तान्तरण क्षेत्रफल (हे.)	थपघट क्षेत्रफल (हे.)	हाल क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तरण मिति	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी
४४	देवदह	सुखौरा हरियाली	तिलोत्तमा न पा ११	RUP/BH/06/05	२२०.७५		२२०.७५	४३३४	२०७३.३.३१	२०७८.११.०८	१०
४५	देवदह	समैया	तिलोत्तमा १५	RUP/BH/06/03	१५.४२		१५.४२	५८२	२०६५.०३.२९	२०७५.६.१४	१०
४६	देवदह	परषोत्तमपुर	देवदह १२	RUP/SI/08/03	८.०५		८.०५	४९	२०५४.३.१७	२०८१.३.१७	
४७	देवदह	हरियाली	केरवानी ६	RUP/SI/04/05	१.०३		१.०३	५१	२०६९.३.३१		
४८	देवदह	जनौरा	सिक्टहन ६	RUP/SI/8/14	४.३४		४.३४	८०	२०७२.९.१९		
४९	देवदह	बड्कीगुम्मी	देवदह ११	RUP/SI/08/16	३.०१		३.०१	१०२	२०७५.४.२५	२०७५.४.२५	१०
५०	देवदह	नव रोहीणी	सिक्टहन २,५	RUP/SI/8/5	७.३		७.३	५४	२०७२.९.१९		
५१	देवदह	गंगाजमुना	तिलोत्तमा ११	RUP/BH/06/04	१५.५५		१५.५५	१६५	२०६६.४.६	२०८१.०३.२०	
५२	देवदह	समाज	छोटकीरामनगर ७,८२९	RUP/DH/03/01	१.५९		१.५९	११०	२०५९.१.३	२०७८.३.३०	५
५३	लुम्बिनी	रुद्रपुर धमिनाताल	कञ्चन ३	RUP/BI/4402	१३१.९		१३१.९	१४८२	२०५६.११.८	२०७९.११.१४	१०
५४	लुम्बिनी	नवदुर्गा	गैडहवा गा.पा ३,४,५	RUP/BUT/TH/46/02	१९३.३६		१९३.३६	१०००	२०५४.११.२५	२०७९-११-१४	१०
५५	लुम्बिनी	ऐचवार ठकुरापुर	गैडहवा गा.पा ७	RUP/BUT/TH/39/01	४३.७५		४३.७५	३७६	२०६७.१०.२७	२०८१-०३-२०	१०
५६	लुम्बिनी	सगरहवा		RUP/BUT/TH/46/01	१११.५५		१११.५५	७०२	२०५८.०५.०९	२०७८-०७-११	५
५७	लुम्बिनी	गैडाताल	विष्णुपुरा १	RUP/BUT/TH/46/03	७०.५४		७०.५४	१००	२०६५.०८.२६	२०७३-१२-२७	१०
५८	लुम्बिनी	जितपुर	गैडहवा ४,५, ६	RUP/BUT/TH/46/05	१२१		१२१	६४०	२०६५.१२.२८	२०७२-०१-१३	१०
५९	लुम्बिनी	सिद्धार्थ	गैडहवा ७	RUP/BUT/TH/46/02	४१.५६		४१.५६	३९५	२०६५.०९.१२	२०७२-१२-०९	१०
६०	लुम्बिनी	शान्ति श्रृजना	गैडहवा ४, कञ्चन ३	RUP/BUT/TH/44/03	२१.४२		२१.४२	२२४	२०५९.०९.१२	२०८१-०३-२०	१०
६१	लुम्बिनी	मातृभूमी	गैडहवा ७	RUP/BUT/TH/38/03	२०.३८		२०.३८	८०	२०६३.०२.२२	२०८१-०३-२०	१०
६२	लुम्बिनी	पोहवा मण्ठधारीबाबा	गैडहवा ३,४,५	RUP/BUT/TH/46/04	१२८.५८		१२८.५८	५०५	२०६५.०५.१२	२०७८-०८-१४	५

सि. नं.	सब डि.व. का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	सामुदायिक वनको कोड	हस्तान्तरण क्षेत्रफल (हे.)	थपघट क्षेत्रफल (हे.)	हाल क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तरण मिति	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी
६३	लुम्बिनी	सदावहार हरियाली	सम्मरीमाई ७		२.७६		२.७६	७१	२०८१.०३.२०	–	
६४	लुम्बिनी	बुद्ध	गैडहवा १	RUP/BUT/TH/45/01	१०.३८		१०.३८	३२०	२०५८.०६.१७	२०७१/०३/३२	
६५	सिद्धार्थ	हर्नेया प्रगतिशिल	हर्नेया ६ र ७	RUP/TA/30/01	६.५	०.५९	७.०९	१४१	२०६५.३.३१	२०७८.३.३०	५
६६	सिद्धार्थ	जमुनाघाट	तिलोत्तमा १८	RUP/CH/25/01	१०.३८		१०.३८	५१	२०६५.३.२९	२०७८.३.३०	
६७	सिद्धार्थ	गौतमबुद्ध	रोहिणी गा.पा२	RUP/DH/12/01	९.८९	१.४८	११.३७	१३४	२०६३.३.३२	२०७८.३.३०	५
६८	सिद्धार्थ	रोहीणी	धकधई ३	RUP/DH/10/01	१३.०६	२.४८	१५.५४	३२	२०७४.३.३०	२०७२.३.३१	५
६९	सिद्धार्थ	कुस्मी	रोहीणी १	RUP/DH/10/2	४.९३		४.९३	२९	२०७५.४.२५		
७०	सिद्धार्थ	दुर्गा	रोहीणी ४	RUP/DH/02/03	१.०६३		१.०६३	२४	२०५८.७.१	२०७५.४.२५	५
७१	सिद्धार्थ	रचना	पटखौली १	RUP/DH/09/01	१.४७		१.४७	१८	२०७३.३.३१		
७२	सिद्धार्थ	वेतवलिया	ओमसतिया ४	RUP/DH/14/01	४.३५		४.३५	८०	२०७४.२.१६		
७३	सिद्धार्थ	शिव मन्दिर	ओम सतिया ३	RUP/CH/20/01	२०७		२०७	१३७	२०७५.२.१३		
७४	सिद्धार्थ	बड्सारी	ओम सतिया ३		५.८९		५.८९	७६	२०५४.७.५	२०७५.४.२५	५
७५	सिद्धार्थ	मर्चवार	मर्चवार क्षेत्र	RUP/MA/57/01	८२.३२	१२.२१	९४.५३	३०००	२०५४.७.५	२०७९.११.१६	
७६	सिद्धार्थ	समयमाई	प. अमुवा ७	RUP/TA/32/01	३.०३		३.०३	८१	२०६९.९.१९		५
७७	सिद्धार्थ	रामजानकी	हर्नेया ९	RUP/TA/34/02	३		३	७९	२०७१.३.३२		
७८	सिद्धार्थ	बाउन्नकोटी	चि.म.टि.प.	RUP/CH/24/01	१५४.७५		१५४.७५	५५८२	२०५९.२.३०	२०७९.११.१५	
७९	सैनामैना	जितेश्वरी	बु.न.पा. १५	RUP/TA/16/03	९०५.७५		९०५.७५	१९०५	२०५४.२.१६	२०७८.९.२८	१०
८०	सैनामैना	सैनामैना	सैनामैना १	RUP/PA/41/03	९५६.६९		९५६.६९	१९००	२०५९.१.१७	२०७४.११.९	१०
८१	सैनामैना	बोलवम	सैनामैना २,३,४ र सुद्धोधन १	RUP/PA/41/02	६२३.०३		६२३.०३	११८०	२०५९.१.१७	२०७५.१.२८	१०
८२	सैनामैना	पर्रोहा	सैनामैना ४	RUP/PA/41/01	४९९		४९९	१५९२	२०५९.१.१७	२०७४.५.११	१०
८३	सैनामैना	मलमला	दुधराक्ष १,२,३, ६,७ र परोहा ९	RUP/BA/42/01	२६१.८		२६१.८	१३४९	२०६७.२.२८		१०
८४	सैनामैना	इंगुरिया	सैनामैना १० र ११	RUP/BA/42/02	४८७.२		४८७.२	८०८	२०७०.३.३१	२०८०.०८.२१	१०
८५	सैनामैना	वरपानी	सैनामैना १२	RUP/BA/42/03	७६		७६	५१४	२०७३.१०.१८	२०७९.०१.०९	५

सि. नं.	सव डि.व. का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	सामुदायिक वनको कोड	हस्तान्तरण क्षेत्रफल (हे.)	थपघट क्षेत्रफल (हे.)	हाल क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तरण मिति	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी
८६	सैनामैना	नमुना	सैनामैना ६, कंचन १	RUP/BA/40/03	११५.६६		१२०.४	२१९	२०५७.४.२	२०७१.३.३२	१०
८७	सैनामैना	लक्ष्मी आदर्श	बुटवल ६ र ८	RUP/TA/16/01	१८६.५		१८६.५	६९८	२०६९.३.२५	२०७७.०३.३१	१०
८८	सैनामैना	चुरे	बुटवल ५	RUP/TA/16/02	२३१.८६		२३१.८६	४१०	२०५०.७.२४	२०७२.३.३१	१०
८९	सैनामैना	चारपाला	बु.न.पा. १४	RUP/TA/16/04	२०१०.४		२०१०.४	६८३१	२०५४.२.१६	२०७४.११.२९	१०
९०	सैनामैना	बुटवल	बु.न.पा. १२४	RUP/TA/16/04	४९७.९७		५५६.४८	२७९	२०५०.१०.३	२०७१.३.३२	
९१	सैनामैना	महिला	मोतिपुर ९	RUP/TA/27/01	१.८९		१.८९	३७	२०५६.९.१९	२०७३.३.३०	१०
९२	सैनामैना	मनोहरा स्वाबलम्वन	मोतिपुर ९	RUP/TA/27/02	१.४५		१.४५	३५	२०५७.२.२९	२०६७.३.१०	
९३	सैनामैना	रतनपुर	सेमलार २	RUP/TA/26/01	१४.५		१४.५	१२५	२०५८.५.१२	२०६९.३.२५	५
९४	सैनामैना	मोतिपुर	मोतिपुर ८	RUP/TA/27/03	१०		१०	२६०	२०५८.६.४	२०६७.३.१०	
९५	सैनामैना	हरिहरपुर	मोतीपुर ५ हाल बुटवल १९	RUP/TA/27/04	१२.५७		१२.५७	९६	२०६२.३.३०	२०७२.३.३१	१०
९६	सैनामैना	धन्दापुर	मोतीपुर ६	RUP/TA/27/05	१७.६		१७.६	४९	२०६३.२.२१		
९७	सैनामैना	सौराहा	मोतिपुर ८	RUP/TA/27/06	२२.४८		२२.४८	७२	२०६३.७.१४		
९८	सैनामैना	सौरहिया	बु.उ.न.पा २०	RUP/PA/27/07	१६.५९		१६.५९	१०६	२०६५.३.१२	२०७३.३.३१	५
९९	सैनामैना	तिनाउखोला नियन्त्रण	मोतिपुर १	RUP/TA/27/08	२०.०५		२०.०५	११५	२०६६.४.३२		
१००	सैनामैना	नरेश्वर	बुटवल १८	RUP/TA/16/06	१४.९७		१४.९७	१०१	२०७२.९.१२	२०७२.०९.१२	
१०१	सैनामैना	गौडी	मानमटेरीया ५	RUP/PA/31/01	६.२४		६.२४	१२८	२०६५.३.२३		
१०२	सैनामैना	सिसवा	मानमटेरीया ७	RUP/PA/31/02	७.६		७.६	७५	२०६५.३.२३		
१०३	सैनामैना	जितेश्वरी	मानमटेरीया ९	RUP/PA/31/03	७.६६		७.६६	६८	२०६३.३.३२	२०७८.०३.३०	
१०४	सैनामैना	फूलवारी	बनगाई ४	RUP/PA/28/01	६.१५		६.१५	१६१	२०७४.११.९		
१०५	सैनामैना	रजाड	मानपकडी ३	RUP/PA/25/01	९.२		९.२	१४२	२०६२.३.३०		
१०६	सैनामैना	जय हनुमान	शुद्धोधन ७	RUP/PA/28/02	१.५		१.५	६०	२०७७.०३.२९	२०७७.०३.२८	५
१०७	सिद्धार्थ	सगरहवा	तिलोत्तमा १३	RUP/BH/06/02	२४.५१		२४.५१	९६	२०४९.३.६	२०७२.३.३१	५

सि. नं.	सब डि.व. का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	सामुदायिक वनको कोड	हस्तान्तरण क्षेत्रफल (हे.)	थपघट क्षेत्रफल (हे.)	हाल क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	हस्तान्तरण मिति	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी
१०८	तिलोत्तमा	स्वावलम्वन	मोतिपुर ९		०.३८		०.३८	३५	२०५३.०३.१३		
१०९	सैनामैना	प्रगतिशिल हरियाली	सुद्योधन ६	RUP/PA/31/05	१०.६६		१०.६६	५८	२०८१.०३.२१		
110	कञ्चन	मिलिजुली	सालझण्डी ५	RUP/SA/43/09	१३४.१८		१३४.१८		२०६७.०४.११		
कुल जम्मा					१६३००.२४	३३८.०४	१६७८१.७४	६५६९९			

श्रोतः व्यवस्थापन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही

अनुसूची—११ : जिल्लामा हाल सम्म भएको वृक्षरोपणको विवरण

क्र. सं.	अवधि	क्षेत्रफल (हे.)	वृक्षारोपण गर्ने निकाय/स्थानको विवरण
१	२०१८—०२५	१६३	लुम्बिनी वन डिभिजन
२	२०३२—०४३	६२०.३२	सामुदायिक तथा निजी वन महाशाखा
३	२०४१—०५०	५९०.४६	तराई सामुदायिक वन विकास कार्यक्रम
४	२०५१—०५६	९७.५	कबुलियती वन
५	२०५७—०५९	१८.९	कबुलियति वन र वन व्यवस्थापन कार्यक्रम
६	२०६०—०६१	२८.७६	एल.एफ.पी.को सहयोगमा (सरकारी वनमा ४.२५ हे.सामुदायिक वनमा १०.५ सार्वजनिक जग्गा धकधई ९.२५ र मानमटेरियामा ४.६७ हेक्टर जग्गा)
७	२०६१—०६२	७२.९४	२९.०६ सामुदायिक क्षेत्रमा ३३.८८ नेकोसबाट र १० हे. जि.ब.का.बाट सार्वजनिक पर्तिमा
८	०६२—०६३	४१.५	मोतिपुर २० हे. कालीगण्डकी जलविद्युतको क्षतिपूर्ति वृक्षारोपण र विभिन्न सा.ब.मा २१.५ हेक्टर
९	०६३—०६४	१०८.८६	सार्वजनिक जग्गा २३.५ सामुदायिक १० हे, सौराहा ४ हे नेकोसबाट ०६२-०६३ मा थप ३७ हे र ०६३ आषाढ श्रावणमा ३४.८६ हे. वृक्षारोपण सम्पन्न भएको । विभिन्न सा.वन र सार्वजनिक जग्गामा लाखौं विरुवा लगी वृक्षारोपण गरेको क्षेत्रफल रेकर्ड प्राप्त नभएको
१०	०६४—०६५	५५.७९	एल.एफ.पी.को आर्थिक सहयोगमा देवदह चरङ्गेमा ६ हेक्टर जग्गामा अमला रोपण, तिनाउ नदी किनारामा २० हेक्टर बांस रोपण र विभिन्न २० स्थानमा २९.७९ हेक्टर सार्वजनिक जग्गामा समुह मार्फत वृक्षारोपण भएको ।
११	०६४।०६५	१२ कि.मी.	मर्चवार नहर किनाराका सार्वजनिक जग्गाहरुमा वृक्षारोपण गरेको ।
१२	०६६।०६७	२५.० हे.	सार्वजनिक
१३	०६७।०६८	८.० हे.	सार्वजनिक
१४	०६८।६९	३० हे.	सार्वजनिक जग्गा (आमा १० हे., तेनुहवा ५ हे., भगवानपुर २ हे., जोगडा ३ हे.) सामुदायिक वनः ८हे. (प्रगति, बुद्धनगर, मिलन, हरियाली, बुद्धमावली, प्रगति महिला, शिवालय, बुद्ध सा.व.उ.स. देवदहमा १। १ हे. का दरले), बु.न.पा.संग साझेदारीमा १ हे. र बसन्तपुर गा.वि.स. ६ को गोनहिया जलउपभोक्ता सँग समन्वय गरी १ हे.मा ।
१५	०६९।७०	७० हे.	जितपुर सा.व. विष्णुपुरामा ३० हे., रोहिणी खोलाको नदी उकास जग्गामा १० हे., नीजि तथा सार्वजनिक जग्गामा १० हे. र विभिन्न सा.व.मा २० हे.

क्र. सं.	अवधि	क्षेत्रफल (हे.)	वृक्षारोपण गर्ने निकाय/स्थानको विवरण
१६	०७०।०७१	१५१.३३ हे.	बुद्ध सा.व., देवदह १९.२९ हे., जितपुर १८ हे., बु.न.पा.— ४२ हे, सर्वजनिक र निजी जि.व.का. मार्फत ५६.२५ हे., ३९ सा.ज.व्य.स. मा च्ष्mक ल्भउब िबलम ल्भअयकमार्फत ५५.७९ हे.
१७	०७१।०७२	११३.३४ हे.	नवदुर्गा सा.व. ६.५ हे., सगरहगा १० हे., पोखरभिन्डी १.७८ हे., बसन्तपुर ४.३५ हे., तिलोत्तमा १६ मा १२ हे., बुद्ध सा.व. १३.७५ हे., देवदह क्षेत्र १२.३८ हे., मिलन सा.व. ६.५ हे., प्रगति सा.व. ३ हे., हरियाली सा.व. ५.५९ हे., मानमटेरिया ६ हे., लु.सा.न.पा. ५ हे., मझगापा ५ हे., हर्नेया २.५ हे., सिक्टहन ३.२५ हे., मानपकडि २.५ हे., सिपवा ४.५ हे., सुर्यपुरा २.२८ हे., मक्रहर १.५ हे., सौ फर्साटिकर १.५ हे., अमुवा १.५ हे., अन्यत्र १.९६ हे.
१८	२०७२।०७३	१४५.०२ हे.	सिक्टहन बडकिगुम्बी ३.२० हे., हाटिफर्साटिकर छठिमाइ १.४८ हे., पिपलडाँडा सा.व. २.५ हे., देउराली सा.व.१५ हे., शिवालय सा.व. १०.३७ हे., रतनपुर सा.व. ३.१० हे., स्मृति सा.व. ८ हे., हरियाली २ हे., सगरहवा सा.व. २१.७७ हे., नवदुर्गा सा.व. १० हे., जितपुर सा.व. ९ हे., ऐचावल सा.व. २.५ हे., जितेश्वरी सा.व. मानमटेरिया, ८.५ हे., बेतवलिया ३ हे., बुद्ध सा.व. ५ हे., समाज सा.व. १ हे., गौतमबुद्ध सा.व. १ हे., समयमाइ सा.व. ५.५ हे., रुद्रपुर धमिनाताल १५.१० हे., सैनामैना ७.५ हे., नमुना सा.व. २.५ हे., बुद्धमावली सा.व. ३ हे., रोहिणी १.५ हे. र मिलन सा.व. २.५ हे.
१९	२०७३।०७४	८६.६० हे.	शिवालय सा.व. ९ हे., खैरेनीकुट्टा सार्वजनिक जग्गा ५.६५ हे., बुद्धनगर सा.व. २.३२हे., शिवनगर सा.व. ३.२५ हे., देउराली सा.व. १.५ हे., नमुना सा.व. २ हे., धकधई इ.व.का. क्षेत्र अन्तरगत ८ हे., ऐचावल ठकुरापुर सा.व. ४ हे., गौतमबुद्ध सा.व. १ हे., नवदुर्गा सा.व. ६ हे., रुद्रपुर धमिनाताल सा.व.११.३८हे., जमुनाघाट सा.व. २.५ हे., शंकरनगर सा.व. ७ हे., रुद्रपुर सा.व. ४हे., वोलवम सा.व. ३ हे., चारपाला सा.व. १० हे., स्मृती सा.व. ६ हे.
२०	२०७४।०७५	३७ हे.	रुद्रपुर धमिनाताल सा.व ५ हे , जितपुर सा.व २ हे. , ऐचावल ठकुरापुर सा.व ३ हे. बुद्ध सा.व ५ हे, नवदुर्गा, मैनीहवा, कुश्मी, र गौतमबबुद्ध १२ हे, सग्रहवा सा.व ५ हे. र सुखौरा हरियाली सा.व ५ हे.

क्र. सं.	अवधि	क्षेत्रफल (हे.)	वृक्षारोपण गर्ने निकाय/स्थानको विवरण
२१	२०७५।०७६	३६।११ हे.	गैडाताल सा.व ८ हे., जितपुर सा.व १ हे. ऐचावल ठकुरापुर सा.व ३ हे., शिवालय सा.व १ हे., श्रृष्टि सा.व सा.१ हे. नवदसर्गा सा.व १० हे. , गौतमबुद्ध सा.व ०.५ हे, देउराली सा.व ०.६ हे., मिलन सा.व १ हे. सग्रहवा सा.व २ हे., सुनगाभा हर्नाचौर शान्ति पार्क ०.५१ हे. र तिलोत्तमा न.पा १७मा ३ हे.
२२	२०७६।०७७	१८ हे.	डोलइ सार्वजनिक जग्गा व्यवस्थापन समुह, गैडहवा ८ मा ३ हे., रतनपुर सा.व.उ.स, बुटवल उप महानगरपालिका १३ मा ३ हे.,सूखौरा, नमुना सा.व, सिक्टहन सा.व, मा १२ हे.
२३	२०७७।०७८	३९।३१ हे.	गरुण दल गणको ब्यारेकमा ७।३६ हे , सग्रहवा सा व मा ३।५२, नमुना सा व ४ हे, सजावन ठकुरापुर सा. व. ५.४७, खरामनगर सा. व. ३श्र४८ हे, मायादेवी सा व ०.८८ हे, जितेशवरी सा.व. ४ हे, चारपाला सा व. ३ हे, सालझण्डी सा. व. २.१ हे, झिमझिमिया सा. व. ३ हे, रदपुर सा. व. १.५ हे , पहिलोखोला १ हे
२४	२०७८।०७९	५१ हे.	रुद्रपुर सा.व.मा ५ हे. जितेश्वरी सा व मा ७ हे. सिसवा सा व मा ३ हे. नवदुर्गा सा. व.मा ५ हे. रद्रपुर धमिनाताल सा व मा १० हे., पोहवा मण्ठधारीबाबा सा व मा १६ हे., पमलन सा व २ हे. शिवालय स व २ हे., पेटवनिया २ हे., गौतमबुद्ध ०.५ हे., दउराली सा व १ हे. , वरपानी सा.व १ हे. देवदह साझेदारी वन ५ हे गरी ५१ हे. वृक्षारोपण गरिएको ।
२५	२०७९।०८०	५२ हे.	नवदुर्गा सा.व. मा ८ हे., जितेश्वरी सा.व. मा २ हे., जितपुर सा.व. मा ८.३३ हे., सग्रहवा सा.व. मा १० हे., सैनामैना सा.व. मा २ हे. शंकरनगर सा.व. मा ३ हे., नमुना सा.व. मा १.५ हे., शिवालय सा.व. मा २ हे., चुरे सा.व. मा ५ हे., स्मृति सा.व. मा १ हे., चारपाला सा.व. मा ३ हे., पोहवा मण्ठधारी सा.व. मा ५ हे.
२६	२०८०।०८१	२५ हे.	जितेश्वरी सा.व. ७ हे., जितपुर सा.व. ५ हे., स्मृति सा.व. ५.४७ हे., पेटवनिया सा.व. २ हे., ऐचावाल ठकुरापुर सा.व. २.१६ हे., शिवालय सा.व. १.८८ हे., गँगा जमुना सा.व. १.४१ हे.
२७	२०८१।०८२	३२.३७ हे.	सुखौरा हरियाली सा.व. ४.५ हे., शिवालय सा.व. ११.२४ हे., सृष्टि सा.व. ०.७५ हे., करहिया सा.व. ४ हे., चारपाला सा.व. ६.४४ हे., वरपानी सा.व. ०.७७ हे., जितेश्वरी सा.व. ०.५८ हे., देवदह साझेदारी वन ०.८१ हे. र सार्वजनिक जग्गा ३.२८ हे.

अनुसूची—१२ : अन्य प्रयोजनको लागि दिइएको वन क्षेत्रको विवरण

सि. नं.	वन क्षेत्र	क्षेत्रफल	उद्देश्य	निकाय/संघ/संस्था	नेपाल सरकारको निर्णय	अवधि	राजश्व असुली तरिका	राजश्व
१	बुटवल उप.महा.नपा.६ लक्ष्मीनगर	चारकिल्ला मात्र उल्लेख भएको।	बुटवल टेक्निकल इन्स्टिच्युट सञ्चालनार्थ	बुटवल टेक्निकल इन्स्टिच्युट	२०३५।०९।२८ राज्यमन्त्रीस्तर			
२	बुटवल उ.म.न.पा	३.२५ हे		बुटवल उ.म.न.पा	२०५०।६।३			
३	जिल्ला भित्र	२७४ हे	सुकुम्बासी समस्या सामाधान गरी पूर्जा वितरण गर्न	सुक्म्बासी समस्या सामाधान आयोग	२०५१।११।०६			
४	चिल्हिया	१.० हे	धर्मशाला निर्माण गर्न	चिल्हिया क्षेत्रमा धर्मशाला निर्माण	२०५१।१२।१३			
५	सिद्धार्थनगर	०.०८ हे.	कार्यालय निर्माण तथा सञ्चालनार्थ	जिल्ला भू-संरक्षण कार्यालय, रुपन्देही हाल **राष्ट्रपति चुरे संरक्षण, का.का.ई.**	२०५७।७।२७			
६	बुटवल उ.म नपा .९ शिवनगर	०.१४ हे. (४ कट्टा)	सुस्त मनस्थिती बाल विद्यामन्दिर सञ्चालन	सुस्त मनस्थिती विद्यामन्दिर बुटवल	२०५७।७।१६			
७	सिद्धार्थनगर	०.१४ हे.	कार्यालय निर्माण तथा सञ्चालनार्थ	जिल्ला अदालत रुपन्देही ।	२०५८।८।५			
८		०.०७ हे		जिल्ला खानेपानी कार्यालय	२०५८।०९।०६			
९	बुटवल उ.म.न.पा १२	०.३४ हे.	विद्यालय सञ्चालनार्थ	मानवज्ञान नि.मा.वि बुटवल	२०५८।९।६			

सि. नं.	वन क्षेत्र	क्षेत्रफल	उद्देश्य	निकाय/संघ/संस्था	नेपाल सरकारको निर्णय	अवधि	राजश्व असुली तरिका	राजश्व
१०	देवदह न.पा	१५ कट्टा (०.५ हेक्टर)	विद्युत सव स्टेशन निर्माण तथा सञ्चालन	नेपाल विद्युत प्राधिकरण पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय कार्यालय, बुटवल	२०६०।७।२४	४० वर्ष	वन नियमावली २०५१ को अनुसूची २० अनुसार	७५०।
११	बुटवल उप.न.पा. ५(गोलपार्क)	४ रोपनी (०.२ हेक्टर)	केबुलकार निर्माण	लुम्बिनी केवलकार	२०६१।१२।२४	२० वर्ष	वन नियमावली २०५१ को अनुसूची २० अनुसार	१२०० प्रति हेक्टर का दरले
१२	बुटवल उ.म.न.पा. १२	११.२५ हेक्टर	बुटवल मण्डप निर्माण	बुटवल नगरपालिका	२०६३।१२।१		वन नियमावली २०५१ को अनुसूची २० अनुसार	८,९८,५११।४०
१३	साविक (सालझण्डी दुधराक्ष गा.वि.स.) सैनामैना न.पा	१५०२.३ हेक्टर	एकिकृत सैन्य तालिम केन्द्र निर्माण तथा सञ्चालन	नेपाली सेना (रणसार्दुल गण रामनगर व्यारेक, बुटवल)	२०६६।११।२३			
१४	बुटवल उ.म.न.पा. १२	१.१६९ हेक्टर	३३ के.भी. औद्योगिक फिडर चार्ज गर्न	नेपाल विद्युत प्राधिकरण, वितरण तथा ग्राहक सेवा, ३३ के.भी फिडर आयोजना बुटवल	२०६८।१२।१०			
१५	बुटवल उ.म.न.पा. १४, तामनगर	९ विघा १३ कट्टा (६.३ हेक्टर)	इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजी सञ्चालनका लागि	कोरिया नेपाल इन्स्टिच्युट अफ टेक्नोलोजी, तामनगर	२०६५।०८।०४	२५ वर्ष	रु. ९४५० प्रत्यके आ.व. मा	८४९५१०
१६	बु उ.म.न.पा. १२ धागो कारखाना पुर्व	२८ रोपनी/ १.४ हेक्टर	धागो कारखाना					

सि. नं.	वन क्षेत्र	क्षेत्रफल	उद्देश्य	निकाय/संघ/संस्था	नेपाल सरकारको निर्णय	अवधि	राजश्व असुली तरिका	राजश्व
१७	रुद्रपुर २,(कञ्चन गा.पा ३ फायरलाइन)	१५ विघा (१० हेक्टर)	दगां नियन्त्रण गण स्थापनाको लागि	नेपाल प्रहरी				
१८	बुटवल उ.म.न.पा ०९	४.४५ हेक्टर	बुटवल उ.म.न.पा को फोहोर मैला केन्द्र निर्माण (लयाण्डफिल साइट)	बुटवल नगरपालिका		२५ वर्ष	वन नियमावली २०५१ को अनुसूची २० अनुसार	रु. ५०००। प्रति हेक्टर
१९	सैनामैना न.पा १, बुटवल उ.म.न.पा १२ को संगमस्थल बमाहा खोला किनारा	४.४५ हेक्टर	चिकित्सा केन्द्र	नेपाल सामुदायिक योग तथा प्राकृतिक चिकित्सा केन्द्र			जुठापौवा ३ पाल्पाको ९५-१५-३-०२ जग्गा सट्टा भर्ना प्राप्त।	जि.व.का पाल्पाको नाममा ।
२०	देवदह न.पा ५	५ कठ्ठा (०.१७ हे.)	क्याम्पस संचालन	देवदह आर्दश बहुमुखी क्याम्पसलाई	०६९।९।१२		केरवानी ७ मा ५ कट्ठा जग्गा प्राप्त सट्टा भर्ना प्राप्त ।	
२१	सि.न.पा.	७८७.७३ वर्ग मि. (०.०७९ हेक्टर)	कार्यालय स्थापना	महिला तथा बालबालिका कार्यालय	०७०।०७।२१			
२२	बुटवल उ.म.न.पा. ०९	१० विगाहा (७.८ हे)	अस्पताल सञ्चालन	सिद्वार्थ बाल तथा महिला अस्पताल	०५४।१।२३			
२३	बुटवल उ.म.न.पा. १०	२५ कट्ठा (०.८५ हे)	सव स्टेशन निर्माण	ग्रामिण विद्युतिकरण तथा वि.प्र.सु.आ	०५९।२।२	४० वर्ष		
२४	बुटवल उ.म.न.पा. १०	३०० रोपनी	औद्योगिक क्षेत्र	बुटवल औद्योगिक क्षेत्र	०३१।१०।२२			

सि. नं.	वन क्षेत्र	क्षेत्रफल	उद्देश्य	निकाय/संघ/संस्था	नेपाल सरकारको निर्णय	अवधि	राजश्व असुली तरिका	राजश्व
२५	बुटवल उ.म.न.पा. १०	५ रोपनी (०.२५४३ हे)	सव स्टेशन विस्तार	१३२ के.भि प्रसारण लाइन	०६१।३।२९			
२६	बुटवल उ.म.न.पा. फुलवारी	०.७० हेक्टर	पेन्सन क्याम्प संचालन	भारतिय पेन्सन पेइङ्ग अफिस	नेपाल सरकारको निर्णय			
२७	बुटवल उ.म.न.पा. ०९ शिवनगर		बुटवल अनेपानी उप आयोजनाको रिर्जभ्वायर टंकी निर्माण	बुटवल उ.म.न.पा				
२८	सिद्वार्थ केवलकार प्रा.लि	३.०६ हेक्टर	केवलकार सञ्चालनको लागि	सिद्वार्थ केवलकार प्रा.लि			नेपाल सरकार म.पको २०७५।०४।१९ निर्णयले मिति २०७५।०४।१९ निर्णयले मिति २०७५।०५।५ मा संझौता ।	
२९	बुटवल सवस्टेशन (योगिकुटी स्वीचयार्ड)	०.४८ हेक्टर	सवस्टेशनको लागि	योगिकुटी स्वीयार्ड	२०७६।५।२२			
३०	बुटवल ३ रुपन्देही	३.१६ हे	केवलकार	लुम्बिनी केवलकार प्रा.ली बुटवल ३ रुपन्देही ।	२०७६।१०।२६	२५ वर्ष		
३१	देवदह ८ रुपन्देही	६१.२५ हे	विश्व विद्यालय	लुम्बिनी बौद्व विश्व विद्यालय देवदह ८ रुपन्देही	२०७७।११।११			

सि. नं.	वन क्षेत्र	क्षेत्रफल	उद्देश्य	निकाय/संघ/संस्था	नेपाल सरकारको निर्णय	अवधि	राजश्व असुली तरिका	राजश्व
३२	कालिगण्डकी कोरिडोर (कुश्मा-न्यू बुटवल)	६.७७१९ हेक्टर	प्रशारण लाईन आयोजना	कालिगण्डकी कोरिडोर २२० के.भी प्रशारण लाइन आयोजना	२०७८।२।३			
३३	सालझण्डी सुँगुरेढुँगा सडक (३० कि.मी.), सैनामैना वडा नं. १०	१.५३ हेक्टर	सडक विस्तार	सडक पूर्वाधार कार्यालय पाल्पा ।	२०८०।१०।१८		६४,२६,०००।बृक्षारोपण वापत वन विकास कोषमा रकम दाखिला भएको ।	
३४	तिलोत्तमा न.पा १ र ८ शंकरनगर सा.व र करहिया सा.व	५० विगाहा (३३.८६ हेक्टर)	पूर्वाधार निर्माण	बुटवल मेडिकल कलेज बुटवल ।	२०७८।०२।३१			
३५	बुटवल उप म.न.पा. १३	३ हेक्टर	आयोजना निर्माण	उजिरसिंह रंगशाला निर्माण ।	२०८१।०६।१८			

अनुसूची–१३: काठ दाउरा उत्पादन, विक्री वितरण तथा संकलित राजश्व सम्बन्धी विवरण

१. काठ दाउरा उत्पादन तथा बिक्री वितरण विवरण

आ. व.	वनक्षेत्र	उत्पादन		अल्या		विक्री (आन्तरिक)		विक्री (बाह्य)	
		काठ (घनफिट)	दाउरा (चट्टा)	काठ (घनफिट)	दाउरा (चट्टा)	काठ (घनफिट)	दाउरा (चट्टा)	काठ (घनफिट)	दाउरा (चट्टा)
२०८०।८१	सामुदायिक वन	२१४१६९	५३३	१२४९६४	२४३			१०६१८८	९१
	साझेदारी वन	५१३९१	१२४	८६२२४	१६८			५६१६७	१५
	सरकारद्वारा व्य. वन (आयोजना, वेवारिसी तथा दरियाबुर्दी समेत)	३६८४	७	१५०७८					
	निजी आवादी	१०७८२४.६४	२४६.७६					१०७८२४.६४	२४६.७६
	जम्मा	३७७०६९	९१०.७६	२२६२६६	४११			२७०१८०	३५२.७६
२०८१।८२	सामुदायिक वन	१५६८०३	४३२	६९२३०	१९३.५	५४३२५	३५३	६६०१६	७८
	साझेदारी वन	५४९१९.०३	१७६.५	१८६९०	३			३४३५९.१	१०
	सरकारद्वारा व्य. वन (आयोजना, वेवारिसी तथा दरियाबुर्दी समेत)	५९७.९४		७८४१	४.४			३७१५.३९	४.४
	निजी आवादी	९६४४७.८१	२०२.२					९६४४७.८	२०२.२
	जम्मा	२७४३०१.६९	७४६.२	९५७६१	२००.९	५४३२५	३५३	२००५३८	२९४.६

स्रोत: व्यवस्थापन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही २०८२

२. काठ दाउरा बिक्री वितरणबाट प्राप्त राजश्व सम्बन्धी विवरण

आ.व.	वनक्षेत्र	आम्दानी रु					
		सङ्घीय सञ्चित कोष	प्रदेश सञ्चित कोष	उ.स.कोष	मु.अ.कर	अ.आ.कर	जम्मा
२०८०।८१	सामुदायिक वन		१,४८,६५,४२४	७,४९,८८,३००	१,३६,४७,२३९	१७,३५,९३२	१०,५२,३६,८९५
	साझेदारी वन	३,६३,९२,९३६	१,०४,२००		५५,३०,६९१	६,९०,३७२	४,२७,१८,१९९
	सरकारद्वारा व्य. वन						
	निजी आवादी		५,४७,०२९		४४,२०,५१३	३,५६,२७९	५३,२३,८२१
	जम्मा	३६३९२९३६	१५५१६६५३	७४९८८३००	२३५९८४४३	२७,८२,५८३	१५,३२,७८,९१५
२०८१।८२	सामुदायिक वन		१,८१,५६,६६३	३,५२,०८,६८५	७५,९२,३२३	९,७९,४२१	६,१९,३७,०९२
	साझेदारी वन	२,२१,१८,३९८	२४,२४,०५०	३३,५३,५४४	४५,०९,१६५	५,०१,२२९	३,२९,०६,३८६
	सरकारद्वारा व्य. वन (आयोजना, वेवारिसी तथा दरियाबुर्दी समेत)		३,५०,०१०		४५,६००	५,३००	४,००,९१०
	निजी आवादी		३,८८,९०६		२८,५२,२८७	३,३२,८९४	३५,७४,०८७
	जम्मा	२,२१,१८,३९८	२,१३,१९,६२९	३,८५,६२,२२९	१,४९,९९,३७५	१८,१८,८४४	९,८८,१८,४७५

स्रोतः व्यवस्थापन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही २०८२

अनुसूची—१४ : वन पैदावार आपूर्ति समितीबाट विक्री वितरण भएका काठ दाउरा तथा प्राप्त राजश्व सम्बन्धी विवरण

१. वन पैदावार आपूर्ति समितिमा रहेको काठ दाउराको विवरण

आ.व.	जात	प्राप्तिको स्रोत	गत आ.व.को मौज्दात		चालु आ.व.मा प्राप्ति		कुल परिमाण	
			काठ (क्यु.फि.)	दाउरा (चट्टा)	काठ (क्यु.फि.)	दाउरा (चट्टा)	काठ (क्यु.फि.)	दाउरा (चट्टा)
८०।८१	साल	डि.व.का.						
	साल	साझेदारी वन						
	साल	सामुदायिक वन	७८६५		९१६४=०३	२१४	१७,०२९.०३	२१४
		जम्मा	७८६५		९१६४=०३	२१४	१७,०२९.०३	२१४
८१।८२	साल	डि.व.का.						
	साल	साझेदारी वन						
	साल	सामुदायिक वन	७८६५	९८			७८६५	९८
		जम्मा	**७८६५**	**९८**			**७८६५**	**९८**

स्रोतः वन पैदावार आपूर्ति समिति, रूपन्देही २०८२

२. वन पैदावार आपूर्ति समितिबाट वितरण भएको काठ दाउरा तथा आम्दानीको विवरण

आ.व.	वितरण गरेको परिमाण		प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा भएको रकम रू.	मु.अ.कर रू.	अ.आ.कर रू.	समितिको आम्दानी रु.
	काठ (क्यु.फि.)	दाउरा (चट्टा)				
८०।८१	९१६४।०३	११६	१,४१,४३,५९३			
८१।८२	७८६५	९८	२०११३१५	१३८०३३६	८९००८	२०९८८१३

स्रोतः वन पैदावार आपूर्ति समिति, रूपन्देही २०८२

अनुसूची–१५ : वन तथा वन्यजन्तु सम्बन्धी मुद्दाको विवरण

अवधी	दायर मुद्दा सँख्या	प्रतिवादी सँख्या	फछ्र्यौट मुद्दा सँख्या	वरामदित वन पैदावार		वरामदित आखेटोपहार		जफती बोझवाहक	
				काठ (क्यु.फिट)	दाउरा (चट्टा)	किसिम	परिमाण	किसिम	परिमाण
आ.व. २०८१।८२	५	२६	३	११४.२०		निलगाई मारेको	२ वटा	मोटरसाइकल	५
								साईकल	४
आ.व. २०८०।८१	३०	१३३	३	२११.०९		बँदेलको मासु	२ पटक	ट्याक्टर	४
						विभिन्न	८	इ-रिक्सा	१
आ.व. २०८०।८१ भन्दा पुरानो	३९	१६८		३१२.५१		रतुवा, बँदेल तथा अन्य	१२	पिकअप	३
								साईकल	५
जम्मा	७४	३२७	६	६३७.८०			२४		२२

स्रोतः मुद्दा शाखा, डि.व.का. रूपन्देही

अनुसूची–१६ : वन सम्वर्द्धन प्रणालीमा आधारित वन व्यवस्थापन कार्ययोजना लागु भएको सामुदायिक वनहरुको विवरण

सि. नं.	सब डि.व.का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी	वन सम्वर्द्धन प्रणाली
१	कञ्चन	सालझण्डी	सालझण्डी ४	१४९.०७	१७२	२०७९.१०.१७	१०	छत्र प्रणाली
२	कञ्चन	सिंहदर्जा	सालझण्डी २२३	७५.२२	१६१	२०७९.१०.१७	१०	छत्र प्रणाली
३	कञ्चन	शान्ति	सालझण्डी ६,८२९	१६४.७३	३५३	२०७९.१०.१७	१०	छत्र प्रणाली
४	कञ्चन	पिपलडाडा	सालझण्डी	२४.४६	४९२	२०७९.१०.१७		छत्र प्रणाली
५	कञ्चन	झिमझिमिया भुल्केपानी	सैनामैना १०	७४१.४३	७२७	२०७९.१०.२४		छत्र प्रणाली
६	कञ्चन	पहिलाखोला	सैनामैना १० र ११	१२५.९९	२८८	२०८१.०३.२१	१०	छत्र प्रणाली
७	कञ्चन	कञ्चन	सालझण्डी ३	१३१.५५	२१९	२०७९.१०.२४	१०	छत्र प्रणाली
८	कञ्चन	राजापानी	सैनामैना १०	२७०.५५	३७२	२०७९.१०.१९	१०	छत्र प्रणाली
९	कञ्चन	रुद्रपुर	रुद्रपुर १,६२८	४४६.४१	२९००	२०७९.०९.२८		छत्र प्रणाली
१०	कञ्चन	समयमाई	कञ्चन १	९२.०३	३०८	२०७९.१०.२४		छत्र प्रणाली
११	कञ्चन	देउराली	कंचन १, २ र गैडहवा ८,९	६७.०४	१०६५	२०७९.१०.२४		छत्र प्रणाली
१२	कञ्चन	पिपरीचाँपा महिला	रुद्रपुर २	१८५.६५	३६४	२०७९.१०.१७	१०	छत्र प्रणाली
१३	तिलोत्तमा	रामनगर	बु.उ.म.न.पा १०	७१.८६	४८६	२०७१.०३.३२	१०	छत्र प्रणाली
१४	तिलोत्तमा	शंकरनगर	तिलात्तमा न.पा १ देखि ५	५८४.६	३७५६	२०७३.०६.२०	१०	छत्र प्रणाली
१५	तिलोत्तमा	शिवनगर	बु.उ.म.न.पा ७, ८ ९, ११	४७२.७७	१९७९	२०७९.११.१५	१०	छत्र प्रणाली
१६	तिलोत्तमा	करहिया	तिलात्तमा न.पा ८	२६९	३२८५	२०७५.०१.२८	१०	छत्र प्रणाली
१७	तिलोत्तमा	रोहिणी	देवदह न.पा.१०, ११	२०७.४१	४३३	२०७९.११.१५	४	छत्र प्रणाली
१८	तिलोत्तमा	अल्की	देवदह न.पा. १०	३६७.५	१८४	२०७९.११.१६	८	छत्र प्रणाली
१९	तिलोत्तमा	त्रिशुली	देवदह न.पा. १०	३८०.९२	१०१	२०७८.०३.३०	१०	छत्र प्रणाली
२०	देवदह	बुद्धनगर	देवदह ९	९८.२१	१४१	२०७९.११.१२	५	छत्र प्रणाली
२१	देवदह	श्रृष्टी	देवदह ४	६२.०७	५५३	२०८१.०३.२०		छत्र र सरपट कटान प्रणाली
२२	देवदह	पाल्पाली	देवदह ६	१८८.१३	७८	२०७९.११.१२	१०	छत्र प्रणाली
२३	देवदह	प्रगति	देवदह ९	२८४.७४	३५०	२०७९.११.१२	१०	छत्र प्रणाली
२४	देवदह	मिलन	तिलोत्तमा ८,,९	१४५.२१	३३९	२०७९.११.१२	१०	छत्र प्रणाली
२५	देवदह	जनप्रिय	देवदह ९,१०	२३७.१७	४०५	२०७९.११.१२	१०	छत्र प्रणाली
२६	देवदह	शिवालय	देवदह ६	१८३	६७५	२०७९.११.१२		छत्र प्रणाली

सि. नं.	सब डि.व.का.	सा.व.को नाम	ठेगाना	क्षेत्रफल (हे.)	घरधुरी संख्या	नवीकरण मिति	कार्ययोजना अवधी	वन सम्वर्द्धन प्रणाली
२७	देवदह	बुद्ध	देवदह ५, ६	४९७.५२	४४३	२०७४.१.१९	१०	छत्र प्रणाली
२८	देवदह	स्मृती	देवदह ७	३०५.५५	१०००	२०७२.३.२५	१०	छत्र प्रणाली
२९	देवदह	सरहन कालिका	देवदह ६	४८७.६८	६४	२०८१।०३।२०	१०	सरपट
३०	लुम्बिनी	रुद्रपुर धमिनाताल	कञ्चन ३	१३१.९	१४८२	२०७९.११.१४	१०	छत्र प्रणाली
३१	लुम्बिनी	नवदुर्गा	गैडहवा गा.पा ३,४,५	१९३.३६	१०००	२०७९।११।१४	१०	छत्र प्रणाली
३२	लुम्बिनी	ऐचवार ठकुरापुर	गैडहवा गा.पा ७	४३.७५	३७६	२०८१।०३।२०	१०	छत्र र सरपट कटान प्रणाली
३३	लुम्बिनी	शान्ति श्रृजना	गैडहवा ४, कञ्चन ३	२१.४२	२२४	२०८१।०३।२०	१०	सरपट कटान प्रणाली
३४	सिद्धार्थ	बाउन्नकोटी	चि.म.टि.प.	१५४.७५	५५८२	२०७९.११.१५		छत्र प्रणाली
३५	सैनामैना	नमुना	सैनामैना ६, कंचन १	१२०.४	२१९	२०७१.३.३२	१०	छत्र प्रणाली
जम्मा				७९८३.०५	३०५७६.००			

स्रोतः व्यवस्थापन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही, २०८२

अनुसूची—१७: वनक्षेत्रबाट रोजगारी सिर्जना

(१) सामुदायिक वन र साझेदारी वन उपभोक्ता समूहबाट परिचालित नियमित तथा सिजनल कर्मचारी विवरण

सि. नं.	सब डि.व.का.	कर्मचारी नियुक्त गर्ने		कर्मचारी सँख्या	
		सामुदायिक वनको सँख्या	साझेदारी वनको सँख्या	नियमित (बाह्रैमहिना)	कार्यगत (सिजनल)
१	देवदह	१५		४२	१८
२	तिलोत्तमा	१२	१	३८	१३
३	सैनामैना	१३		२२	३
४	कञ्चन	१२	१	४२	२८
५	सिद्धार्थ	३		९	
६	लुम्बिनी	६		१२	३
जम्मा		**६१**	**२**	**१६५**	**६५**

(२) रूपन्देही जिल्लामा सञ्चालनमा रहेको वन पैदावारमा आधारित उद्यमहरुको विवरण

सि.नं.	उद्यमको किसिम	सँख्या	कैफियत
१	स:मिल	२२६	
२	फर्निचर	९१२	
३	जडिवुटी प्रशोधन/उद्यम	१६	
४	भेनियर/प्लाईवोर्ड	५	
५	अन्य	३५	रोजिन, कत्था, हस्तकला, बेतबास, ब्रिकेट, दुनाटपरी इत्यादी
कुल जम्मा		**११९४**	

(३) बार्षिक विकास कार्य तथा काठ दाउरा कटान मुछ्यान र संकलनबाट सिर्जना भएको रोजगारी विवरण

(क) आ.व. २०८१।८२ मा रूपन्देही जिल्ला भित्र काठ दाउरा संकलन तथा घाटगद्दी गर्दा १ लाख १५ हजार १४५ श्रमदिन रोजगारी सिर्जना भएको ।

(ख) आ.व. २०८१।८२ मा डि.व.का. रूपन्देहीको बार्षिक विकास कार्यक्रम अन्तरगत बृक्षारोपण, विरूवा उत्पादन, बृक्षारोपणको स्याहार सम्भार कार्यको लागि १० हजार ५३ श्रमदिन रोजगारी सिर्जना भएको ।

अनुसूची—१८: उत्कृष्ट पुरस्कार पाउने सामुदायिक/साझेदारी/निजी वन तथा कर्मचारीको विवरण

क) आ.व ०८०।०८१ मा उत्कृष्ट सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरु

सि.नं.	पुरस्कारको विवरण	स्थान	पुरस्कार प्राप्त गर्ने संस्था । व्यक्तिको नाम
वन तथा भू संरक्षण विभागबाट प्राप्त पुरस्कार			
१	गणेशमान सिहं सामुदायिक वन पुरस्कार	प्रथम	सिंहदर्जा सामुदायिक वन उपभोक्ता

ख) आ.व ०८१।०८२ मा उत्कृष्ट सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरु

सि.नं.	पुरस्कारको विवरण	स्थान	पुरस्कार प्राप्त गर्ने संस्था । व्यक्तिको नाम
-	-	-	-

अनुसूची– १९ : सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट उत्पादन भएका काठ, दाउराको विवरण

१. आ.व ०८०।०८१ सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट उत्पादन भएका काठ, दाउराको विवरण

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	कटानको किसिम	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण			कैफियत
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)	
१	मलमला सा.व., सैनामैना ५,६	ढलापडा र सुखड खडा	२६१.८	–	१८	६३२.९	२	
२	सिंहदर्जा सा.व., सैनामैना १०	पुनरुत्पादन	७५.२२	०.७८	५०	३६२५.४४	१०.९१	
३	पाल्पाली सा.व., देवदह ६	पुनरुत्पादन	१८८.३१	१.५	९४	४५६१.७९	१५	
		सुधार			४४	२९२७.०८	५	
४	सरहनकालिका सा.व., देवदह ६	ढलापडा र सुखड खडा	४८१.१८	४८१.१८	५८	४४११.२	३.५	
५	मिलन सा.व., देवदह ९	पुनरुत्पादन	१४५.२१	२.०२	४८	८८७.९१	४.५	
		सुधार			१०	४६०.८१	१.५	
६	वुद्ध सा.व., देवदह ५	पुनरुत्पादन	४९७.५२	३.४३	२२१	८७४५.६३	२७	
		सुधार कटान			२८	२४५६.३४	५	
७	वुद्धनगर सा.व., देवदह ९	पुनरुत्पादन	९८.२१	१.०५	४२	३०४६.५१	४.५	
		सुधार कटान			६	४३८.५६	१	
८	झिमझिमिया सा.व., सैनामैना १०	पुनरुत्पदन	७४१.४३	५.३७	१४३	११३४४.२५	२५.२५	
		सुधार कटान			११९	६६०७.३	७.७५	
९	कन्चन सा.व., सैनामैना १०	पुनरुत्तपादन	१३१.५५	१.४१	८५	६२५१.७	१४	
		सुधार			५३	४४८२.४६	९	
१०	जनप्रिय सा.व., देवदह ९,१०	पुनरुत्पादन	२३७.१७	३.२६	१४८	९४२९.९१	२८	
		सुधार कटान			३४	२००३.३९	४	
११	सैनामैना सा.व., सैनामैना १	ढलापडा र सुखड खडा	९५६.६९	९५६.६९	३२	१४००.९	२.७२	
१२	पेटवनिया सा.व., देवदह २	ढलापडा र सुखड खडा	२०.६५	२०.६५	८०	१५३०.०६	५	

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	कटानको किसिम	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण			कैफियत
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)	
१३	जितेश्वरी सा.व., वुटवल १३	थिनिङ्ग, ढलापडा र सुखड खडा	९०५.७५	९०५.७५	५२	२१६९.३५	०	
					२३५	०	४	
१४	प्रगति सा.व., देवदह ९	पुनरुत्पादन	२८४.७३	२.९८	१३७	६४९३.२१	१३	
		सुधार			२८	२६२७.६२	२	
१५	शान्ति सा.व., सैनामैना ११	पुनरुत्पादन	१६४.९७	२.०२	४२	४१३०.७६	७.७५	
		सुधार			२१	१२३७.७५	१.५	
१६	रुद्रपुर धमिनाताल सा.व., कञ्चन ३ र ४	पुनरुत्पादन	१३१.८७	१.५५	५८	३६१४.९६	१४	
		सुधार कटान			३२	११३०.१२		
१७	सिक्टहन सा.व., देवदह	ढलापडा र सुखड खडा	१७.७७	१७.७७	६	२२०.३२	०.५	टिक
१८	समैया सा.व., तिलोत्तमा १२	ढलापडा र सुखड खडा	१५.४२	१५.४२	२०	२८२.२५	१	
१९	रामनगर सा.व., रामनगर १२	सुधार	७१.८६	१.५३	३२	६७७.०२	१.५	
		थिनिङ्ग			९६०		१०	
२०	पहिलाखोला सा.व., सैनामैना १० र ११	ढलापडा र सुखड खडा	१२५.९९	१२५.९९	२१	९८०.५९	१.८५	
२१	स्मृति सा.व., देवदह ५	पुनरुत्पादन	३०५.५५	१.४२	१६	८४०.२४	३	
		सुधार			१८	१६०७.५६	२	
२२	चारपाला सा.व., बुटवल १४	थिनिगं ढलापडा र सुखड खडा	२०१०.४	२०१०.४	१४३७	८२६९.८३	२०.५	
२३	पिपरीचापा सा.व., कञ्चन ५	पुनरुत्पादन	१८५.८२	२.४७		५९६७.१९	२१	
		सुधार				९१६	७	
२४	वाउन्नकोटी सा.व., चिमटिप १	पुनरुत्पादन	१५४.७५	२	२७४	८५९९.५३	८	
		सुधार कटान			६९	१३२९.०५	२	

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	कटानको किसिम	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण			कैफियत
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)	
२५	ऐंचावल सा.व., गैडहवा ७	ढलापडा र सुखड खडा	४३.७५	४३.७५		७१८.०३	१.५	आन्तरीक खपत
२६	पर्रोहा सा.व., सैनामैना ३ र ४	ढलापडा र सुखड खडा	४९९	४९९	३२	१५५५.५	१.५	
२७	शंकरनगर सा.व., तिलोत्तमा १,४	पुनरुत्पादन	५८४.६	१.४१	५३	१७६९.८३	७	
		सुधार			३६	१५९८.६१	३	
		थिनिङ्ग		६८.७२	४६५७		३१.५	
२८	नमूना सा.व., सैनामैना ५,७	थिनिङ, सुधार कटान	११५.६६	११५.६६	१०	६७३.४४	३	
		थिनिङ्ग		२०				
२९	राजापानी सा.व., सैनामैना ११	पुनरुत्पादन	२७०.५५	३.३६		७४५०.७६	१४	
		सुधार				१०६१५.५७	१८	
३०	शिवालय सा.व., देवदह ५,६ र ७	पुनरुत्पादन	१८३	१.६१	५४	२६१६.०७	६	
		सुधार कटान	६	३९०.९४	६	३३२.७	१	
३१	श्रृष्टी सा.व., देवदह ३ र ४	ढलापडा र सुखड खडा	६०.८५	६०	१५	२५६.२९	१.२५	
३२	सिक्टहन सा.व., देवदह	ढलापडा र सुखड खडा	११.५६	११.५६	२५	३५९.६५	१.२५	सिसौ
३३	त्रिशुली सा.व., देवदह १०	ढलापडा	५९.६४	५९.६४	५३	२८५१.०६	१.५	
३४	करहिया सा.व., तिलोत्तमा ७ र ९	पुनरुत्पादन	२६९	१.०१	५४	२४८८.६१	१०	
		सुधार			९३	२६२९.२३	१.५	
		थिनिङ्ग		१७.५१	२७३०	२१६६.४	१२	
३५	ईंगुरिया सा.व., सैनामैना ६, ८	ढलापडा	४८७.६५	४८७.६५	२६	९८१.६५	३.५	
३६	गैडाताल सा.व., गैडहवा ४	ढलापडा सुखड खडा	७०.५	७०.५४	१४	२९२.८१	१.३	आन्तरीक खपत
३७	रुद्रपुर सा.व., कञ्चन ४	पुनरुत्पादन	४४६.१	४.९९	१६३	७४५०.७६	१४	
		सुधार			२०२	१०६१५.५७	१८	

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	कटानको किसिम	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण			कैफियत
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)	
३८	समयमाई सा.व., कञ्चन १	ढलापडा सुखड खडा	९२.०३	९२.०३	३८	४९४.१७	१.७५	आन्तरीक खपत
३९	शिवनगर सा.व., बुटवल ७,८,९,११	पुनरुत्पादन	४७२.७७	९.४	२६	२१५४.४५	७.६७	
		सुधार			२२	१२६१.७८	३.२५	
		थिनिङ्ग			२३००	७८७.७७	१०	
४०	सालझण्डी सा.व., सैनामैना १०	पुनरुत्पादन	१४९.०७	१.६७	११३	६६९३.३६	१७.७५	
					५६	४९१२.२४	५	
४१	अल्की सा.व., देवदह १०	पुनरुत्पादन	३६७.५	१.६२	१०१	३९१९.८३	११.५	
		सुधार			१८	१३४७.६७	०.५	
४२	रोहिणी सा.व., देवदह १०	पुनरुत्पादन/सुधार	२०७.४१	२.४	२२७	६२५४.३७	१९.५	
४३	संझना सा.व., देवदह १०	ढलापडा	१७१.९९	१७१.९९	९	३५०.६९	०.५	
४४	कालिका सा.व., तिलोत्तमा ६-९	ढलापडा सुखड खडा	६४.९३	६४.९३	२६	३८९.३७	२.४	
४५	वरपानी सा.व., सैनामैना ११	ढलापडा सुखड खडा	७६	७६				
४६	मर्चवार सा.व., कोटहीमाई ५	सुधार कटान	९७.१२	९७.१२	९	३११.७१	०.५	
४७	शान्ति सिर्जना सा.व., गैडहवा ४	ढलपडा सुखडखडा	१८.८६	१८.८६	४२	२३८.५६	१.३	
४८	जितपुर सा.व., गैडहवा ३,४ र ५	ढलापडा सुखड खडा	१२१	१२१	२८	७०७.२३	२	
४९	चेतनामहिला सा.व., देवदह ३	सुधार कटान	६.७६	६.७६	४७	३३३.८२	१.५	
५०	महामाया महिला सा.व., देवदह ७	ढलापडा सुखड खडा	६.९९	६.९९	६	२५१.९१	०.५	
जम्मा					१६०६२	२१४१६९	५३२.७	

स्रोतः व्यवस्थापन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही २०८२

२. आ.व ०८१।०८२ सामुदायिक वन उपभोक्ता समुहबाट उत्पादन भएका काठ, दाउराको विवरण

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटानको किसिम	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण		
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)
१	सालझण्डी सा.व., सैनामैना १०	१४९.०७	पुनरुत्पादन	१.५४	८६	३४३९.०६	९
			ढलापडा		३१	१४४९.७३	५
२	सिंहदर्जा सा.व., सैनामैना १०	७५	पुनरुत्पादन	०.७८	३८	१५३०.२	९.५
			ढलापडा		११	६०२.४१	१.५
३	शान्ति सा.व., सैनामैना ११	१६५	पुनरुत्पादन	१.९३	५५	२८७६.८७	८
			ढलापडा,		२२	११०३.३७	३
४	झिमझिमिया भुल्केपानी सा.व., सैनामैना १०	७४१	पुनरुत्पादन	५.२२	१४१	९६७५.६	२६.३
			ढलापडा/ सुखड खडा		१२१	७७९२.९९	१२
५	कञ्चन सा.व., सैनामैना १०	१३२	पुनरुत्पादन	१.४२	६८	२९८५.०१	१०
			ढलापडा		२६	१२९०.३५	३
६	राजापानी सा.व., सैनामैना ११	२७१	पुनरुत्पादन	३.२४	११२	५९६४.१२	२३
			ढलापडा		८२	३३६१.९२	११.५
७	पिपरीचापा महिला सा.व., रुद्रपुर-२	१८६	पुनरुत्पादन	२.५	१२७	७७५४.७	१२.५
			ढलापडा,		३७	१५५९.४७	३
८	रामनगर सा.व., रामनगर १२	७२	सुखड खडा		३२	६५५.३	१
			ढलापडा		४०	५८५.५८	१.५
			थिनिङ्ग	१५.२९	३३३	१४१९.५	५
९	करहिया सा.व., तिलोत्तमा-८	२६९	नरुत्पादन	१.०७	६९	२२०५.८५	९.५
			ढलापडा, सुखड खडा		१९७	३४१७.७६	३.५
			थिनिङ्ग		६६१	१५०९.३९	११.५
१०	अल्की सा.व.,देवदह ११	३६८	पुनरुत्पादन	१.४१	९५	३९९४.७८	९.५

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटानको किसिम	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण		
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)
			ढलापडा/ सुखड खडा		१७	९३९.३६	२
११	बुद्धनगर सा.व., देवदह ९	९८	पुनरुत्पादन	१	५५	२१३१.५	७.५८
			ढलापडा/ सुखड खडा		५	३८८.५९	१.३५
१२	पाल्पाली सा.व., देवदह ६	१८८	पुनरुत्पादन	१.४९	५७	२६९१.१७	६
			ढलापडा/ सुखड खडा		६०	३४९१.८४	६
१३	प्रगति सा.व., देवदह ९	२८५	पुनरुत्पादन	२.९८	१४७	५१४७.९१	१६
			ढलापडा/ सुखड खडा		३०	१७००.६४	४
१४	मिलन सा.व., देवदह ९	१४५	पुनरुत्पादन	२.२९	६	११०.५३	१
			ढलापडा/ सुखड खडा		७	६०२.५३	१
१५	जनप्रिय सा.व., देवदह ९, १०	२३७	पुनरुत्पादन	३.१७	१६८	८१८६.८९	३१
			ढलापडा तथा सुखड खडा		४४	२६००.५१	४
१६	शिवालय सा.व., देवदह ५,६,७	१८३	पुनरुत्पादन		४७	१४७४.१५	४.५
			सुखड खडा तथा ढलापडा		१२	३३७.७	१
१७	वुद्ध सा.व., देवदह ५	४९८	पुनरुत्पादन	३.३१	१८३	८३२९.९८	२८
			ढलापडा		१८७	११३६८.३८	४२
१८	स्मृती सा.व., देवदह ५	३०६	पुनरुत्पादन	१.४१	१४	१२२९.७७	२
			ढलापडा		१९	१५२९.४१	३
१९	सरहनकालिका सा.व., देवदह ६	४८८	पुनरुत्पादन	२.४४	१५९	३५९५.०२	१४.५
			ढलापडा/ सुखड खडा,		४७	२०८७.३५	३
२०	रुद्रपुर धमिनाताल सा.व., कञ्चन ३,४	१३१.९	पुनरुत्पादन		५८	२२४६.९	११
			ढलापडा		२६	७३२.१९	२.५
			सुखड खडा		१३	२३४.०८	१.५

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटानको किसिम	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण		
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)
२१	नवदुर्गा सा.व., गैडहवा ४	१९३	पुनरुत्पादन	२.४	१४६	२५८७.७४	१३
			ढलापडा		१२	११६.४३	०.५
२२	बाउन्नकोटी सा.व., चिमटिप	१५५	पुनरुत्पादन	२.९२	२८२	७५५१.६६	६
			ढलापडा		१९२	२०७९.५५	४
२३	नमूना सा.व., सैनामैना ७	१२०	पुनरुत्पादन		३६	४०८.७	१
			ढलापडा		१	५१.१८	०
२४	सृष्टि सा.व., देवदह ३, ४	६२	पुनरुत्पादन	६२.०७	७२	११५९.२६	२
			ढलापडा		९	१०४.६३	०.२५
२५	रम्भादेवी सा.व., देवदह १०	४७.८६	ढलापडा	४७.८६	२७	१४९३.७१	३.५
२६	चेतना महिला सा.व., देवदह ३	६.७६	ढलापडा, सुखड खडा	६.७६	४५	३२३.५६	२
२७	सिक्टहन सा.व., देवदह ११	११.५६	ढलापडा, सुखड खडा	११.५६	१२	१४६.१३	०.५
२८	श्रृजना सा.व., देवदह ७	१४.११	ढलापडा तथा सुखड खडा	१४.१			
२९	समैया सा.व., तिलोत्तमा १०	१५.४२	ढलापडा	१५.४२	१४	२०२.३९	१
३०	प्रसोत्तमपुर सा.व., देवदह १२	८.०५	ढलापडा तथा सुखड खडा	८.०५	२५	२७१.४६	०.७५
३१	कालिका सा.व., देवदह ११	६५.३१	सुखड तथा ढलापडा	६५.३१	२५	७२५.४४	२.१
३२	पेटवनिया सा.व., देवदह २	२०.६५	ढलापडा तथा सुखड खडा		९०	१४६५.८६	६.५
३३	त्रिशुली सा.व., देवदह १०	५९.६४	ढलापडा	५९.६४	७६	२०७४.४	१
३४	सिक्टहन सा.व., देवदह ११	१७.७७	ढलापडा तथा सुखड खडा	१७.७७	३५	४११.४९	१.२५
३५	गैडाताल सा.व., गैडहवा	७०.५४	सुखड खडा	७०.५४	८	४५८.७७	१
		३३७.६७		३१७.०१			
३६	जितेश्वरी सा.व., बुटवल १३	९०५	ढलापडा र सुखड खडा	९०४.७५	२६	९६४.६१	२
			पोल	१२.०५	१८०	०	२

सि. नं.	वनको नाम र ठेगाना	वनको कुल क्षेत्रफल (हे.)	कटानको किसिम	कटान क्षेत्रको क्षेत्रफल (हे.)	उत्पादन परिमाण		
					कटान रूखपोल सँख्या	काठ (घ.फि.)	दाउरा (चट्टा)
३७	चारपाला सा.व., बुटवल १४		ढलापडा/ सुखड		१०८	५८८९.९१	५
३८	वोलवम सा.व., सैनामैना २	६२३.०३	,,	६२३.०३	२४	५८०.०८	१
३९	देउराली सा.व., कञ्चन १,२	७१२.२३	सुधार कटान		३८	१०५४.६५	३.२५
४०	सम्झना सा.व., देवदह १०		सुधार कटान		९	३५०.६९	०.५
	जम्मा				**५२३७**	**१५६८०३**	**४३२**

स्रोतः व्यवस्थापन शाखा, डि.व.का. रूपन्देही २०८२

अनुसूची– २० : डि.व.का. तथा सब डि.व.का.बाट सञ्चालित तालिम गोष्ठीमा सहभागीहरूको सारांश विवरण

सि. नं.	तालिम गोष्ठी अध्ययन भ्रमण अन्तरकृयाको नाम	तालिम गोष्ठी अध्ययन भ्रमण अन्तरकृयाको संचालन स्थान	सहभागी विवरण										
			ब्राह्मण क्षेत्री सन्यासी ठकुरी		आदिवासी जनजाती		मधेसी		मुस्लिम		दलित		जम्मा
			महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
१	दिगो वन व्यवस्थापन तथा सम्बर्धन प्रणाली कार्यन्वयन सुदृढीकरण तालिम/गोष्ठी	सैनामैना वाटर वर्ल्ड,सैनामैना	४	१५	४	९	–	८	–	–	–	–	४०
		वन अनुसन्धान केन्द्र प्रशिक्षण केन्द्र सभाहल	५	१९	–	५	–	८	–	–	१	–	३८
		एसियन पार्टि प्यालेस ईट्टाभट्टी ,मिलनचोक	७	१८	१	६	–	७	–	–	–	१	४०
		होटल मदानी शंकरापुर, तिलोत्तमा	१७	२२	१	१०	१	८	–	–	–	–	५९
२	कर्मचारीहरुको टिम बिल्डिङ्ग	लुम्बिनी पार्टी प्यालेस,भैरहवा	३	१६	–	६	–	६	–	–	१	१	३३
३	डिभिजन वन कार्यालय/सव डिभिजन वन कार्यालय र स्थानीय तहबीच अन्तरक्रिया/समन्वय बैठक	पिमियर पार्टि प्यालेस,भैरहवा	४	२३	२	५	–	१०	–	३	२	२	५१
		डि.व.का. रूपन्देही	९	१८	६	५	–	१	–	–	२	–	४१
		पिमियर पार्टि प्यालेस,भैरहवा	२	१०	–	६	४	३६	–	१	–	२	६१
		ओमसतिया गाँउपालिमा,रुपन्देही	२	१०	३	५	१	४	–	–	३	२	३०
		पाठक फुडल्यान्ड,देवदह, तारा होटल,सैनामैना	१४	५६	२	४	५	१०	१	–	३	४	९९
४	निजि वन सम्बन्धी संघ संस्थाहरुको क्षमता अभिवृद्धी तालिम/गोष्ठी	सिद्धार्थनगर सव डि.व.का	३	११	२	७	२	९	–	–	१	–	३५
५	वन सम्बर्धन प्रणालीमा आधारित/दिगो वन व्यस्थापन सम्बन्धित	बुद्ध सा.व., बुद्धनगर सा.व.	१३	७	८	६					१	१	३६
		त्रिशुली सा.व., सम्झना सा.व.	१	६	१६	२७	–	–	–	–	–	–	५०
		बाउन्नकोटी सा व उ स	४	७	७	४	२	७	१	२	०	०	३४

सि. नं.	तालिम गोष्ठी अध्ययन भ्रमण अन्तरकृयाको नाम	तालिम गोष्ठी अध्ययन भ्रमण अन्तरकृयाको संचालन स्थान	सहभागी विवरण										
			ब्राह्मण क्षेत्री सन्यासी ठकुरी		आदिवासी जनजाती		मधेसी		मुस्लिम		दलित		जम्मा
			महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	
	उपभोक्ता समुहहरुलाई तालिम	चारपाला सा.व. र सैनामैना ९, बाँसगढी	११	२०	२	३	३	१			२	१	४३
		लुम्बिनी सब डि.व.का., ठकुरापुर	३	७	४	–	२	९	–	–	–	९	३४
		कञ्चन सब डि.व.का.	१३	२२	११	१३	१	४			२	२	६८
६	सामुदायमा आधारित वनका पदाधिकारीहरुलाई क्षमता अभिवृद्धी सम्वन्धी तालिम (छलफल क्लष्टरस्तरमा)	पाल्पाली सा.व. देवदह ६	२	११	७	१४					२		३६
		रामनगर सा.व.	८	१२	५	१२	–	–	–	–	–	–	३७
		बाउन्नकोटी सा व उ स	०	२	१	३	०	११	०	३	०	०	२०
		पर्रोहा सा.व.	८	१३	२	२						३	२८
		लुम्बिनी सब डि.व.का., ठकुरापुर	४	५	१	–	–	६	–	–	–	५	२१
		कञ्चन सब डि.व.का.	२	५	४	७							१८
७	सब-डिभिजन स्तरमा उपभोक्ता समुहहरूको लागि सुशासन, अभिलेख तथा लेखा व्यवस्थापन तालिम	बुद्ध सा.व., बुद्धनगर सा.व.	१३	४	७	९					१	१	३५
		रामनगर सा.व.,त्रिशुली सा.व.	३	१४		१०	१३	–	–	–	–	१	४१
		बाउन्नकोटी सा व उ स	२	८	२	३	०	१४	०	४	१	०	३४
		पर्रोहा सा.व.	२५	३०	६	८	३	१			५	३	८१
		लुम्बिनी सब डि.व.का., ठकुरापुर	३	७	–	४	१	११	–	–	१	७	३४
		कञ्चन सब डि.व.का.	३	११	८	३						१	२६
जम्मा			१८८	४०९	११२	१९६	३८	१७१	२	१३	२८	४६	१२०३